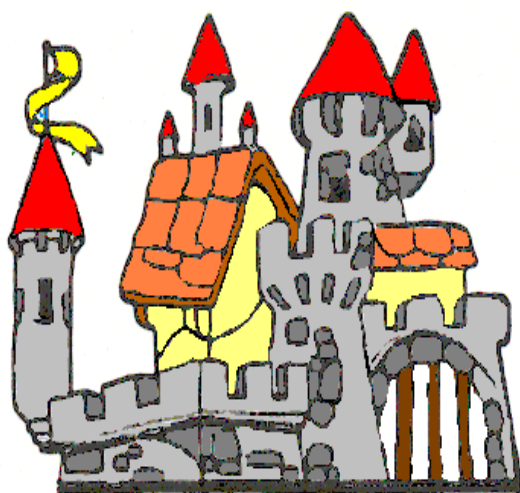

PEDAGÓGIAI PROGRAM
TREFORT TÉRI ÓVODA

SOPRON
2013

„A gyökerek persze nem látszanak, de tudod, azok tartják a fát!”

(Ismeretlen görög költő)

Tartalomjegyzék

HELYI NEVELÉSI PROGRAM	1
TREFORT TÉRI ÓVODA	1
AZ ÓVODA ADATAI.....	5
TREFORT TÉRI ÓVODA.....	5
Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata.....	5
1. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA.....	6
1.1. TREFORT TÉRI ÓVODA.....	6
1.2. JEREVÁNI KÉK TAGÓVODA.....	7
1.3. DÓZSA GYÖRGY UTCAI TAGÓVODA.....	9
2. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	12
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	14
4.1. TREFORT TÉRI ÓVODA.....	14
4.1.1. Személyi feltételek.....	14
4.1.2. Tárgyi feltételek.....	15
4.1.3. Az óvoda csoportszerkezete	17
4.1.4. Az óvodai élet megszervezése (napirend, heti rend).....	18
4.1.5. Dokumentumaink.....	19
4.2. JEREVÁNI KÉK TAGÓVODA.....	21
4.2.1. Az óvoda személyi feltételei:	21
4.2.2. Az óvoda tárgyi –dologi feltételei:.....	21
4.3. DÓZSA GYÖRGY UTCAI TAGÓVODA	25
4.3.1. az óvoda működési területe:	25
4.3.2. Az óvoda személyi feltételei	25
4.3.3. Az óvoda tárgyi-dologi feltételei	26
4.3.4. Az óvodai élet megszervezése.....	27
5. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI	28
5.1. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	28
5.2. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	29
5.3. AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ.....	31
5.4. GYERMEKVÉDELEM.	33
5.4.1. A gyermekek védelme.....	33
5.4.2. Gyermekvédelem	34
5.4.3. A gyermekvédelmi felelős feladatai.....	35
5.4.4. A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	36
5.5. A SPECIÁLIS BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE	36
5.5.1. Jogszabályi háttér.....	36
5.5.2. Intézményünk az Alapító Okiratban foglaltaknak megfelelően az alábbi SNI-s gyermekek együttnevelését, befogadását támogatja	37
5.5.3. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése az alábbiak figyelembevételével kerül megvalósításra	38
5.5.4. Az integrációt elősegítő pedagógiai tevékenységek.....	39
5.5.5. Az SNI gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció vezetése.....	41
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	43
6.1. TREFORT TÉRI ÓVODA.....	43
6.1.1. Játék	43
6.1.2. Mozgás	47
6.1.3. A külső világ tevékeny megismerése	51
6.1.4. Mese, vers.....	57
6.1.5. Ének, zene, énekes játék	62

6.1.6. Vizuális nevelés; Rajzolás, mintázás, kézi munka	65
6.1.7. Munka jellegű tevékenységek.....	68
6.1.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	69
6.1.9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	70
6.1.10. HAGYOMÁNYAINK, ÜNNEPEINK.....	72
6.1.11. AZ ÓVODA SZOLGÁLTATÁSAI.....	72
6.2. JEREVÁNI KÉK ÓVODA	74
6.2.1. Játék.....	76
6.2.2. A külső világ tevékeny megismerése	78
6.2.3. Vers, mese	80
6.2.4. Ének, zene, énekes játék	82
6.2.5. Rajzolás, mintázás, kézi munka	83
6.2.6. Mozgás	85
6.2.7. Munka jellegű tevékenységek.....	88
6.2.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	89
6.2.9. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési programja.....	91
6.2.10. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI	100
6.3. DÓZSA GYÖRGY UTCAI TAGÓVODA	102
6.3.2. Mese-vers.....	104
6.3.3. Ének-zene.....	105
6.3.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka	105
6.3.5. Mozgás	106
6.3.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	108
6.3.7. Az óvoda munkajellegű tevékenységei.....	110
6.3.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	112
6.3.9. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI	113
7. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	114
7.1. A GYERMEK-SZÜLŐ-ÓVODAPEDAGÓGUS KAPCSOLATA	114
7.2. AZ ÓVODA-BÖLCSŐDE KAPCSOLATA.....	115
7.3. AZ ÓVODA-ISKOLA KAPCSOLATA.....	115
7.4. ÓVODÁNK EGYÉB KAPCSOLATAI:	115
8. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE	117
8.1. AZ ÓVODA BELSŐ SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE.....	117
8.2. AZ ÓVODAI CSOPORTOK ÉS A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE	118
9. A HELYI NEVELÉSI PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK NYOMON KÖVETÉSE, ÉRTÉKELÉSE.....	120
10. ÉRVÉNYESSEGI RENDELKEZÉSEK	121
11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	122

AZ ÓVODA ADATAI

Az óvoda neve:

Trefort Téri Óvoda

Cím: 9400 Sopron, Trefort tér 11

Tel.: 99/505-420, 99/505-421

Fax: 99/505-419

E-mail: pirosovi@t-online.hu.

OM azonosító: 030286

Az óvoda fenntartója:

Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata

Cím: 9400 Sopron, Fő tér 1.

Tel.: 06/99/515-100

Az óvoda tagintézményei, telephelyei

Jereváni Kék Tagóvoda

Cím: 9400 Sopron, Soproni Horváth József utca 4

Tel.: 06/99/312-580

Dózsa György Utcai Tagóvoda

Cím: 9400 Sopron, Dózsa György utca 29

Tel.: 06/99/334-860

Alapító okirat száma: 247/2009.(IX.24.) Kgy. határozat

393/2009.(XII.17.) Kgy. módosító határozat

170/2011.(V.31.) Kgy. módosító határozat

A programot benyújtja az intézmény vezetője és nevelőtestülete.

1. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

TREFORT TÉRI ÓVODA
JEREVÁNI KÉK TAGÓVODA
DÓZSA GYÖRGY UTCAI TAGÓVODA

1.1. Trefort Téri Óvoda

Óvodánk Sopron „Jereván” városrészén, a Trefort téren található, melyet Trefort Ágoston (1817-1888) egykori vallás- és közoktatásügyi miniszterről neveztek el.

1979-ben épült egyemeletes óvodaépület. Alapterülete 650 m², melyhez 7760 m² kert tartozik. Intézményünk 8 gyermekcsoportban 200 gyermek befogadására alkalmas. Megnyitása óta 95-100-120%-os kihasználtsággal működik. Óvodánk többségében a lakótelepi gyermekeket fogadja, de a város távolabbi területeiről is jelentkeznek felvételre nálunk. A lakótelepi élet sajátosságaiból adódik egyik alapvető feladatunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, jól felszerelt tornatermünkben és a szabad levegőn, a spontán mozgást ösztönző óvodakertünkben. A gyermekek és a családok megismerése után, bekapcsolódunk a nevelés folyamatába, fejlesztjük a ránk bízott gyermekeket.

A programunk önállóan készített óvodai innovációra épült minősített program.

Óvodánkban hagyománya van:

- Az életkor szerint osztott csoportok kialakításának (kiscsoport, középső csoport, nagycsoport).
- A nyári születésű „4 évig óvodába járó gyermekek fogadásának, sajátos program szerinti nevelésüknek (meghosszabbított beszoktatási időszak).
- Népi hagyományokra épülő nevelő-fejlesztő program elemei felhasználásának (népi kultúra, kismesterségek).
- A környezet megismerését, a természetvédelmet előtérbe helyező program elemei felhasználásának (kirándulások, megfigyelések).
- Az iskola előtti egyéni, fokozottan differenciált fejlesztést megvalósító nevelésnek (különös tekintettel a lassúbb ütemben fejlődő, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekekre).
- A NY.M.E. Benedek Elek Pedagógiai Kar hallgatói részére biztosított gyakorlati képzésnek, hospitálásnak.

Az óvodánkban folyó nevelőmunka elismerését jelenti számunkra:

- A gyermekek örömmel járnak óvodánkba.
- Elégedettek a szülők.
- Az iskolába kerülő gyermekek jó neveltségi, fejlettségi szintje (pozitív visszajelzések az iskolából).
- Az ének-zene tagozatra felvett gyermekek alkalmassága.

- A testnevelés tagozatra jelentkező gyermekek száma, alkalmassága.
- Az óvodánkba felvételt kérő gyermekek magas száma.
- Korábbi óvodásaink egyéni visszatérő látogatásai.

1.2 Jereváni Kék Tagóvoda

Óvodánk Pedagógiai Programját magunk készítettük, az óvodai nevelés országos alapprogramjának elvei szerint, a Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvénye alapján.

Figyelembe véve az óvodai nevelés országos alapprogramjának 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításait.

A célokhoz vezető utat, módszertani szabadságunkkal élve, magunk választottuk, szem előtt tartva, hogy a gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi, és mint fejlődő személyiséget különleges gondoskodás és védelem illet meg.

Óvodai nevelésünkben érvényesülnek, eddigi hagyományaink, értékeink a különböző pedagógiai törekvések, - az óvodai neveléssel szemben támasztott társadalmi igények- és a különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelésének irányelvei.

A csoportok sokszínűségét, az óvoda sajátos arculatának kialakítását céloztuk meg.

A játék elsődlegességének érvényesítése mellett, az óvónőkhöz legközelebb álló tevékenységformákkal kiemeltebben foglalkoztunk, - a külső környezet tevékeny megismerése, - a környezet szeretetére, a környezet védelmére nevelés, - a zenei nevelés, a néphagyományok fokozott érvényesítésével, - a vizuális nevelés, mint a gyermekei önkifejezés sajátos megnyilvánulási formája.

Programunkban valósítottuk meg a megfogalmazott elveket, feladatokat.

Egyéniségünknek megfelelően, magunk által választott módszerekkel, értékrenddel, eszközökkel arra törekedtünk, hogy:

- megőrizzük a gyermekkor nyugalmát, derűjét,
- biztosítuk a gyermekek harmonikus fejlődését,
- olyan tapasztalatokhoz juttassuk őket, melyek segítik környező világban való eligazodásukat.

Biztosíték erre:

- az óvoda nevelőtestületének szakmai tudása, képzettsége, elkötelezettsége, sokféle értéket közvetítő és toleráló szemlélete,
- az óvoda tárgyi felszereltsége.

Az intézmény a soproni Jereván lakótelepen található, 150 férőhelyes, 6 csoportos. A gyermekek, a szülők és, az óvodai dolgozók könnyebb eligazodása és a csoportok megkülönböztetése érdekében már az óvoda megnyitását követően az egyes csoportokat különböző színű (zöld, citromsárga, piros, narancssárga, kék, barna) "kockavárakkal" jelöltük.

Az óvodába járó gyermekek többsége a lakótelepen él, különböző szociális háttérrel rendelkezik.

A nevelés osztatlan csoportokban folyik.

Nevelőmunkánkat, helyi pedagógiai programunk, és a nevelőtestület által elfogadott munkaterv alapján végezzük.

Elvünk:

- A gyermeki személyiség, tiszteletben tartása, az emberi jogok és a gyermekeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Az érzelmi biztonságot adó, gondoskodás és védelem, befogadó, elfogadó, derűs, szeretetteljes légkör megteremtése,
- A szabad játék feltételeinek maximális biztosítása.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

A gondozás, gyermekekről való gondoskodás, az egyes tevékenységek megszervezése, a gyermekek egyéni fejlettségének, életkori sajátosságainak figyelembe vételével történik.

A megfigyelések, tapasztalatszerzések, a gyermekeknek szóló színház és bábelőadások, kirándulások, ünnepek, hagyományok, szerves részei a csoportok munkatervének.

Gondot fordítunk a gyermekek edzésére, mozgásigényük kielégítésére. Az időjárás függvényében naponta tartózkodunk a szabadban.

Intézményünkben szakmai munkaközösség működik, a tagok által választott téma és összeállított terv alapján.

1.3 Dózsa György utcai Tagóvoda

“Ha a jövő életéről akarsz gondoskodni- vess magot,
Ha egy évtizeddel számolsz- ültess fát,
Ha terved egy életre szól- embert nevelj!”
(kínai bölcsélet)

Óvodánk a soproni Dózsa György Utcai Óvoda 1954-ben épült, jelenleg 4 csoporttal működik. 1991-ig a BUDAPRINT Soproni Pamutipar tulajdonában volt, majd Sopron megyei Jogú Város Önkormányzata vette át az intézmény üzemeltetését.

A társadalom változásai szükségszerűen hatással voltak a köznevelésre a 80-as évek végétől, melyek különösen érzékenyen tükröződtek az óvoda nevelési gyakorlatában (külföldi és hazai pedagógiai törekvések).

A gyermekcsoportok életében ez úgy jelentkezett, hogy 6 éves korára egyre kevesebb gyermek érte el az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet: további egy év óvodai foglalkoztatást igényelve, emelkedett az iskolai fejlesztőpedagógusra szoruló gyermekek száma, több lett a nehezen nevelhető, a túlzottan eleven, a túlzottan félénk, gátlásos gyerek. Sok a beszédhibás, az írás, olvasás, tanulás zavaraival küzdő gyermek.

Ezeket a problémákat tapasztalva tudtunk azonosulni a Porkolábné dr.Balogh Katalin és munkatársai által kidolgozott Komplex Prevenációs Óvodai Program és a kompetencia alapú nevelés céljaival, elveivel, mely szervesen illeszkedik a hazai közoktatást megújító törekvésekhez, de ***megőrzi a hazai óvodapedagógiai hagyományok tartalmi értékeit*** is:

- az egyéni képességfejlesztés az óvodai nevelés kiemelten kezelendő feladata,
- a számtalan spontán tanulási helyzet mellett az óvónő által rendszeresen, tudatosan szervezett, tervezett kötetlen, az egész óvodai nap folyamán jelen lévőtanulásra is szükség van,
- a képességfejlesztés lassú folyamat, a gyermek saját egyéni üteme, fejlettségi szintje szerint történhet.
- Az óvodai nevelés alapelvei szerint :
- feladatunk az örök emberi értékek átadása Ezek elemei megfelelő környezetben az életkori sajátosságokhoz optimálisan illeszkedő nevelési

módszerekkel, tevékenységekbe ágyazva válnak a gyermeki világgép részévé.

- Törekszünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartására.
- Biztosítjuk az egyenlő hozzáférést.
- A gyermekeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodánk kiegészítő szerepet vállal.
- Lehetőséget adunk a különböző innovatív törekvéseknek, biztosítjuk az óvodapedagógusok pedagógiai nézetének és széles körű módszertani szabadságának érvényesülést, megkötéseket csak a gyermekek érdekében alkalmazunk.
- Az óvodapedagógusnak úgy kell közvetítenie kultúránkat, hogy ezáltal az óvodás gyerek érzelmei, értelmi képességei gazdagodjanak, kibontakozhassanak. A felnőtt szakembernek kell ismernie a módját és vállalnia azt a felelősséget, hogy úgy vezesse el az iskola küszöbéig, hogy a gyermek új feladatokra felkészült legyen, s eközben boldog gyermekkorát megőrizhesse!

Programunk lényeges vonásai:

- A korai óvodai neveléstörténet értékeire építünk
- A magyar óvodai nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építünk
- A családi nevelést kiegészítjük
- Szolgáltatásokat vállalunk a szülői nevelési igények kielégítése érdekében

Programunk jellemzői:

- A gyermekközpontúság, vagyis a gyermeki szükséglet határozza meg a célok, feladatok, tevékenységek tartalmát
- A családi nevelés kiegészítő szerepe a meghatározó
- Biztosítja a különféle nevelési elvek, módszerek megvalósítását
- Megkötéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz, határokat jelöl meg és bizonyos ellátást kötelezővé tesz
- A környezet szeretetére és megóvására nevelünk
- A tanulási zavarok kialakulásának megelőzésére törekszünk
- Nyitottak vagyunk sajátos nevelési igényű gyermekek befogadására

2. AZ ÓVODA NEVELÉSI CÉLJA

Az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Nevelésünk célja

Az óvodai nevelés céljainak teljes körű megvalósítása, minden egyes gyermek optimális fejlettségi szintre juttatása a mozgásfejlesztés, mint kiemelt tevékenység segítségével.

Pedagógiai hitvallásunk:

A mi óvodánk nyitott, elfogadó, szeretetteljes, élményeket nyújtó környezet, ahol szabadon, játékosan, örömmel tevékenykedhetnek a gyermekek, akiket olyannak szeretünk amilyenek és úgy segítjük őket, hogy önmaguk lehessenek.

Óvodánkban fontosnak érezzük, hogy meglévő pedagógiai tapasztalatainkra építve új módszerek, eljárások alkalmazásával nevelőmunkánk hatékonyságát tovább növeljük. Pedagógiai elképzeléseinket, céljainkat, feladatainkat fogalmaztuk meg a Pedagógiai Programunkban.

3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

A gyermek áll óvodai nevelésünk középpontjában. Jogait tiszteletben tartjuk, figyelembe véve a Magyar Köztársaság nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettségeit.

A gyermekfejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, az optimális feltételeket, mind a testi, mind az értelmi fejlődésükhöz, szocializációjukhoz.

Nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

A 2010-2011-es nevelési évtől kezdve a Trefort Téri Óvoda Trefort téri székhelyén minden csoportban a kompetencia alapú nevelési programmal dolgozik, bevezettük és alkalmazzuk a projektmódszert, mint új módszert óvodai nevelésünkben. Minden csoportban a négy őselem köré csoportosított témák közül őselemenként legalább egyet a projekt módszer alkalmazásával valósítunk meg.

Óvodakép

Óvodánk szakmailag önálló nevelési intézmény.

Vállalt feladataink

- óvó - védő,
- nevelő, személyiségfejlesztő,
- szociális.

Az óvodánk kiegészítő szerepet tölt be a gyermek nevelésében, amely elsősorban a család joga és kötelessége úgy, hogy tudatosan építjük, alakítjuk, koordináljuk azokat a nevelési hatásokat, amelyek kapcsán a gyermek személyisége sokoldalúan fejlődhet, s amely utat nyit a személyiség **harmonikus**, szabad kibontakozásához. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodánk nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Alapelveink:

- A gyermek személyiségét tiszteletben tartjuk.
- Segítjük a gyermekek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását, tehetséggondozást.
- Szeretetteljes óvodai légkörben érzelmi biztonságot nyújtunk.
- Kiemelten foglalkozunk a mozgásfejlesztéssel.
- Sokszínű tevékenységi lehetőséget biztosítunk, ezeket megtöltjük műveltség-tartalmakkal.
- Gondoskodunk a szükséges személyi-tárgyi feltételekről.
- Tapasztalatszerzési lehetőségeket teremtünk.
- Segítjük a természet felfedezését, természetvédelemre nevelünk.
- A nevelésünkben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermekek személyiségéhez igazodnak.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez, valamint a migránsok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1. Trefort Téri Óvoda

4.1.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus.

A feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék a migráns gyermekek kultúráját, anyanyelvét.

Óvodánkban a személyi ellátottság a köznevelési törvényben megfogalmazott szintnek felel meg.

Munkakör megnevezése:	Fő:	Alkalmazási mód:
Óvodapedagógus	18	Teljes állás
Dajka	8	Teljes állás
Óvodatitkár	1,5	Teljes állás
Kertgondozó	1	Teljes állás
Pedagógiai asszisztens	3	Teljes állás

Az óvodapedagógusok száma megfelel az ellátandó alapfeladatoknak.

A dajkák száma megfelel a gyermekcsoportokkal kapcsolatos feladatok elvégzésére, dajkáink közül 7 fő szakképzett.

Az óvodatitkár, a kertgondozó, teljes munkaidőben végzi el feladatait.

Az óvodapedagógusok főiskolai végzettségűek, az óvodavezető szakvizsgázott (közoktatási vezetői), 4 óvónő szakvizsgázott (fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő,) 1 óvodapedagógus német nemzetiségi diplomával rendelkezik. 1 óvodapedagógus bábrendezői oklevelet szerzett.

Az óvodapedagógusok szakmai továbbképzései:

A továbbképzéseken felfrissített, vagy megszerzett ismeretek felhasználása, napi nevelőmunkánkba beépülve hatékonyabbá teszik nevelési feladataink megoldását.

Az eltérő módszereket alkalmazó fejlesztő programok alkalmasak arra, hogy a problémával küszködő gyermekek egyénre szabott fejlesztésben részesüljenek a napi tevékenységekbe épülve. Pedagógiai munkánk eredményességét 3 intézményi szakmai munkaközösség segíti.

A 2009-2010-es nevelési évben a TÁMOP 3.1.4.-08/2-2008-0104 projekten való részvétel lehetőséget ad

- gyerekek képességszintek, képességfajták szerinti fejlesztésére;
- az óvoda-iskola átmenet, az inkluzív pedagógia, a játék, az érzelem és az erkölcs új tartalmú megközelítésére;
- saját kompetens személyiséggé válási folyamatának a megsegítéséhez;
- holisztikus látásmód kialakítására, fejlesztésére;
- kulturális identitás megtartására;
- a szakmai elismerésre;
- az ön-és továbbképzésre;
- pedagógiai-, módszertani szabadság megélésére;
- programcsomag alkalmazása során megélt pedagógiai jellegű tapasztalatok kicserélésére;
- pedagógiai innovációban való részvételre;
- programcsomag fejlesztésében való részvételre a program tesztelése, véleményezése, értékelése kapcsán;
- programcsomagban rejlő élmények szerzésére és megélésére;
- kiégés szindrómájának elkerülésére.

4.1.2. Tárgyi feltételek

Óvodának rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon és a gyerekek biztonságára figyelemmel helyezük el.

Lehetőséget teremtünk a szülők fogadására is(szülői értekezletek évente 2-szer, egyéni beszélgetések-fogadó órák igény szerint,nyílt napok szervezett és külön kérésre biztosított formában.)

Minden gyermekcsoportot optimális körülmények között külön csoportszoba, öltöző, mosdó egységben helyezünk el. Így a folyamatos tevékenységnek nincs akadálya, nincs várakozási idő, a gyermekek a csoporthoz tartozó egész területet szabadon használhatják.

2012-óta tornateremmel is rendelkezünk.

Óvodakertünk tágas, fából készült játékok, homokozók, medence, domb, ívó kút gazdagítja.

Óvodánk nevelési programjának megvalósításához szükséges eszközökkel rendelkezünk.

4.1.2.1. A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.

Mozgásfejlesztő beltéri eszközök:

- Greiswwald komplex tornaszer 2 garnitúra
- bordásfal 7 db
- filcszőnyeg 20 m²
- tornaszőnyegek 8 db
- tornapad 3 db
- ugrószekrény 1 db
- zsámoly 2 db
- trambulin 3 db
- kígyópálya (egyensúly) 1 garnitúra
- komplex testnevelési táska 1 garnitúra
- „hegyek” 1 garnitúra
- „kövek” 1 garnitúra
- labdák (3 méretben) 25 db típusonként
- speciális labdák 12 db
(könnyített, „ovális” gerinc-prevencióhoz, ugráló, kosár- és röplabda)
- érzékelő pálya (lábtorna) 1 garnitúra
- guruló eszközök (versenyjátékhoz)
- karikák (3 méretben) 25 db típusonként
- „tüskés” gumikarika 25 db
- kosárpalánk 2 db
- Ayres - programhoz szükséges speciális mozgásfejlesztő eszközök

Mozgásfejlesztő kültéri játékok, eszközök:

- domb 2 db
- pancsoló medence 1 db
- homokozó 5 db
- egyensúlyozó gerenda 2 db
- kombinált fajtékok 5 db
- lengőhinta 2 db
- rugóshinta 2 db
- „körforgó” 1 db
- babaház 2 db
- kötélhágcsó 2 db

- egyensúlyozó tölcsér	2 db
- labdák	20 db
- homokozó eszközök (vödör és lapát gyermekenként)	létszám szerint
- kerékpár	6 db
- roller „3 kerekű”	2 db
- lombseprű	10 db
- hólapát	8 db
- szánkó	6 db

Képességfejlesztő játékok, eszközök:

- érzékelést fejlesztő játékok (tükrök is)
- anyanyelvi nevelést fejlesztő játékok
- kézügyességet fejlesztő játékok
- környezetismeret és matematikai játékok
- logikai képességeket, gondolkodást fejlesztő játékok
- szocializációt fejlesztő játékok
- hangszerek
- Sindelar képességfejlesztő program eszközei (tesztek)

Egyéb eszközök:

- rádiósmagnó (csoportonként + tornaterem)
- könyvek (mese- ismeretterjesztő- szak)
- televízió, videó

4.1.3. Az óvoda csoportszerkezete

Óvodánkban a gyermekekkel életkor szerint, hagyományos osztott illetve részben osztott csoportokban foglalkozunk. Értelmezésünk, tapasztalataink szerint a gyermekek között meglévő fejlettségbeli különbségek az osztott csoportban is lehetőséget biztosítanak arra, hogy az egymás segítése, a fokozottabb szociális érzékenység, megértés, egymás iránti türelem kialakulhasson.

Feladatunk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése is.

Az épület beosztása lehetőséget ad arra, hogy az azonos szinten, egymással szemben lévő csoportok szorosabb kapcsolatot alakítsanak ki. Erre alkalom a közös séta, ünnepek, multságok, vendégség, kölcsönös ajándékkészítés, kicsik fogadása, nagyok búcsúztatása, sok esetben közös udvari játék, vagy homokozó használat.

Ezeket a lehetőségeket igyekszünk kihasználni, a nevelési folyamatba beépíteni, ezzel is gazdagítva gyermekeinket, elősegítve szocializációjukat.

4.1.4. Az óvodai élet megszervezése (napirend, heti rend)

Az óvodai nevelés a Pedagógiai Program alapján történik és a gyermekek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg.

Az óvodai élet megszervezése a szokásrend elveire épül, melyet a gyermeklétszám és a kor szerinti összetétel határoz meg:

- Beiratkozást megelőzően: bölcsőde látogatás, részvétel szülői értekezletükön, bölcsődések fogadása tavasszal és a bölcsődei gondozónők a csoport óvónőivel együtt fogadják a gyermekeket az első óvodai napon.
- Nyílt nap tartása az óvodában.
- Szülőkkel történő beszoktatás.
- Gyülekezés megszervezése, éves csoportváltással.
- Nyáron a szintenként történő összevonások.

A szokások további vonatkozásai az „Óvoda hagyományai”-ba épültek.

A gyermekek óvodai életét úgy szervezzük, hogy az óvodában eltöltött idejüket a játék, a tevékenységek és a mozgás alkossa. Az óvodapedagógusok a gondozás folyamatában is nevelik őket, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző dajkával. Az óvodapedagógus által kialakított, megalapozott tevékenységet a dajka ellenőrzi, segíti, így fontos az összhang a két munkatárs között.

Segítség a pedagógiai asszisztensek munkája, mellyel segítik a csoportokban folyó nevelést.

A közös munkát segítik a hetente megtartott csoportthármas megbeszélések.

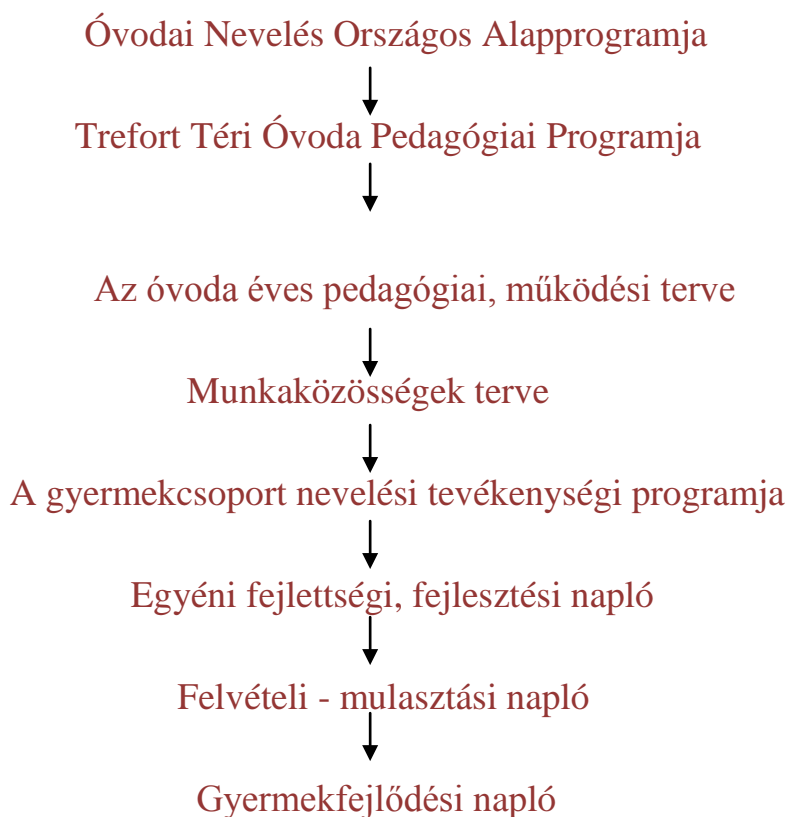
A játékba beépülve valósulnak meg az óvodai élet tevékenységformáinak tartalmi vonatkozásai. Spontán, illetve az óvónő által kezdeményezett kötetlen és kötött foglalkoztatási formákban. A rendszeresen ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben.

A napirend, amely a gyermekek életkorához igazodik, rugalmas, elegendő időt biztosít a tevékenységi formákban meghatározott feladatok elvégzésére. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok kialakítása.

A heti rend a csoportban megvalósítandó feladatoknak megfelelően alakul.

A heti- és napirendet a csoport óvodapedagógusai alakítják ki. Az eszközök, a tornaterem megfelelő, optimális kihasználtsága miatt szükséges a heti- és napirendet óvodai szintenként összehangolni.

4.1.5. Dokumentumaink

- Hiányzási- és mulasztási napló, melynek vezetése naprakészen kötelező.
- Csoportnapló, melynek tartalmaznia kell:
 - csoportnévsort, jeleket , születésnapokat
 - napirendet- időkereteket meghatározva játékidőre, foglalkozásokra , étkezésekre, gondozási feladatok elvégzésére, pihenésre vonatkozóan, korcsoportonkénti meghatározással, két-két szemben lévő csoport összehangolásával)

Alapnapirend

6⁰⁰-7⁰⁰ Gyülekezés, szabad játék az aktuálisan kijelölt csoportban
 7⁰⁰-16³⁰Játék, tevékenységek, udvari játék, tisztálkodás, étkezés, pihenés
 16³⁰-17⁰⁰Gyülekező csoportban játék, hazaindulás

Folyamatos tízórazás időtartama 1,5 óra (javasolt idő 8⁰⁰-9³⁰.)

- _ nyári napirendet
- _ hetirendet (tornaterem beosztását figyelembe véve)

- a nevelési tervet, mely tartalmazza:
 - mozgás és egészséges életmód tervezését
 - érzelmi nevelést
 - közösségi életre felkészítést- szocializációt,
 - mindezek megvalósítását a gyermek játékában
 - a fejlesztési tervet, értelmi fejlesztést (éves-, heti-, ütemtervet)
 - az eseménytervet, programokat,
 - szervezési feladatokat (eseményterv, programok)
 - a gyermekcsoport életével kapcsolatos feljegyzéseket
 - a szülőkkel való kapcsolattartást (szülői értekezlet, fogadóórák, családlátogatás)
 - szakértői véleményeket
 - SZM tagok neveit
 - a gyermekcsoport életével kapcsolatos feljegyzéseket.
- Fejlettségi, fejlesztési napló, melynek tartalmaznia kell:
- a gyermek fejlettségét
(évente, meghatározott szempontsor alapján)
 - az egyéni fejlesztési tervet
 - a gyermekek egyéni fejlődési folyamatát
 - anamnézist, családi nevelés jellemzőit, beszoktatás tapasztalatait
 - be-, és kimeneti mérés eredményeit
 - középsőcsoport (5 évesek) Sindelár-vizsgálatának eredményét
 - Ped. Szakszolg. „alapképesség-mérése” eredményének csatolását, fejlesztési tervbe való beillesztését

A tervezési időszakokat a korcsoport alapján, a csoportban dolgozó óvónők határozzák meg, figyelembe véve az adott csoport összetételét, fejlettségi szintjét, valamint a csoportban megvalósítandó programot.

A tervezés tartalmazza a „nevelési tervben „ és az „ értelmi fejlesztési tervben” a szabály és szokásend elveit is.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

4.2. Jereváni Kék Tagóvoda

4.2.1. Az óvoda személyi feltételei:

Munkakör megnevezése:	Fő:	Alkalmazási mód:
Óvodapedagógus	13	Teljes állás
Dajka	6	Teljes állás
Óvodatitkár	0,5	Részmunkaidős állás
Kertgondozó	1	Teljes állás
Pedagógiai asszisztens	2	Teljes állás

Ebből:

-felsőfokú végzettségű, főállású óvodapedagógus	13 fő
-szociálpedagógusi, fejlesztőpedagógusi, gyógypedagógusi és tehetséggondozói szakértő végzettséggel rendelkezik	5 fő
-közoktatás vezetői szakvizsgával rendelkezik	2 fő

Nevelőmunkánk kulcsszereplője, az óvodapedagógus, a segítő, támogató attitűdje modell a gyermekek számára.

Az óvodai nevelés egész időtartamában óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Biztosított a gyermekcsoportonkénti 2 óvónő, és a nevelőmunkát közvetlenül segítő dajka, pedagógiai asszisztensek

- az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak,
- heti átlagban, az egyes csoportok nyitvatartási ideje napi 10 óra,
- a gyermekek 6 – 17 óráig tartózkodhatnak az intézményben,
- óvodánkban egyre gyakoribb a migráns gyermekek jelenléte, nevelőmunkánk során lehetőséget adunk egymás kultúrájának, anyanyelvi kifejezéseinek, mondatainak megismerésére.

4.2.2. Az óvoda tárgyi –dologi feltétele:

Az óvoda 1978-ban épült. Az óvoda - tornaszobát kivéve - rendelkezik azokkal a helyiségekkel, melyek az eszközjegyzékben szerepelnek.

A csoportszobák jól felszereltek. Az elrendezést, a dekorációt oly módon alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljenek testméreteiknek, balesetmentesek legyenek, lehetővé tegyék játék- és mozgásigényük kielégítését.

Óvodánk, rendelkezik a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges feltételekkel.

Az udvar tágas, gazdag zöld, fás területben. Minden csoport külön játéktérrel, homokozóval felszerelt. Megtalálhatók udvarunkon különböző EU-s szabványnak megfelelő mozgásfejlesztő játékok, az eszközök bővítése folyamatos, mely részben szülői segítséggel és pályázatokon nyert pénzeszegekből, részben intézményi költségvetésből valósult meg.

Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere:

- Az óvodai eszközjegyzéknek megfelelően programunk megvalósításához szükséges eszközökkel rendelkezünk, illetve eszközeinket folyamatosan bővítjük.
- Az óvoda épülete tornaszobával nem rendelkezik,
 - Játsszoudvarunk rendelkezik az Európai Unió előírásainak megfelelő minősített játékokkal
 - A tárgyi eszközöket a gyermekek számára hozzáférhetően, a biztonságukat figyelembe véve helyeztük el.
 - A sajátos nevelési igényű gyermekek részére, a gyógypedagógus, a fejlesztő pedagógus és a logopédus által javasolt speciális fejlesztőeszközök és a mindennapi tevékenységet segítő eszközök rendelkezésre állnak.

4.2.2.1. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

Mozgásfejlesztő beltéri játékok, eszközök:

- meserács
- tinikondi
- ugrószőnyeg
- minitrambulín
- bordásfal
- egyensúly deszka
- greiswald tornaszer
- ugráló szőnyeg
- ugrószekrény
- zsámoly
- tornapad

- csúszda
- bujócskacsó kétágú
- bujócskacsó négyágú
- egyensúlyozó tölcsér
- akadálypálya, nagy és kicsi

Mozgásfejlesztő kültéri játékok, eszközök:

- fa mászóakák
- babaházak
- favonat
- mérleghinta
- falovacska
- kombinált fajtékok
- hinták
- kötélletrák
- gyűrűk
- mászókötelek
- kosárlabda palánkok
- labdák
- minifoci kapuk
- gyermek kerti szerszámok

Képességfejlesztő játékok:

Ének , zene énekes játékok eszközei:

Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás), a kreativitást fejlesztő anyagok és eszközök

- környezetismereti és matematikai játékok (távcső)
- hangszerek
- bábok
- kézügyességet, logikai gondolkodást fejlesztő játékok
- szivárvány piramis
- süni párna
- színes lépegető csomag
- csiga labirintus
- hullám gördülő
- kéz-láb érzékelő
- boszorkánykút
- rázd a fejed

Ábrázoló tevékenységet fejlesztő, rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka anyagok, eszközök.

A természeti- emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok:

- diavetítők
- rádiós, cd lejátszós magnetofonok
- diktafon
- egész alakot láttató tükrök
- mese-, ismeretterjesztő-, és szakkönyvek
- falitérképek (idő-duó, erdő életközössége)
- televízió, videó lejátszó

A sajátos nevelést igénylő gyermekek nevelésének eszközei: a fejlesztő játékok beszerzése folyamatos, a gyógypedagógus által javasolt speciális fejlesztőeszközök, a mindennapi tevékenységet segítő eszközök.

4.3. Dózsa György Utcai Tagóvoda

4.3.1. az óvoda működési területe:

Intézményünk a városközponttól északnyugati irányban a Jereván lakótelep és a belváros határán fekszik, közvetlen közelünkben a helyi és vidéki autóbusszmegállók működnek. Ezek a földrajzi tényezők határozzák meg, hogy honnan érkezik gyermekeink zöme. Így a legtöbb gyermek otthona a lakótelep, de a város legkülönbözőbb pontjairól is érkeznek hozzánk. Néhány vidéki gyermeket befogadunk, mert a szülőket munkahelyük Sopronhoz köti.

4.3.2. Az óvoda személyi feltételei

Az óvoda munkabeosztása:

Nyitva tartás:

5.30-16.30 h-ig,

Az óvodapedagógusok lépcsőzetes munkabeosztással dolgoznak,

Munkakör megnevezése:	Fő:	Alkalmazási mód:
Óvodapedagógus	9	Teljes állás
Dajka	4	Teljes állás
Óvodatitkár	0	
Kertgondozó	0,5	Részmunkaidős állás
Pedagógiai asszisztens	1	Teljes állás

Óvodapedagógusaink főiskolai végzettséggel rendelkeznek.

Közülük egy óvónő szociálpedagógus, egy pedig fejlesztőpedagógus, egy drámapedagógus.

A gyermekekkel csoportonként 2 óvónő foglalkozik éves váltásban.

Alapvető feladatuk a gyermekek nevelése, fejlődésük segítése és fejlesztése. a csoportban eltöltött időt a gyermekek között gazdag játéktevékenységbe ágyazott élménynyújtásra, beszélgetésekre, egyéni bánásmódra, érzelmi nevelésre, megfigyelésre, differenciált és speciális képességfejlesztésre fordítják. Állandó óvónői párok kialakítására törekszünk. Munkájukat összehangolt munkával egy-egy dajka segíti.

A harmonikus, nyugodt, kiegyensúlyozott légkört teremti meg a munkatársak egymás iránti segítőkészsége, szakmai tisztelete, az évről évre gyarapodó szaktudás, a munkahelyi kötődés.

A **pedagógiai asszisztens** segíti a különböző tevékenységek lebonyolításakor óvodapedagógusaink munkáját.

Dajkánk a gyermekek érdekében legjobb tudásuk szerint végzik feladatukat, segítik az óvónők munkáját (takarítás, fertőtlenítés, portalanítás, textíliák kezelése, gyermekek gondozása, stb.).

A gyermekkonyháról szállított étel adagolását és a konyhai teendőket is a dajkák látják el, heti forgásban, az ÁNTSZ előírásainak megfelelően.

Fűtő-karbantartó-udvaros alkalmazottunk rész munkaidőben végzi el a különböző javításokat, melyek szaktudást nem igényelnek (vízcsapok, öblítotartályok, kisebb bútorok, zárok, játékeszközök).

Fűtési időben üzemelteti a kazánt, megfelelő hőmérsékletet biztosít a gyermekek számára. Ügyel a tűzvédelmi előírások betartására, gondozza az udvart.

4.3.3. Az óvoda tárgyi-dologi feltételei

Az óvoda épületének leírása, műszaki állapota

Az intézményünknek otthont adó földszintes, részben alapincézett magastetős épület már eredetileg is óvodának épült.

A 312 m² beépített terület 4 csoportszobát (egyenként: 46, 38, 34, 37 m²), 3 mosdót, WC-t, melegítőkonyhát, tornaszobát (mérete 37m²), és egyéb helyiségeket (iroda, öltözők, folyosók) foglal magába. Folyamatos felújítással igyekszünk állagát megővni, korszerűsíteni (fűtés, hideg-meleg víz, hőszigetelés).

Az ivóvíz ellátás a városi ivóvízhálózatról, a szennyvíz elvezetése a városi csatornahálózatba történik. Fűtésünk egyedi központi fűtés. A belső tér megvilágítása világítótestekbe épített fénycsövekkel történik. A gyermekek által használt helyiségek burkolata meleg padló, parketta, a szociális és közlekedő helyiségek a könnyebb tisztán tarthatóság érdekében járólappal borításúak.

Udvar

Az 512 m², téglakerítéssel körbevett gyermekkertet 1996-ban kezdtük el felújítani, melynek eredményeként zöld szigetet varázsoltunk a kavicsos, betonos, vasjátékszerekkel teletűzdelt udvarunk helyére. Udvarunkon virágok, fák és bokrok között füvesített terepen fajták, sportszerek, KRESZ-pálya, árnyékolóval védett homokozók, kosárlabdapálya, hinta, csúszda és egy igazi nádkunyhó található.

Teraszunk kihasználásával megnövekedett a szabadban töltött órák száma a nyári időszakban az étkezésekkel és a kézműves tevékenységekkel. A bújócska, fogócska, labdázás, rajzolás, homokozás, vizezés-sározás, babázás, rollerezés, biciklizés, körjátékozás, beszélgetés, mesehallgatás helye is ösztönzi a gyerekeket a játékokra.

Az óvoda berendezési tárgyai, eszközei

A csoportszobák a benne dolgozó óvónők ízlését, kezűgyességét, harmóniáját tükrözik, mely alapvetően befolyásolja a gyermekek esztétikai fogékonyságát.

A berendezést a játékhoz, a mindennapi élethez szükséges tárgyak egészítik ki (pl.: rajzeszközök, hangszerek, autók, konstruáló-, építőjátékok, családi játék-eszközök, társasjátékok stb.), ezen kívül az óvónők olyan fejlesztőeszközökkel, -játékokkal gazdagítják, amelyek a prevenciót szolgálják (kötélhágcsó, ugrálólabda, egyensúlyozó deszka, gólyaláb, kirakók, szövőkeretek, stb.). A csoportszobák belső terét megnöveltük galériával, helyszínt biztosítva a különböző szerepjátékoknak (babaszoba, konyha)

4.3.4. Az óvodai élet megszervezése

1. A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirendünk és hetirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

2. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

3. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített - nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. Az óvodai nevelés a Pedagógiai Program alapján történik és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szerveződik.

4. Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

5.1 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

5.2 Az egészséges életmód alakítása.

5.3 Az érzelmi biztonság és a szocializáció.

5.4 A gyermekek védelme.

5.5 A speciális bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelése.

5.1. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Célunk:

Olyan változatos tevékenységeket biztosítani, melyekben a gyermekek tapasztalatokat szerezhetnek természeti és társadalmi környezetükből.

Feladataink:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Beszélő környezettel, szabálykövetéssel (a javítgatás elkerülésével) az óvodai tevékenység egészében jelen van.
- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve kell megvalósítani és gyakorolni különböző tevékenységekben és élethelyzetekben.
- észlelés fejlesztése (vizuális percepció),
- térérzékelés fejlesztése,
- figyelem összpontosítás képességének kialakítása,
- reprodukív emlékezet kialakítása,
- képzelet fejlesztése,
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás kialakítása,
- prevenció, a potenciális tanulási zavarok megelőzése, a gyermekek egyéni, differenciált fejlesztésével (pszichikai, finommotorikus, stb.)
- a gyermekek önértékelésének fejlesztése.

A képességek fejlesztésénél figyelembe vesszük a gyermekek egyéni adottságait, rátermettségét, érzelmi motiváltságukat, egyéniségüket. Kiemelt figyelmet fordítunk a szociálisan, vagy egyéb ok miatt hátrányos helyzetű gyermekekre, felzárkóztatásukra. A tudatosan szervezett mozgások serkentőleg hatnak az értelmi képességek fejlődésére is.

Anyanyelvi nevelés

Célunk:

Bátran megnyilatkozó, jól kommunikáló, tisztán, életkorának megfelelő szinten beszélő gyermekek nevelése.

Feladataink:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, meghallgatására figyelmet fordítunk.

Az óvónő beszéde mindig követendő, jó példa legyen a gyermekek számára.

Az anyanyelv fejlesztése az óvodai nevelőtevékenység egészében kiemelkedő jelentőségű; áthatja mindennapjainkat. Óvodánkba járó gyermekek társadalmi és szocio-kulturális háttere miatt, az életkori sajátosságokon túl mutató anyanyelvi és beszédképességbeli különbségeket, eltéréseket és lemaradásokat tapasztalunk. Ezért hangsúlyt fektetünk a gyermekek meghallgatására, kérdéseikre válaszolunk, ezáltal fenntartjuk beszédkedvüket, fejlesztjük kommunikációs készségüket. Beszédviselkedésünkkel alkalmazkodunk a gyermekek életkori sajátosságaihoz, segítjük beszédmegértésük fejlődését, szókincsük gyarapodását.

A rászoruló gyermekeket logopédus segíti a helyes hangképzésben.

Napi beszédhelyzeteken túl a mese-vers, dalos anyag- igényes válogatásával sikeresebbé tesszük anyanyelvi nevelésünket.

Különös gondot fordítunk a kulturált, udvarias beszéd kialakítására, a magyar nyelv eredeti ritmusának, dallamának megőrzésére.

5.2. Az egészséges életmód alakítása

A testi szükségletek kulturált kielégítése minden gyermeknek alapvető joga. Ennek mindenkori biztosítása a felnőttek feladata. Enni, inni, wc-t használni és aludni az egyéni igények és a legszükségesebb csoportnormák figyelembevételével kell és lehet. A gyermek testi szükségleteit, pszichoszomatikus biztonságérzetét szolgálja, ha ő maga aktív résztvevője, befolyásolója a személyét érintő gondozásnak.

Célunk:

- A gyermekek testi szükségleteik kielégítése.
- A gyermekek egészséges életstílusának alakítása, a családi szokások figyelembe vételével.
- Testi-lelki fejlődésük elősegítése.
- Mozgáskultúrájuk fejlesztése.

Feladataink:

1. Egészséges környezet kialakítása.
2. A gyermekek gondozása.
3. Testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése
4. A gyermekek egészségének védelme.
5. Edzettségük biztosítása.
6. A gyermekek rendszeres egészségügyi szűrése (óvónő – orvos - védőnő kapcsolatrendszer).
7. Környezettudatos magatartás.

Egészséges környezet kialakítása

- A gyerekek életkori sajátosságának megfelelő célszerű, jól tisztítható, esztétikus berendezés.
- Az óvodakert rendezettsége.

A gyermekek gondozása

- A gondozás során óvónő és gyermek bensőséges kapcsolatának alakítása.
- A tisztálkodási helyiségek és eszközök rendben tartása (dajka).
- Szokásrendszerek kialakítása (óvónő, dajka).
- Korszerű táplálkozás megteremtése (gyermekkonyha).
- A pihenés zavartalan biztosítása, folyamatos ébredés (óvónő-dajka).

Testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

- Öltözők, foglalkoztatók korszerű, balesetmentes berendezése, ahol a gyermekek biztonságosan mozoghatnak.
- Sok szabad levegőn való mozgáslehetőség biztosítása.

A gyermekek egészségének védelme

- A gyermekek testi épségének megóvása- biztonságos mozgásfejlesztő eszközök használatával (ellenőrzése hetente, végzik az óvónők, és a kertgondozó)
- A gyermekek által használt helyiségek megfelelő megvilágítása, szellőztetési lehetőségek, párologtatás, rendszeres és alapos napi takarítás (dajka munkájának fontossága).
- Játékeszközök fertőtlenítésének havi rendszeressége (dajka).
- Fertőző betegségek esetén azonnali ágyneműcsere és fertőtlenítés (dajka).
- Beteg, lázas gyermek elkülönítése.

- Orvosi igazolás bemutatása.

Edzetségük biztosítása

- Naponta friss levegőn való tartózkodás.
- A téli időszakban réteges öltözködés, sok mozgás - játék a hóban.
- Nyáron vízfürdő - légfürdő – UV sugárzásvédelem.
- Fokozatos vízhez szoktatás (medence, uszoda).
- Rendszeres séták, kirándulások.

A gyermekek rendszeres egészségügyi szűrése (óvónő - orvos - védőnő kapcsolatrendszere

- Folyamatos kapcsolat tartása az óvoda orvosával, védőnőjével (prevenció- korrekció).
- Egészségügyi tanácsadás a szülőknek, az orvos és védőnő részéről, különösen járványok, fertőző betegségek idején.

Környezettudatos magatartás

- Tudatosan ráirányítjuk figyelmüket a környezet illetve a természetvédelem fontosságára, a környezettudatos magatartás kialakítása.
- Kezdeményezünk környezetvédelemmel kapcsolatos játékokat.
- Megalapozzuk a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait.

5.3. Az érzelmi nevelés és a szocializáció.

Célunk: Az érzelmi biztonság megteremtése.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Óvodánkban a gyermekek az első napokat szüleikkel együtt tölthetik - egyéni igényeik szerint.

Mindkét óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és a dajka fogadja a gyermekeket.

Nyitott, elfogadó, barátságos egyéniségükkel segítik a beilleszkedésüket.

Az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja első számú modell, példakép a társas kapcsolatok alakulásában, segíti a szocializációt.

Feladataink:

- A környezet esztétikájának, otthonosságának megteremtése
- A szűkebb és tágabb környezetének megismertetése, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Közös élmények nyújtása, közös tevékenységek szervezése, melyek összetartó erőt képeznek.
- Az óvodapedagógus- gyermek, gyermek- dajka, gyermek-gyermek empátián alapuló kapcsolatainak előtérbe helyezése, pozitív attitűd létrehozása.
- szokás és normarendszer megalapozása
- Az erkölcsi tulajdonságok kialakulásának tere a gyermekcsoport (alkalmazkodás, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, különbözőség elfogadására, tiszteletre nevelés).
- Akarati tulajdonságok megszilárdítása (önérvényesítés, önkifejezés, önállóság, önfegyelem, feladattudat, szabálytudat).
- Az érzelmileg sajátos törődést igénylő gyermekekkel fokozottan odafigyelő, egyéni bánásmód alkalmazása.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy enyhén mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű elhanyagolt gyermekek nevelése, speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Szükség esetén megfelelő szakemberek (logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus, gyógypedagógus, konduktor) bevonásával oldjuk meg ezeket a feladatokat.

A tevékenységek szervezésénél a gyermekek érzelmi motiváltságára alapozunk.

A gyermekek természetes mozgásigényére építve, tudatosan alkalmazzuk a mozgás segítségével történő személyiségfejlesztést.

5.4. Gyermekvédelem.

5.4.1.A gyermekek védelme.

Célunk:

A gyermekek testi és lelki épségének megóvása.

A gyermekek a saját fejlődési ütemüknek megfelelően kibontakoztathassák személyiségüket.

Feladataink (minden gyermekre vonatkozó biztonsági és védelmi):

- Minden óvodapedagógus és dolgozó feladata az alapvető biztonsági szabályok betartása és betarttatása. A gyermekek életkorának megfelelően ismertetjük az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és az elvárható magatartásformát.
- A bejáratit ajtókat zárjuk, felügyeletet biztosítunk.
- Gyermekek a csoportautóbuszos, egész napos kirándulásán a szülők írásos beleegyezésével vehet részt.
- Séták, kirándulások alkalmával kellő létszámú kísérőt biztosítunk (10 gyermek után 1 felnőtt).
- UV sugárzás elleni védekezést betartjuk az udvaron való tartózkodás alkalmával.(árnyékolás, folyadék pótlása)
- Balesetveszélyes eszközöket a gyermekek csak óvónői felügyelet mellett használhatnak (olló, kés, barkács eszközök, kerti szerszámok).
- Az óvoda csak megfelelőségi jellel ellátott játékokat vásárol. A játékot használó óvodapedagógus köteles a játékon feltüntetett használati utasítást gondosan áttanulmányozni és a játékszert aszerint alkalmazni.
- Ha a gyermeket baleset éri, a vele foglalkozó óvodapedagógus kötelessége az elsősegélynyújtás.
- A gyermekbalesetekről jegyzőkönyvet kell felvenni és nyilvántartást kell vezetni a megfelelő nyomtatványon.
- Minden gyermekbalesetet követően megtesszük a szükséges óvóintézkedést hasonló esetek megelőzésére.
- A rendkívüli esemény, bombariadó esetén elvégzendő feladatokat az SZMSZ tartalmazza, melyet az intézmény valamennyi dolgozója köteles ismerni.
- Minden újonnan felvett gyermeket, a többi gyermek egészségének

megóvása érdekében, csak orvosi igazolás felmutatása után fogadunk.

- Beteg, vagy betegségre gyanús gyermek nem jöhet az óvodába.
- Betegség után csak orvosi igazolással fogadhatjuk a gyermekeket.
- Az óvodában megbetegedett gyermeket elkülönítjük, ellátását biztosítjuk, értesítjük a szülőt (szükség esetén mentőt hívunk)

5.4.2. Gyermekvédelem

Célunk: A családdal együttműködve csökkenteni, megszüntetni a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat.

Megvédeni őket a testi, lelki, erkölcsi károsodástól.

Gyerekvédelmi törvény:1997. évi XXXI tv. azokat az alapvető szabályokat fogalmazza meg, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, hogyan nyújtsanak segítséget a gyermekek törvénybe foglalt jogainak érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve hogyan gondoskodjanak gyermekek veszélyeztettségének megelőzéséről és megszüntetéséről.

20§(1)11.§-a be.14.pontja helyébe a következő rendelkezés meghatározza a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók fogalmát.

A R.12/G§-át a következő címmel és 12/H.§-al egészül ki:

„ A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók létszámával összefüggő adatszolgáltatási kötelezettség...”

Pevenció:

Elsődleges célja: enyhíteni a veszélyeztető körülményeket, csökkenteni azok hatását,s új eseteinek előfordulási arányát.

Területei: tájékoztatás a szülők felé a gyermekjogokról, a támogatásokról, mentálhigiénés tanácsadásról.

Másodlagos célja: csökkenteni az ennek ellenére előforduló zavarok, rendellenességek,ártalmak, veszélyeztető körülmények előfordulási időtartamát-észlelő jelzőrendszer működtetése, gyermekjóléti szolgáltatás, családgondozás.

Harmadlagos célja: a veszélyeztető körülmények következtében kialakult defektusok,devianciák előfordulási arányának csökkentése, rehabilitáció és reintegráció (1997. évi XXXI tv.39§)

Az esélyegyenlőségi törvény alkalmazása, az 1993. évi LXXIX. Ktv.(1999.LXVII.Törvénnyel módosítva) és az Óvodai Nevelés Országos alapprogramjának megfelelő gyakorlat kialakítása.

Az 1998 évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról,

4§ a törvény alkalmazásában meghatározza fogyatékoság kritériumait, valamint a rehabilitáció módját,

13§(1) és (2) bekezdése a fejlesztés lehetőségeit,

14§ a szakértői bizottság véleményének megfelelő óvodaválasztás

Feladataink:

A családban, társadalomban hátrányos, veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekek segítése az óvónő, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, az óvodavezető feladata.

A pedagógusok feladata, hogy a hátrányos helyzetet, a veszélyeztetettséget a gyermekbántalmazás vélelmét vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén tájékoztassa a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst, az óvodavezetőt.

Az óvodavezető feladata értesíteni a gyermekjóléti szolgálatot, hogy a veszélyeztető tényezőt megszüntethessék.

Anyagi veszélyeztettség esetén az óvodavezető segítse a szülőt, a lakóhely szerinti önkormányzatnál gyermekvédelmi támogatás, természetbeni ellátás igénylésében.

Nehezen ismerhető fel a lelki bántalmazás, terror. Az óvónő feladata, hogy ilyen jellegű veszélyeztettség esetén, a személyiség jogok biztosításának maximális figyelembe vételével közelítse meg a problémát.

Segíti a szülőt gyermekével kapcsolatos problémái megoldásában (a megfelelő szakember ajánlásával).

5.4.3. A gyermekvédelmi felelős feladatai

Felméri a gyermekek helyzetét gyermekvédelmi szempontból (a csoport óvónői végzik, egységes felmérőlap segítségével, évente, ill. szükség szerint).

Tervszerűen feltárja a konkrét gyermekvédelmi problémákat (jelzése az óvodavezetőnek).

Gyermekvédelmi nyilvántartást vezet.

Gyermekvédelmi tervet készít.

Nyomon követi a gyermek sorsát, havi rendszerességgel, ill. szükség szerint konzultál az óvónővel.

5.4.4. A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

- Biztosítjuk az óvodai felvételt.
- Elősegítjük a zökkenőmentes beilleszkedést.
- Fokozott odafigyeléssel kísérjük a gyermek óvodába járását.
- A tünetek alapján feltárjuk a problémák okait, empátiával közelítünk a problémákkal terhelt szülőkhöz, lehetséges megoldásokat javasolunk.
- Erősítjük a család és az óvoda kapcsolatát, a kölcsönös bizalom kiépítését, erősítését.
- Elősegítjük az integrált nevelést a leghatékonyabb pedagógiai módszerek alkalmazásával.
- Folyamatos egyéni odafigyeléssel erősítjük helyzetét a gyermekcsoportban, fokozatosan emeljük szocializációs szintjét.

5.5 A speciális bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelése.

Célunk:

A szülőkkel együttműködve, biztonságos környezetben, normál gyermekközösségben együtt neveljük a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, a tanulási magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő, a kiemelkedő képességű és a többségi gyermekeket.

A gyermek testi és lelki épségének megóvása.

Az SNI gyermekek befogadásával kapcsolatos alapelvünk:

A korai segítségnyújtás nem korai szelekciót jelent, a korai diagnosztizálás nem címkét jelent, hanem egyéni állapot megismerését, az esélyek diagnosztizálását, amelynek célja a megfelelő időben és megfelelő módon biztosított korai nevelés.

5.5.1. Jogszályi háttér

Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók nevelése, oktatása

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről rendelkezik az óvoda pedagógiai programjának, helyi tantervének elkészítésekor az SNI gyermekekre vonatkozó irányelvek figyelemre vételéről.

47.§ bekezdései a különleges gondozáshoz, a rehabilitációs célú foglalkoztatáshoz való jogról, a gyp-i nevelési-oktatási intézményekről és képzési kötelezettségről rendelkeznek.

- szakvélemények, különleges gondozás
- korai gondozás
- fejlesztő felkészítés
- intézmények
- jegyző kötelezési lehetősége
- szakértői bizottság feladatai
- beilleszkedési, tanulási,
- magatartási nehézség
- értékelés, minősítés alóli felmentés
- egyéni foglalkozások, fejlesztési tervek, segédeszközök
- szükséges szakemberek

5.5.2. Intézményünk az Alapító Okiratban foglaltaknak megfelelően az alábbi SNI-s gyermekek együttnevelését, befogadását támogatja

Mozgásában akadályozott, beszéd fogyatékos, megkésett beszédfejlődésű, enyhébb fokban hallássérült, nagyothalló, enyhe értelmi fogyatékos, pervazív zavarban szenvedő, autisztikus, beilleszkedési és magatartási zavarral küzdő kisgyermeket tudja fogadni.

Teljes integráció: a gyermek minden tevékenységben részt vesz, együtt halad a többiekkel.

Óvodánk által nyújtott pedagógiai többlétszolgáltatások jellemzői, formái:

- egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs foglalkozások,
- a részképességek fejlesztését segítő foglalkozások,
- az SNI gyermekek részképességeinek fejlesztése érdekében fejlesztő foglalkozások
- kiemelten gyermekek befogadását elősegítő csoportfoglalkozások,
- valamint a gyermekek befogadását előkészítő szülői foglalkozások.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fogadásának előzményei.

- Szakvélemény és javaslat az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottságtól, hogy a gyermek normál óvodai csoportban nevelhető (teljes vagy részleges integrálással, milyen időkeretben?)
- Egy óvodai gyermekcsoportba maximum 1 különböző sajátos nevelési igényű gyermeket fogadhatunk (Kt. alapján)
- A sérülés típusának megfelelő szakember, képességfejlesztő eszköz, egyéb feltételek pl. közlekedési utak, ajtók, mellékhelyiségek stb. biztosítása.

5.5.3. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése az alábbiak figyelembevételével kerül megvalósításra

Fejlesztő-segítő pedagógiai környezet megteremtése.

5.5.3.1. Személyi feltételek biztosítása:

Az együttnevelésben részt vevő szereplők: a család, a gyermek, a gyermekközösség, az óvodapedagógus, a gyógypedagógus, a nevelőtestület. A pedagógiai szakszolgálaton keresztül gyógypedagógust alkalmazunk a szakvéleményben megfogalmazottaknak megfelelően. A fejlesztőpedagógiai végzettségű kolléganő segítséget nyújt az adott csoportban dolgozó óvónőknek, a dajkának. A befogadó környezet megteremtése során rendszeresen konzultálunk külső szakemberrel.

5.5.3.2. Csoportszervezés elvei:

Inkluzív nevelési formában csoportonként maximálisan egy olyan kisgyermek fogadása aki 2 vagy 3 főnek számít. A szocializáció segítése a játék és a többi óvodai tevékenységen keresztül. Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, a gyermek együttnevelésében részt vevő szakemberekkel. A kontrollvizsgálatokat figyelemmel kísérjük, félévente a fejlődést értékelő konzultáció. A gyermek után-követése fél évig.

5.5.3.3. Szükséges tárgyi feltételek biztosítása.

A gyógypedagógus által javasolt speciális fejlesztőeszközök és mindennapi tevékenységet segítő eszközök biztosítása. Fejlesztő szoba, logopédiai szoba, tornaszoba, fejlesztőprogramok, feladatlapok, szakkönyvek beszerzése.

5.5.4. Az integrációt elősegítő pedagógiai tevékenységek

A fejlesztés kiemelt területei:

5.5.4.1. Enyhébb fokban nagyothalló gyermek fejlesztésének feladatai:

- Hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése
- a beszédértés a szókincsfejlesztés
- a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció szituatív alkalmazása.

5.5.4.2. Enyhe értelmi fogyatékos kisgyermek fejlesztésének feladatai:

- minta a kortárs csoporttal, a társakkal való együttműködés, a kommunikáció segíti a spontán tanulást
- olyan képességfejlesztést kell megvalósítani, mely kellő időt és alkalmat biztosít
 - alapmozgások fejlesztésére
 - kooperációs készség, verbális kommunikáció fejlesztésére
 - önkiszolgálási szokások elsajátítására
 - kognitív funkciók fejlesztésére.

5.5.4.3.- Akadályozott beszédfejlődésű gyermek fejlesztésének feladatai

- A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító intenzív, komplex nevelési környezetben valósulhat meg.
- Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése fontos feladat.

5.5.4.4. Magatartási zavarban szenvedő, autisztikus kisgyermek fejlesztésének feladatai:

- Az óvodai nevelés elsődleges feladata a kommunikációs, szociális és kognitív habilitáció, terápia.
- Ennek érdekében fontos a természetes élethelyzetek kihasználása a fejlesztésre, egyénileg motiváló, speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módon.
- Az óvodai fejlesztés minden esetben pszichológiai képességmérés, fejlődési szint és szociális adaptáció követése alapján, egyéni tervekkel történik, speciális módszerekben képzett szakemberek segítségével.

5.5.4.5. A tanulási, magatartási beilleszkedési zavarral küzdő és kiemelkedő képességű gyermekek integrációjának gyakorlata:

A tanulást megalapozó képességek fejlesztésével, Helyi Nevelési Programunk foglalkozik.

A tanulási, magatartási beilleszkedési nehézséggel küzdő gyermekek problémájának felismerése a pedagógus kezében van, az ő dolga a cselekedetek a jellemzők pontos megfigyelése.

Beilleszkedési nehézséggel küzdő kisgyermek:

Aki az óvodai élet szabályaihoz nehezen alkalmazkodik, nehezen kapcsolódik be a közös tevékenységekbe, csak azzal szeret foglalkozni ami őt érdekli, így félő, hogy kevesebb dolgot fog megtanulni az óvodában mint társai.

Gyakran keveredik konfliktusba a társaival, így kevés barátja lesz.

A probléma megoldásában a család részvétele és pszichológus irányítása egyaránt szükséges.

Magatartási nehézség:

Olyan viselkedési probléma, amely mögött szorongás, félelem, érzelmi fejlődési zavar, aktivitásbeli probléma állhat.

Egyes kisgyermeknél alvászavar, evés zavar, bepislálás stb. dühkitörés, figyelemzavar formájában, túlmozgásban jelenik meg.

Pszichológiai megsegítésre van szüksége a kisgyermeknek és a családjának, hogy iskoláskorra megszűnjenek, vagy csökkenjenek a problémák.

A tanulási problémák leggyakoribb típusai:

Tanulási zavar tünetei: beszédfejlődés zavara, az egyes tevékenységek eredménytelensége.

Tanulási akadályozottság: kognitív funkciók, beszéd lassúbb fejlődése, szociális tanulás, beilleszkedés problémái

Tanulási gyengeség, nehézség: részképesség zavar, fejlesztőpedagógiai, logopédiai vizsgálatokkal állapítható meg és fejlesztő foglalkozásokkal jól korrigálható.

Megelőzés, segítség:

A lehetséges beavatkozásnak mindig a hiányzó készségek fejlesztését kell megcéloznia, az alábbiak szerint:

- a figyelem
- a formaérzékelés
- a testséma kialakításának folyamatáról
- a kognitív képességek
- a logikus gondolkodás
- az ok-okozati összefüggések megláttatásáról

Az erősségek és a gyengeségek feltérképezése és intenzív fejlesztése, megerősítése.

A speciális kognitív terápiák célja: a hiányzó készségek pótlólagos fejlesztése,

kompenzálása, a nevelés legfőbb funkciója a szocializáció elősegítése.

A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermek gyakran valamilyen pszichés problémával küzd, pl.: mánia, autisztikus tünet, hiperaktivitás vagy POS (agyi fejlődési zavar) szindróma.

Az érdeklődés felkeltése, a motiváció, a környezet inspiráló hatása, a gyakorlási lehetőség kedvező a gyermek fejlesztése szempontjából.

Minden sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése szakember bevonásával történik, a fejlesztési tervet az óvónő és a szakember együttesen készíti el.

A sajátos nevelési igényű gyermek beiskolázása szakértői vélemény alapján történik.

a. *Habilitációs, rehabilitációs tevékenységek.*

Cél: A hátrányok csökkentése

A gyakoriság, a módszer a szakember konkretizálva az adott gyermekre a munkatervben kerül meghatározása.

b. Fejlesztő foglalkozások, támogató tevékenységek:

Cél: Kognitív és szociális képességek, készségek fejlesztése, gyakorisága, módszer, szakember, felelős meghatározása.

c. Szülői értekezlet, szülői fórum:

Cél: Befogadó szülői környezet kialakítása, társadalmi érzékenységet, integrációt támogató környezet megteremtése. (esetleg aggodalom mérséklése)

d. Családkonzultáció.

SNI gyermek szüleivel való együttműködés, kooperáció erősítése

e. Továbbképzések.

Cél: Nyitottabbá és alkalmassá tenni a nevelőtestületet az együttnevelésre, a segítő és támogató kommunikációs technikák, konfliktus-megoldási technikák átvétele.

f. Szakmai támogatás, szakmai konzultáció, esetmegbeszélés az óvodán belül.

Cél: segítségnyújtás a befogadó pedagógiai környezet kialakításában és a speciális bánásmódhoz, tanácsadói támogatás pl..PSZK

Szakmai támogatás, konzultáció a külső partnerekkel.

5.5.5. Az SNI gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció vezetése.

- Az SNI gyermekkel érkező dokumentumok, szülői dokumentumok, az egészségügyi ellátás dokumentumai, szakvélemények, szakértői vélemények valamint pszichológiai és pedagógiai státusz dokumentumai: szakértői vélemény, a szakértői javaslat száma, irattári száma.

- Az SNI gyermekkel kapcsolatos tanügyi dokumentumok:
 - egyéni fejlődési napló
 - tanév végi értékelés
 - jogszabályi előírások
- Szakmai dokumentumok:
 - Alapító okirat
 - SZMSZ
 - Pedagógiai Program
 - Gyermekvédelmi dokumentumok összessége
- Az SNI gyermek fejlődésével, készség és képességfejlesztésével összefüggő dokumentumok:
 - a lehetséges fejlesztési eljárások, terápiák bemutatása
 - folyamatdiagnosztika
 - az egyéni fejlesztési terv
 - a mentesítés lehetőségei
 - a pedagógiai vélemény összegyűjtése
 - a vonatkozó törvények és rendeletek részletei, az értelmezéshez szakszavak szótára

Az SNI gyermek integrálásának a pedagógiai gyakorlata/ folyamata:

- Az eltérő kisgyermek szakértői vizsgálatát előkészítjük
- Tájékoztatjuk a gyermek szüleit az őket megillető jogokról
- Az SNI gyermek kontrollvizsgálatát figyelemmel kísérjük
- A kisgyermek sérüléséhez igazodóan a szakértői véleményben előírt szakirányú végzettségű gyógypedagógust alkalmazzuk.
- Előkészítjük a kisgyermek óvodai fejlesztési tervét
- Megszervezzük a rehabilitációs foglalkozásokat
- Megszervezzük a fejlesztő foglalkozásokat(gyermekenként heti 1-2 alkalom, 30 percben)

Kiemelten figyelünk a gyermekek bevonására az alábbi területeken:

- játék
- mozgás
- vers, mese dramatikus játék
- ének, énekes játékok
- rajz, mintázás, kézimunka
- a környezet tevékeny megismerése
- munka jellegű tevékenységek
- figyelünk hogyan alakul az SNI gyermek társas kapcsolata

Félévente a gyermek fejlődését áttekintjük, közösen a szülő, a gyógypedagógus, óvodapedagógus segítségével.

A gyermeki fejlődés nyomon követésének ajánlott szakaszai:

- Óvodával való ismerkedés szakasza
- A fejlődés nyomon követése féléves időkeretben, ajánlás az egyes gyermekre és csoportra irányuló értékelési rendszerünk hatékonyságának elemzésére középső és nagycsoportos gyermekek számára
- A fejlődés áttekintése 5 éves korban
- Döntés a beiskolázásról 6-7 éves korban, szakvélemény alapján.
- Után. követés

A fejlesztési tervet a szakmai megállapításoknak megfelelően módosítjuk.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1. Trefort Téri Óvoda

6.1.1. Játék

Célunk: Jót és jól játszani ez a gyermek dolga az óvodában!

A játék a 3-7 éves gyermek legjellemzőbb, legalapvetőbb tevékenysége. Kiemelt jelentőségű tájékozódási tevékenység, magában foglalja a spontán tanulás minden lehetőségét is, mert a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a gyermekek felé. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A játékban a gyermek kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja a különböző szituációkat, az őt érő élményeket. A játékban szabadon kibontakozhat a gyermek személyisége.

A jó játékra jellemző az *izgatottság* és az *öröm* érzése, kísérője a *jó hangulat* és a *könnyedség*.

A fejlesztés eszközeként elválaszthatatlan egymástól a játék és a mozgás.

Feladataink:

- **csoporthétkör:** derűs, nyugodt, felszabadult legyen,
- **hely:** kuckókat, sarkokat létesítünk, - mesesarok, építőszőnyeg, babaszoba - és spontán változtatható szabad helyeket biztosítunk, ahol a kisebb játszó csoportok maguk alakíthatják ki szükséges „tereiket”,
- **játékeszközök:** életkornak megfelelőek, változatosak, esztétikusak legyenek, biztosítsák a gyakorlójáték, változatos

szerepjáték, szabályjáték, konstrukciós játék, barkácsolás megfelelő szintű kialakulását. Természetes anyagok gyűjtésével, felhasználásával egészüljön ki - az évszakok tükröződésében. A játéokban, ha lehetséges „igazi” eszköz is legyen,

- **játékidő:** a napirendben a maximális játékidőt biztosítsuk, a lehetőségekhez mérten folyamatosan,
- **ötletek:** a gyermekek saját elképzeléseiket valósíthassák meg a játéokban,
- **beszédkészség:** fejlesztése a játéokban,
- **játékfajta:** tartalmának gazdagítása az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével,
- **tapasztalatszerzés irányítása és biztosítása:** játék a szabadban, **élmények, élményszerző séták, kirándulások** szervezése: nagyon fontosak a szerzett ismeretek, benyomások, azok (gyakorló, szerep, szabály) játéokban történő feldolgozása,
- **a játék irányítása:** közvetett és közvetlen formában történik. Az óvodapedagógus feladata a helyes arány megtalálása. Tudatos jelenléte a játéokban biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. Szituáció érzékenyen reagáljon az óvónő, példamutatással, segítse a játékot. A beleélés, az empátia nagyon meghatározó. Peremhelyzetű gyermekek segítése „együttjátszással”. Az óvónő ne csak szóval irányítson, hanem éljen a metakommunikáció lehetőségével. A gyermek első valódi játszótársa a felnőtt, az óvónő, a játékélménybe beépülő belső modell, hol segítő kezdeményezője a játéknak, hol társa a gyermeknek. Az óvónő jelenléte alakítja a gyermekek közötti játék kapcsolatokat.
- olyan **szokások** kialakítása a legfontosabb, melyek lehetővé teszik a különböző játszócsoportok egymás melletti tevékenykedését, alkalmazkodásra ösztönzéssel.
- Nem gátoljuk a gyermekek játékát túlzott szabályozással!

A játék tartalma - fejlődése az óvodáskor végéig

Gyakorlójáték:

3-4 éves korban jellemző, későbbiekben beépül a szerepjátékokba, annak egy-egy motívumaként lelhető fel.

Szerepjáték:

3-4 éves korban 1-2-3 gyermek, rövid idejű, alkalmi együttjátszása jellemző,; önmagukat próbálgatják - alkalmazkodást is követel tőlük - igénylik az óvónő tapasztalt, empátiás jelenlétét, aktív bekapcsolódását.

4-5 éves korban huzamosabb ideig tartó, témájában a gyermekek érettségéből, tapasztalataiból adódóan tartalmasabb; élményeik is megjelennek a játékban. Kezdenek irányító szerepet vállalni - próbálgatják önállóan megszervezni, megvalósítani elképzeléseiket. Az óvónőnek meg kell adni a lehetőséget - önállóságukat segítenie kell - közvetett irányítással. Az alkalmi párokat a baráti kapcsolatok alakulásával rendszeresen együtt játszó kisebb csoportok váltják fel.

6-7 éves korban - önállóan szervezik a gyerekek, huzamosabb ideig, több napig is játszanak egy-egy témát. Elfogadják a rájuk osztott szerepet - és önállóan irányítják a játékot - reprodukálják tapasztalataikat, a közvetlen környezetükből TV-ből, bábszínházból, moziból, szerzett újabb ismereteiket. A szükséges eszközeiket képesek maguk is elkészíteni.

Építőjáték:

Minden korcsoportra jellemző. Tartalma az életkorral változik, élmények, tapasztalatok fejlesztik. Eszközei óvodánk minden csoportjában biztosítottak - nagyrészt természetes anyagból (fából), esztétikus, változatos formákban. A kezdetben egy-két elemmel jelzett építményt 6-7 éves korra érdekes, sok elemű, az évek alatt szerzett tapasztalatokra támaszkodva, az elképzelthez, eredetihez hasonló építmények váltják fel. Több napig is megőrizve - folyamatosan bővítik, díszítik - igényesek lesznek a kivitelezésben. Sokszor a szerepjáték színhelyévé válik (állatkert, cirkusz, üdülő, stb.).

Konstruktív játék:

Óvodánkban korcsoporthoz alkalmazkodók a konstruktív játékaink - a nagyobb és egyszerűbben összeállítható elemeket tartalmazóktól - az egészen kicsi, és bonyolultabban összerakható játékeszközökig, figyelembe véve a gyermekek fejlettségi szintjét. Az elemek összeillesztése kézügyességet (szemkéz koordináció) igényel, a fejlesztésben fontos eszköz az óvodapedagógus kezében. A gazdag variálhatósága kielégíti a gyermeki fantáziát. Ahogy gyűlnek a tapasztalataik, fejlődik kézügyességük - egyre igényesebbek lesznek a kivitelezésében. Kreativitásukat fejleszti. A készített eszközök a szerepjátékba is bekerülhetnek.

Szabályjáték:

Kialakulását egyértelműen a gyermekek fejlettsége határozza meg - az egyszerű szabályokat a bonyolultabbak követik. Kezdetben szükséges az óvodapedagógus jelenléte - később fokozatosan önállósodnak a gyerekek, önmaguk is betartják - később társaikkal is betartatják az elfogadott szabályt. Képesek önmaguk ellenőrzésére, sőt új szabályok felállítására is. A mozgásos szabályjátékokat a „Mozgás” fejezetben külön említjük. Az óvodáskor végére a gyermekek már képesek a társasjátékokat végigjátszani. A „nyertest” „vesztést” a játék velejárónak tartják, s a nyeretlenséget sem kudarcnak élik meg, elfogadják, s egyben újabb próbálkozásra ösztönzi őket.

Óvodánkban minden korcsoportnak változatos, esztétikus játékok állnak a gyermekek rendelkezésére, a legegyszerűbb szabályok betartását igénylőktől a bonyolultakig - mindig elérhető helyen. Folyamatosan bővítjük, *korszerűsítjük* a választékot a gyermekek megfelelő fejlesztését tartva szem előtt.

Bábozás-Dramatizálás:

A bábozás az óvodában először az óvónő előadásában jelenik meg, sokszor a beszoktatást is segítve. Irodalmi élmények hatására éreznek kedvet a gyermekek a szereplők megelevenítéséhez. A „szereplő, a bábu bőrébe bújva” még a gátlásos gyermekek is bátrabban megnyilvánulnak. Kezdetben nem az irodalmi élményt fejezik ki játékkal, de az óvodáskor végére képesek a jól ismert meséket önállóan eljátszani, követve a mese főbb vonulatait. És ez a „szóbeli kifejezés fejlesztésének nagy lehetősége”.

A gyermekek a szükséges díszleteket maguk is elkészíthetik, festhetik, vágthatják, ragaszthatják, bábukat is készíthetnek.

Irodalmi élményeiket a dramatizálás eszközeivel kifejezhetik, újraélhetik, eljátszhatják.

6.1.2. Mozgás

Nevelési programunk kiemelt területe a mozgás. A gyermekek többsége lakótelepi lakásban él, ahol kevés a lehetőség - a gyermekek életkori sajátosságaiából fakadóan magas - mozgásigényük kielégítésére, teherbíró és állóképességük növelésére.

Célunk:

- A gyermekek mozgásigényét folyamatosan kielégítjük, a mozgáskedv fenntartásával.
- Mozgástapasztalatok szereztetünk: bővítünk és fejlesztünk, és életkornak megfelelő gyakorlási lehetőségeket biztosítunk.
- Minden gyermek megtalálja az érdeklődésének és fejlettségének megfelelő mozgáslehetőséget.
- A városi uszoda nyújtotta lehetőségeket úszótanfolyamokkal minden évben kihasználjuk
- Az óvodáskor végére minden gyermek tartáskoordinációját megerősítjük és rögzítjük. (gerinctorna,gyógytorna)

Feladataink:

- A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a lehetőségét az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve az óvodai nevelés minden napján minden gyermek számára biztosítjuk !
- Biztosítjuk a megfelelő helyet, időt, és eszközt (a biztonság megteremtése, társra figyelés)
- A gyermekek természetes mozgásformáit fejlesztjük a szabad játékban és a szervezett tevékenységekben egyaránt, mert ezek hozzájárulnak ,a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához (járás-futás, ugrás-támasz, függés-egyensúlyozás, dobás)
- A gyermekeket megtanítjuk arra, hogy a társaik sportteljesítményét értékeljék.
- Sport és mozgáskultúrával összefüggő ismereteket nyújtunk
- Változatos mozgásanyagokkal az általános és a sokoldalú fejlesztést valósítjuk meg
- Motivációt folyamatosan fenntartjuk - ezzel megalapozzuk, hogy a mozgás a gyermekek életének részévé váljon

- Mozgásfejlesztés szervezett tevékenységekben:
 - mindennapos testnevelés, jó időben a szabadban,
 - kis és középső csoportban heti egy alkalommal testnevelés fogl.,
 - nagycsoportban heti két alkalommal testnevelés foglalkozás
 - séták nagy és középső csoportban havi 2-3 alkalommal
 - kirándulások nagy és középső csoportban évi 2-3 alk.,
 - tartásjavító gerinc-prevenációs testnevelés a fejlesztésre szoruló gyermekek részére heti egy alkalommal,
 - lábtorna minden korcsoportban heti egy alkalommal
 - Ayres mozgásterápia speciális eszközökkel.
- Fejlesztjük a testi képességeiket (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség).

A gyermekek tevékenységei :

- Természetes mozgásokat végeznek :
járás, futás, kúszás, mászás, függeszkedés, gurulás, bújás, egyensúlyozás, szökdelés, támaszkodás, ugrás, dobás, kerékpározás
- Ismerik a szervezett mozgásokat is:
gimnasztika, labda-karika-babzsák-kötél gyakorlatokat, testnevelési játékokat, mozgásos szabályjátékokat
- Örömmel és felszabadultan mozognak a vízben, ismerik az úszás alapelemeit
- Zenére mozognak, ismerkednek a koreográfiai alapokkal

Szabad mozgástevékenység:

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy egész nap biztosítjuk számukra a megfelelő helyet és eszközöket úgy a csoportszobában, a tornateremben, mint a szabadban.

3-4 éveseknél a természetes nagymozgásokat fejlesztjük (csúszás-mászás- bújás; ugrálás, szökdelés). Az ehhez szükséges eszközök rendelkezésre állnak, mind az udvaron, mind a csoportszobában.

4-5 éves korban szem-kéz, szem-láb koordinációt és az egyensúlyérzékletet is fejlesztjük (célbadobó játékok, ugróiskola, ugrókötél, lépegető, tányérhinta, kötélmászó, láncos lengő hinta, rézsútos létra).

A szükséges eszközök biztosítottak.

5-6-7 éves korban a finommozgás fejlesztésére fektetünk hangsúlyt.

Az óvodakertben különböző mászó fák, rudak, kötelek, függő farönk, függeszkedésre alkalmas nyújtó állnak rendelkezésre.

A szabad mozgásfejlesztésben az alapvető feladataink: baleset megelőzése, a derűs légkör, jó hangulat.

Rövid, zenére történő mozgásra is lehetőséget teremtünk.

Mozgásfejlesztés szervezett tevékenységben:

Anyaga: - atlétikai
- torna és
- játékos jellegű gyakorlatokból tevődik össze.

Szervezett foglalkozásokon van lehetőségünk speciális gyakorlatok beiktatására (gerinc- tartásjavító javító + lábboltozat erősítő).

Atlétika: - futások,
- ugrások,
- dobások lehetőleg a szabadba tervezzük.

Torna: - szabadgyakorlatok az alapvető gimnasztikai felhasználásával (társas, kézi szer és padgyakorlatok),
- talajtorna alapelemei.

Játékos jellegű gyakorlatok:

- szerep vagy utánzó játékok,
- futójátékok,
- szabályjátékok (váltóversenyek, fogó-, labda-, és egyéb játékok).

3-4 éveseknél a testnevelés anyaga nagyrészt a természetes nagymozgásokat tartalmazza.

4-5 éves korban már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Előtérbe kerülnek az egyensúly-szem-kéz-szem-láb koordinációs gyakorlatok. Testséma fejlesztése - oldaliság tanulása.

5-6-7 éves korban tovább fejlesztjük a finom motorikus készségeket (labdák, szalagok, botok).

Fontos szempont a foglalkozás szervezésénél, hogy minél kevesebb legyen a várakozási idő.

Éves tervet készítünk, az időjáráshoz alkalmazkodva dolgozzuk fel (szabadban vagy teremben).

A játék egy foglalkozáson belül többször is megjelenhet, hol mint eszköz, hol mint cél.

Arra kell törekednünk, hogy a gyerekek tökéletesen kivitelezve végezzék a

gyakorlatokat, mivel olyan készségeket és képességeket akarunk kialakítani, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Játékos tevékenységek során a ismerkednek és gyakorolják a mozgás alapvető elemeit.

Szoros a kapcsolat a *zenével*, mert a mozgáskultúra fejlesztése mellett segít a térben és időben való tájékozódásban.

Speciális szavakat ismernek meg ezért *anyanyelvi neveléssel* is összefüggő a kapcsolat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Kialakult a gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzékelése, összerendezett mozgása, vízbiztonságérzete.
- Ismerik az irányokat, képesek tájékozódni a térben.
- Betartják a szabályokat a versenyjátékok, ügyességi játékoknál.
- Ismerik az úszás alapelemeit.
- Edzettekké és teherbírókká válnak.

6.1.3. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk:

Olyan gyermekeket nevelni:

- akik ismerik, szeretik, védik a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, óvják, szépítik környezetüket,
- a környezet megismerése közben mennyiségi, nagyságbeli, alaki, tér és síkbeli ismeretekhez jutnak,
- a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során pozitív érzelmi viszonyt alakítanak ki a természeti – emberi világ értékeivel,
- akiknél megalapozott a környezettudatos viselkedés.

Feladataink:

- Lehetővé tesszük a gyerekek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Elősegítjük az önálló véleményalkotás kialakulását, döntési képességeiknek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában,
- Mozgásos és érzékszervi tapasztalatokat szereztetünk, az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből, életkoruknak megfelelően.
- Kirándulások, séták alkalmával a nagymozgásokat fejlesztjük, állóképességük, edzettségük, kitartásuk növelése céljából.
- A gyermekek meglévő ismereteire, tapasztalataira támaszkodva új ismereteket nyújtunk, fogalomalkotásukat megalapozzuk.
- Biztosítjuk a gyermek számára a teret, az időt, az eszközt a spontán és a szervezett, az alkalmi és a folyamatos megfigyelések, az egyszerű kísérletek, gyűjtések elvégzéséhez.
- Az ismeretnyújtást magyarázattal kísérjük .
- Hagyjuk, hogy a gyermekek elmondhassák élményeiket és tapasztalataikat.
- Séták, kirándulások során a természet változásainak, a bennük élő növényeknek, állatoknak folyamatosan megfigyeltetjük a tapasztalatszerzés céljából.

- Tudatosan ráirányítjuk figyelmüket a környezet illetve a természetvédelem fontosságára, a környezettudatos magatartás kialakítása.
- Kezdeményezünk környezetvédelemmel kapcsolatos játékokat.
- Megalapozzuk a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait.
- Felélesztjük és megőrizzük a hagyományokat, amelyek gazdagabbá teszik a gyermekek óvodai életét (néphagyományok)
- Fejlesztjük a gyermekek kommunikációs készségét
- Matematikai tapasztalatok szereztetünk, és azokat a gyermekek alkalmazzák tevékenységeik során.
- Megemlékezünk a

Víz világnapjáról	(márc.20.)
Föld napjáról	(ápr.22.)
Madarak Fák napjáról	(máj.10.)
Állatok napjáról	(okt.10.)
- Éreztetjük a gyermekekkel, hogy a természeti környezet nélkül nem létezik az ember, hogy védeni és óvni, ápolni kell azt.
- Tudatosítjuk a gyermekben, hogy csak azokat a természeti kincseket hozhatunk el amit a természet elengedett.
- Erősítjük a közös feladat-közös élmény által a csoporttudatot, miközben biztosítjuk az egyéni feladatmegoldást egyéni sikert.
- Problémahelyzeteket teremtünk, és lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek önállóan, kreatívan tudják megoldani azt.
- Jó hangulatot teremtünk a tevékenységek során.
- Megteremtjük a biztonságos tűzgyűjtés- oltás feltételeit, tudatosítjuk a tűzgyűjtés szabályait.
- Megismertetjük a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtést, a komposztálás fontosságát, és ezek módját.
- Felhívjuk a gyermek figyelmét a vizek, állatok, levegő és a föld védelmének fontosságára.
- Bevonjuk a családokat a gyűjtögetésbe, az óvodai tevékenységek megismerésébe.

- Biztosítjuk a gyermek számára a teret, az időt, az eszközt a spontán és a szervezett, az alkalmi és a folyamatos megfigyelések, az egyszerű kísérletek, gyűjtések elvégzéséhez.
- Segítjük a szülőket, hogy felismerjék a gyermekek környezet iránti érdeklődésének fontosságát.
- A matematikai tapasztalatszerzést természetes környezetben, játékosan valósítjuk meg.

A gyerekek maguk fedezzék fel környezetük formai, mennyiségi, téri viszonyait.

Meglátattjuk az ok-okozat összefüggéseket.

Érzékeltetjük a valóság relációit, fejlesztjük ítélőképességüket.

A gyermekek tevékenységei (külső világ tevékeny megismerése):

- Személyes tapasztalatokat szereznek
- Vizsgálódnak, kísérleteznek, kötetlenül szemlélődnek
- Kötött szempont szerint megfigyelnek
- Gyűjtögetnek, rakosgatnak, manipulálnak
- Fogalmakat ismernek fel és alkotnak meg.
- Növényeket ültetnek, ápolnak.
- Állatokat gondoznak
- Személyes tapasztalatokat szereznek a tűzgyűjtásról –oltásról, a vizek, föld, a levegő tisztaságának védelméről
- Részt vesznek a szelektív hulladékgyűjtésben, a komposztálásban
- Megfelelően használják a különféle szerszámokat, eszközöket (kerti szerszámok).
- Játékos cselekvések során megismernek néhány égitestet

A gyermekek tevékenységei (matematika):

- Különbségekre, hasonlóságokra épülő összehasonlításokat tesznek
- Csoportosítanak
- Relációkat tárnak fel.
- konkrét – félabsztrakt fogalmakat alkotnak.
- méréseket végeznek, mennyiségi viszonyokat állapítanak meg.
- Sorba rendeznek.
- Halmazokat alkotnak.
- Párosítanak.

- Tájékozódnak térben és időben.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- -Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket jelölő irányokat (alá, fölé, közé, mellé).

Az óvoda által megismertetni kívánt értékek, nevezetességek:

- Lakótelep és a tó környéke (évszakonként)
- Belváros (Tűztorony, Bécsi kapu, Várkerület, várromok, régi épületek, kopogtatók, hangulatos utcák)
- Kiállítások, múzeumok aktuális tárlatainak megtekintése
- Rendezvények látogatása (Liszt F. Kult. Közp., GyIK)
- Lőverek, erdei sétautak, erdei játszóterek erdei tornapálya
- Sopron és környéke (Bánfalva, Ágfalva-lovas park)
- Fertő tó és környéke
- Fertő-Hanság Nemzeti Park
- Csáfordjánosfa-tőzikes

A tevékenység szervezeti formái:

- Kötetlen kezdeményezés mikro-csoportos foglalkozási formában.
- Környezetismereti séta a teljes csoporttal.
- Megfigyelés, kísérlet, gyűjtögetés természetes környezetben.

A tevékenység tartalma:

Természeti környezet:

A 4 fő őselem köré csoportosítva

TŰZ

VÍZ

FÖLD

LEVEGŐ

Az évszakok változásaihoz igazodva, azok jellemzői, ismérvei.

Javasolt témakörök:

Ősz, tél, tavasz, nyár.

Környezetünkben élő állatok.

Erdők-mezők növény- és állatvilága.

Víz- és tópartok növény- és állatvilága.

A talaj élővilága.

Éltető erőnk a víz.

A környezet és a természet ápolása.

Védelem.

Kísérletezés.

A javasolt témakörök a gyermekek életkorához igazodva kerüljenek feldolgozásra.

4-5 illetve 6-7 éves szinten az ismeretek bővítése, mélyítése; differenciálása.

Társadalmi környezet:

Szűkebb és tágabb környezetünk megismerése, s az abban való biztos tájékozódás.

Városunk és környéke értékeinek megismerése.

Javasolt témakörök:

- A társadalom alapja a család.
- Nagy családuk az óvoda.
- Biztonságos közlekedés.
- Környezetünk esztétikája.
- Óvjuk, védjük, ápoljuk testünket.

Környezetünk megismerése közben a gyermekek **matematikai tartalmú ismereteket** is szereznek. A számlálgatás, méricskélés, a tér alakítása, az irányok megnevezése, hasonlítóztatások, összegyűjtés, szétválasztás, párosítás, a formák letapogatása játék közben olyan természetes, mint a mondókázás. Elkerülhetetlen, hogy ne használjuk, ne nevezzük meg alkalmanként a térbeli mennyiségi és formai vonatkozásokat, matematikai kifejezéseket használva.

Külön is fejlesztjük a gyermekek matematikai képességeit. Felfogásunk, hogy a matematikai nevelést is komplex formában a gyermekek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósítjuk meg. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására.

Olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítunk, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok, ismeretek megszerzését.

A szervezett foglalkozásoknak és kötetlen kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A fejlesztést játékosan, játékba építetten valósítjuk meg.

Az ítéloképességük fejlesztése (tulajdonság, állítás, igaz-nem igaz) is fontos.

Szabadon döntjük el, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyikben elégedhetünk meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, mely témát dolgozza

fel foglalkozáson.

A gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve először a kívánságára, érdeklődésére számítva, kibontakozását segítve a matematikai beállítódást, szemléletét alapozzuk meg. 5-6-7 éves korban feladatunk az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszeresztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátíttatása.

Tapasztalataink szerint az 5-7 éves gyermekeknek igénye van önmaguk kipróbálására, feladatok önálló végzésére, problémahelyzetek megoldására.

Kapcsolata más nevelési területekkel :

Legszorosabb kapcsolata a *közösségi neveléssel* van, mert tartalmában és feladatiban konkrét összefüggés mutatkozik a társadalmi környezethez való alkalmazkodás és a szocializációs tanulás területén.

A vizuális neveléssel, mert a környezet megismerése során esztétikai hatások érik a gyermeket, melyeket ábrázolásában megjelenít..

A játékkal és munkával mert a gyermek társadalmi környezetéből szerzett ismereteit játékában felhasználja, folyamatosan gyakorolja a munkatevékenységeiben alkalmazza.

Zenei neveléssel, mert állatokról, növényekről, évszakokról, jeles napokról énekelnek.

Anyanyelvi neveléssel, mert állatokról, növényekről, évszakokról, jeles napokról mesélnek, verselnek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Tudják a nevüket, szüleik nevét, foglalkozásukat, az óvodánk nevét, születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik a napszakokat, és az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik és ápolják is a növény- és állatvilágot.
- Tevékenyen részt vesznek a környezetük védelmében.
- Megneveznek néhány égitestet.
- Ismerik a tűzgyújtás- oltás szabályait, a szelektív hulladékgyűjtést, a komposztálás folyamatait.

6.1.4. Vers, mese

Célunk:

Irodalmi élményt nyújtunk, és a gyermeket úgy fejlesztjük, hogy az szórakoztasson is.

Kialakítjuk a gyermekek pozitív személyiségjegyeit, elősegítjük az értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket.

Kialakítjuk a kultúraértékek iránti fogékonyságot.

Mondókázunk, verselünk ritmikus utánzó mozgással.

Az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfajok a mese és a vers. A gyermek szórakoztatásának elengedhetetlen eleme, az anyanyelv közvetítése játékos mozdulatokkal összekapcsolt mondókákkal, dúdolókkal. Ehhez már 3-4 éves korban természetes módon kapcsolódik a csak hallgatott mese.

Feladataink:

- Csak nyelviileg tiszta, értékes mesével, verssel ismertetjük meg gyermekeinket.
- Megfelelő légkört biztosítunk az állandó mesesarokkal vagy a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokkal
- Ismerünk és tudunk meséket, mondókákat, láncmeséket, verseket, kiszámolókat, ezeket helyesen és tiszta beszéddel, megfelelő előadásmóddal mutatjuk be a gyermekeknek.
- Érzékeltejtjük a mesék, versek képi világát.
- A mindennapok során kihasználjuk a spontán adódó helyzeteket.
- A népi mondókák, mesék gazdag, tárházából válogatunk, ezek közvetítik nyelvünk sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát.
- Javasoljuk a szülőknek, hogy otthon is rendszeresen meséljenek, verseljenek.
- A versekkel, mesékkal mondókákkal megerősítjük a környezet megszerettetését, a hagyományápolást, az évszakok váltakozásait.
- A könyv szeretetére és megóvására neveljük a gyerekeket.
- Igényesen választjuk ki, hogy melyik városi kulturális programon, rendezvényen vesznek részt az óvodai csoportjaink.

Klasszikus irodalmi művek válogatásánál is szempontunk, hogy a „kicsiknek csak a nagyok” írhatnak jól (Móricz, Mikszáth, Gárdonyi, Petőfi, Benedek E., Grimm, Andersen). Az óvónő mesekínálatából a gyermekek kívánságra válogathatnak.

A népköltészet verses anyaga általában mozgásos játék, az óvodában sem választható szét. Párban, kisebb csoportokban, közösen a játékörm kedvéért számtalan önkéntes ismétléssel ragad rá a gyermekekre. A vers a nyelv játéka. Zeneiségét kell érvényesítenünk az előadással. Számtalan nagy költőnk versét zenésítették meg szintén nagy zeneszerzők. Színesíthetjük verstanulásunkat ezen dalok meghallgatásával, kívánságra megtanulásával. Így talán eljátszani is könnyebb, akár még táncolhatunk is rá. (kompetencia- színes, széles skálát mutatunk a gyermekeinknek)

A mondókás - verses anyag alkalmas arra, hogy felkeltsék a gyermekek figyelmét az időjárás, az évszakok és a négy őselem (Víz, Föld, Levegő, Tűz) váltakozására. A jeles napokat, naptárfordulót figyelembe vesszük az anyag kiválasztásánál, aktualizálunk, hagyományainkat ápoljuk. Ünnepi alkalmakat színesítünk egy-egy alkalmi verssel. A verseket minden esetben játékból, tapasztalatszerzési foglalkozásból hozzákapcsolódva indítjuk. Ez segít a gyermekeknek megérteni a tartalmat, mondanivalót-kompetencia alapon.

Kisebb gyermekeknek 4-5 éves korban 8-10 mondókát, verset ismételtetünk az év folyamán. 6-7 éveseknél 10-15-re bővül a keret. Kisebbeknél hintáztató - lovagoltató, ujjak, kéz játékaival kapcsolatos mondókákat választunk. Nagyobbaknál előtérbe kerülnek a tréfás hangvételű, csúfolódó mondókák.

Verssel - mondókával együtt töltött idő rövid legyen, öt-tíz perc.

Olyan mesét választunk gyermekeinknek, amely a legtágabb értelemben tanít. Olyan kapcsolatokat, helyzeteket mutat fel a gyermek számára, amelyek megértésére más eszközökkel ebben az életkorban még nincs mód. Jelképeivel az emberi természet belső tájairól és a külső világ jelenségeiről ad tükörképet. Az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését.

Módszertani eszköztár-javaslat:korcsoport-függően bővülő tartalommal

3-4 éveseknél:

- ringatók,dúdoló, ölbéli mondókák
- egyszerű halmozó mesék
- állatmesék

4-5 éveseknél:

- bonyolultabb állatmesék
- verses mesék(Kormos István, Zelk Zoltán, Weöres Sándor)
- többszereplős mesék
- királyos mesék

5-7 éveseknél (az előzőeken kívül):

- csúfolódós, humoros mesék

- több cselekményszálon futó mesék
- kalandos mesék, történetek(A népmeséken kívül: Petőfi Sándor-János vitéz, Milne-Micimackó, Kormos István-Vackor, Janikovszky Éva könyvei, Rudyard Kipling-A dzsungel könyve, L.Frank Baum-Oz a nagy varázsló stb.)

Természetesen a klasszikus népmese gyűjteményekből válogatunk, nemcsak magyar, hanem külföldi szerzők(nagyjaink) remekműveit is ismertetjük.

Versek

- mondókák
- nyelvtörők, szójátékok
- állatokról,növényekről
- évszakokról
- hangulatokról
- ünnepekhez kapcsolódók
- az őselemekről
- találós kérdések
- szólás- mondás

A gyermekirodalom klasszikus költői és a mai magyar költők versesköteteiből válogatunk.

A népi eredetű mesének erkölcsi tartalma van. Erkölcsi rendszerében a jó és az igaz győz, a gonosszal és a hazuggal szemben.

A mese oldja a szorongást, amelyet a nagyrészt még ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyermekből, ráébreszti a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra. Hasonló érzelmi biztonságot nyújt a gyermeknek, mint a közös játék élménye. A gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés belső képalkotásra készíti a gyermeket, amely a felnőttkori olvasóvá válás alapja, előkészítése.

Irodalmi élménynyújtásról akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a mesét, örömet okoz neki. Ezt szolgálja, ha a mennyiség helyett a minőségre építünk. Sokszor halljanak egy-egy mesét, az beépül nyelvi kultúrájukba. Örömünkre szolgálhat, ha a gyermek szeretne a csoportnak önállóan, egyedül mesélni.

Lehetőséget kell biztosítanunk számára, hogy ki tudja magát próbálni, érvényesülni tudjon- önbizalmát, bátorságát növeljük.

Gyakori ismétlésünk ad lehetőséget:

- kedvenc mesék kialakulásához (ezeket a gyermekek maguk is szívesen ismétlik),

- valamint a mese reprodukálásához, bábozáshoz, dramatizáláshoz.
- a gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és / vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Bábozáshoz, dramatizáláshoz kezdetben az általunk készített eszközök álljanak a gyermekek rendelkezésére, majd ezek kibővülnek a gyermekek által készítettekkel. Bábozáshoz gyermek méretű paravánokat is biztosítunk.

Új mesét 4-5 éveseknek 10-12 alkalommal,
 6-7 éveseknek 12-15 alkalommal meséljük évente.

6-7 éveseknek folytatásokban is mesélünk a gyermekirodalom klasszikus műveiből (Petőfi, Milne, Kormos I, Janikovszky É, Kipling, Baum, stb...).

Kialakult hagyománya van a délutáni pihenés előtti mesehallgatásnak.

Versekhöz- mesékhez ajánlott zeneirodalom:

Költőink verseit megzenésítették:

- Gryllus Vilmos
- Kaláka együttes
- Szabó Csilla
- Halász Judit

Mondókák, népmesék népzenevel:

- Kolompos együttes CD-i
- Ghymes együttes CD-i
- Zeneovi sorozat CD-n

Komolyzene aláfestésnek, kiegészítésnek:

- Handel: Vízzene
- Handel: Tűzoltó zene
- Vivaldi: A négy évszak
- Mozart: Német táncok
- Mozart: Szimfónia: 22, 24, 29
- Mozart: Kis éji zene részletek
- Beethoven: Kreutzer szonáta részletek
- Beethoven: 9. Örömmóda szimfónia részletek
- Beethoven: 6. pastorale szimfónia
- Smetana: Moldva
- Debussy: A tenger
- Ravel: Bolero
- Muszorgszkij: Egy kiállítás képei

- Bach: Brandenburgi koncert
- Barokk zene nagyjainktól(Bach, Haydn, Handel)
- Strauss: Kék Duna keringő c.CD

Az előzőekben felsorolt zeneanyag nagyon jól alkalmazható még a vizuális, ének, külső világ tevékeny megismerése kezdeményezései, a mozgásos játékok során valamint játékidőben, ébredés után (lágyabb, kellemes hangzású zenét választunk).

A gyermekek tevékenységei:

- Ismerik a páros játékokat (lovagoltatók,ujjkiszámolók,tenyeresdik stb)
- Örömmel nézegetik a könyveket.
- Báboznak, mesélnek, dramatizálnak.
- Babelőadásokon vesznek részt.
- Természeti környezetükről mondókákat, verseket ismernek és mondanak.
- Néphagyományokat elevenítenek fel.
- Folytatásos meséket, történeteket hallgatnak.

A kapcsolata más nevelési területekkel :

Legszorosabban az *anyanyelvi* neveléssel van kapcsolata, mert az irodalom az anyanyelvi közegen keresztül emberi kapcsolatokra tanít. *Zenei* neveléssel, mert a zenei élmény serkenti a gyermekek irodalmi alkotások iránti kíváncsiságát. *Mozgással*, mert a népi játékok játszása alkalmával megismerik a hagyományainkat. *Vizuális* neveléssel, mert irodalmi élményeiket megjelenítik az alkotásaikban.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat.
- Várják és igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Fejlődik a képzeletük, fantáziájuk.
- Megjegyeznek 10-12 mondókát, 8-10 verset, ismernek 20-25 mesét.

6.1.5. Ének, zene, énekes játék, tánc

Célunk:

A gyermekek zene iránti érdeklődését folyamatosan felkeltjük, a zenét megszerettetjük, zenei ízlésüket formáljuk, esztétikai érzéküket alakítjuk. Zenei anyanyelv megalapozásával a népi hagyományokat ápoljuk. Zenével keltjük és fokozzuk az aktivitást, serkentjük a képzeletet és alakítjuk a gyermekek viselkedését, és mozgáskultúráját.

Feladataink:

- Az énekes játékokkal, és a zenéléssel örömet nyújtunk a gyermekeknek.
- A felhasználásra kerülő zenei anyag igényesen választjuk ki úgy, hogy közben figyelembe vesszük az adott csoport életkori sajátosságait és a csoport képességi szintjét.
- A tevékenység szervezeti formáit biztosítjuk. Megfelelő légkört megteremtjük és kialakítjuk.
- A gyermekek zenei hallását (tisztá éneklés), ritmusérzékét, zenei emlékezetét fejlesztjük (zenei képességek).
- A mozgás - a ritmus- a zene egységét megvalósítjuk.
- Mozgásuk, mozgáskultúrájuk fejlesztése.
- A gyermekek zenei kreativitását alakítjuk, fejlesztjük a gyermekek zenei alkotókedvét.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.
- Felhívjuk a szülők figyelmét a válogatás nélküli zene káros hatásaira.
- Elősegítjük, hogy a családban ne törjék le a gyermekek énekkedvét, zeneszeretetét, és önbizalmát.

Gyermekek tevékenységei :

- Mondókáznak, dúdolgatnak, körjátékot játszanak.
- A környezet hangjával ismerkednek, figyelik a csendet, megismerkednek a komoly és - a meditatív zenével..
- Felismerik egymás hangját, halkán, hangosan énekelnek.
- Lassan-gyorsan; magasan-mélyen beszélnek, járnak, és énekelnek.
- Játékos mozdulatokat tesznek, tapsolnak, táncos mozdulatokat tesznek, zenére tárgyval vagy tárgy nélkül mozgást improvizálnak.

- Éneklésüket spontán mozgással kísérik.
- Visszhang játékokat játszanak
- Ritmus és dallam hangszerekkel ismerkednek, megszólaltatják és használják a hangszereket
- Résztvesznek az óvodánk néptánc programján.

Zenei tartalom:

3-4 éves korban: A zenei alapfogalmakat játék közben ismertetjük meg a gyermekekkel.

Ölbeli játékok, mondókák: 6-8

Énekes játék: 10-15

HF:

- halk - hangos (beszéden - mondókán- éneken)
- a környezet hangjainak figyelése

RF: Egyenletes lüktetés különböző játékos és utánzó mozdulatokkal, mozgásokkal.

4-5 éves korban: Mondóka: 4-5

Énekes játék (4-8 motívumból álló): 12-15

Alkalmi dal: 2-3

HF.: halk - hangos (mondókán - beszéden - hangszeren)
magas - mély (beszéden - éneken) térben mutatva
néhány zörej, hang felismerése

RF.: Egyenletes lüktetés

Dalok - mondókák ritmusának kiemelése

Egyszerű ritmus hangszerek használata.

5-6-7 éves korban: Mondóka: 5-8

Daloszjáték: 15-18

Műdal: 3-4

HF.: halk - hangos fokozása (halkabb - hangosabb)
magas - mély (dallammotívum érzékeltetése)
(felismerése hangszerről is).

Dallamfelismerés - dúdolásról

- belső motívumról

Dallambújtatás (belső hallás fejlesztése)

Dallam improvizáció

Hangszínérzék - hangszerek hangjainak felismerése

RF.: Az egyenletes és a ritmus megkülönböztetése
Ritmusvisszhang
Ütemsúly kiemelés
Ritmus improvizáció
Összetett ritmusgyakorlatok (fejlett nagycsoportban)

A kapcsolata más nevelési területekkel :

Szoros a kapcsolat az *anyanyelvi* neveléssel mert éneklés közben is a szép és tiszta beszédet közvetítjük. A *játékkal*, mert a dalos játékok legtöbbször játékhelyzetben történik. A *környezeti neveléssel* mert a gyermek a természet jelenségeit legtöbbször énekkel kíséri, a néphagyomány a zenei kultúránkkal összefügg. A *vizuális* nevelés során a zenei élményeket érzelmeket megjelenítjük. A *mozgással*, mert a dalosjátékok során az összerendezett mozgása fejlődik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat, gátlások nélkül egyedül énekelnek.
- Élvezettel figyelik a zenehallgatást. Ismernek komolyzenei és kortárs műveket is.
- Ismerik és használják a zenei fogalmakat.
- Tudnak ritmust, mozgást dallamot rögtönözni.
- Kifejlődik zenei műveltségük alapja.

6.1.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célunk:

Felkeltjük a rajzolás, mintázás, kézi munka, építés, képalakítás (ábrázolás) iránti kedvet.

Gazdagítjuk a gyermek tér- forma- színeképzését, kialakítjuk az esztétika iránti fogékonyságot.

Feladataink:

- Esztétikai fogékonyság kialakítására változatos technikákat alkalmazunk.
- Fejlesztjük a kéz finommotorikus mozgását és a szem-kéz koordinációját.
- Biztosítjuk az önkifejezés lehetőségét.
- A tevékenységekhez szükséges feltételeket biztosítjuk.
- A gyermekeket megismertetjük a különböző anyagokkal és a kézi munka technikai alapelemeivel, eszközeivel és azok használatával, eljárásaival.
- Az ábrázolás technikák változatos alkalmazásával a nagymozgásokat és a finommozgásokat fejlesztjük.
- Képi, plasztikai kifejező-, komponáló-, térbeli tájékozódó és rendező képességeket is fejlesztjük.
- Éléményszerző sétákat szervezünk.
- A gyermekeket megismertjük a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel.
- Lehetővé tesszük hogy a gyermekek megismerkedjenek az új technikákkal és azokat ki is próbálhassák (pl.márványozás, papírmásé, mozaikozás, stb)
- Megteremtjük az udvaron történő alkotás feltételeit (pl. dörzslenyomatok, agyagozás, batikolás, nemezelés stb)
- Megszervezzük a koruknak megfelelő kiállítások megtekintését.
- Felkeltjük a gyermekek érdeklődését a természet és a 4 őselem (Tűz, Víz, Levegő, Föld) iránt.
- A szülők számára tegye lehetővé a gyermekek alkotásainak megtekintését.

A gyermekek kíváncsiságára építve, óvodába lépésük első napjától kezdve színes, változatos eszközöket biztosítunk rajzolási kedvük felkeltésére.

Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás és a kézi munka különböző fajtái

fontos eszközök a gyermek személyiségének fejlesztésében. Esztétikai érzékenységükkel észreveszik környezetükben a szépet, igényességük kialakul.

Ábrázoló tevékenységre egész nap folyamán biztosítjuk a lehetőséget, az eszközök a gyermek számára elérhető, állandó helyen vannak. Az óvodapedagógus feladata a tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása, egyéni fejlettségükhöz igazodva segíteni a gyermekek képességeinek alakulását.

Fontos megfelelően segítenünk a gyermek élmény- és fantáziavilágának gazdagodását, (erre lehetőség a mese, vers, bábszínház, színház, stb.) így fejlődik a képi kifejező képessége, és a képi gondolkodása is. A különböző technikák alkalmazásával gazdagodik a gyermek tér-forma és szín képzete.

A gyermeki alkotások a belső képek gazdagítására épülnek.

Az ábrázoló tevékenységek fejlesztő hatása csak akkor lehet eredményes, ha maga a tevékenység öröm a gyermeknek.

Fontosnak érezzük, hogy a gyermekmunkák egyéniek legyenek, tükröződjön bennük a gyermekek különbözősége, kerüljük a sablonos megoldásokat.

A rajzolási, festési, mintázási, stb. kedv felkeltésére nagyon változatos anyagokat és technikákat alkalmazunk, szabadpolcon elhelyezett eszközöket biztosítunk. A szokásos anyagokon kívül (ceruza, zsírkréta, tempera és gombfesték, agyag, rajzlap, ecset) évszakonként más anyagot gyűjtünk a természetből (csigaházak, kövek, kavicsok, ágak, termések, gyümölcsök), ezek kiegészülnek „kincsek” gyűjtésével (színes gomb, gyöngy, fonal, hánccs, fagolyó, rafia, csuhé, szál fonal, színes textil). Mindezeket felhasználjuk a gyermekek fantáziájára is alapozva munkánk során. Elsajátítják a papírvágás-ragasztást, egyszerűbb varrás öltéseit, megismerkednek a sodrás, a fonás és a szövés technikájával. Elkészült munkáikat megőrizzük, ezekkel díszítjük a csoportszobát, öltözőt.

5-6-7 éves korukra a szerzett tapasztalataik és kialakult képességeik segítségével ajándéktárgyakat is készítenek a kisebbeknek, egymásnak, szüleiknek, - fokozva ezzel az ajándékozás örömét.

A népi hagyományokat követve, csuhéból, s egyéb termésekből játékeszközöket is készítünk - népművészekről tanult egyszerűbb technikák alkalmazásával.

A gyermekeknek lehetőséget biztosítunk műalkotásokkal való ismerkedésre, kiállításokat, múzeumokat, tárlatokat nézünk meg közösen.

Az ábrázolási tevékenységek szervezésénél az egyszerre 6-8 gyermekkel (mikrocsoportok) való foglalkozást tartjuk a legeredményesebbnek, - új technika megismertetésénél; egyébként egész nap biztosított az eszköz és a hely a rajzoláshoz, a festéshez, a kézi munkához.

A gyermekek tevékenységei :

- Használják az ábrázolás eszközeit, a természetes anyagokat és színezőanyagokat egyaránt.
- Festenek ecsettel, dugóval, ujjal, talppal, készítenek lenyomatokat, ismernek változatos anyagokat és alkotásokat készítenek változatos anyagokra.
- Készítenek ajándéktárgyakat.
- Kipróbálnak új technikákat. (pl. dörzsmásolat, szívószállal festés, viaszkaré, vasalóval festés stb..)
- Változatos eszközökkel, változatos helyszíneken rajzolnak.
- Használják a plasztikus ábrázolás alapismereteit.
- Ismerkednek műalkotásokkal.
- Tisztán tartják az ábrázolás eszközöket.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Az esztétikum az egész óvodai életet áthatja, ezért kapcsolatban van az *összes* nevelési területtel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Elsősorban a *játékkal*, mert hasonló a tartalmuk. A *környezeti* neveléssel, az *anyanyelvi* neveléssel mert megjeleníti az élményeket, a verseket, meséket. A *mozgással* mert mindkét tevékenységnél a nagy és finommozgásokat fejlesztjük.

6.1.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka abban különbözik a játéktól, hogy célja van, eredmény elérésére törekszik, de mindig játékos jellegű.

Feladataink:

Becsüljük meg egymás és a felnőttek munkáját, a saját és mások elismerésére neveljük

- Irányítjuk a munkát, mely a gyermektől belső fegyelmet, életkorának megfelelő kötelezettségvállalást és ennek teljesítését igényli.
- Fontos tudatosítanunk a gyermekekkel, hogy mikor végeznek hasznos, eredményt létrehozó munkát. Az önkéntességükre építünk.
- Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végzik el a munkát.
- Mindhárom korcsoportnál segítjük az önkiszolgálást, a testápolást, az öltözködést, az étkezést, a környezetgondozást.
- Önmagukkal kapcsolatos tevékenységeket magas fokra fejlesztjük a beszoktatástól folyamatosan az óvodáskor végéig, s ezeket folyamatosan ellenőrizzük, pozitív megerősítést adunk.
- A gyermekeket buzdítjuk arra, hogy aktívan járuljanak hozzá környezetük rendbe tételéhez.
- Alkalmi megbízatásokat adunk, melyet teljesíthetnek s ehhez örömmérzet és büszkeség párosul.
- Neveljük őket értékeink megóvására, megőrzésére (gondos kezelés, javítások a gyerekekkel közösen).
- Bízattjuk őket arra, hogy szívesen vegyenek részt a növények és állatok gondozásában, az udvar rendben tartásában.
- Konkrét, reális, a gyermeket önmagához mérten fejlesztő hatású értékelés megfogalmazása a végzett munka után.

Munka jellegű feladatok:

- összerakódás (próbálkozás, majd óvónői segítséggel, nagycsoportosok önállóan; nem használt játék folyamatos elrakása)
- teremrendezés, segítség a csoportszoba átrendezésében
- terítésnél terítők, szalvétatartók elhelyezése (középső-nagycsoport)
- önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységek (öltözés-vetkőzés pizsamára, tornaruhára, szabadban tartózkodásra; a különböző korcsoportokban fejlettséghez alkalmazkodó segítség igénybevételével, fokozatos önállóságra törekvés ösztönzésével)
- önálló terítés, majd étkezés után az asztalok leszedése

- fogmosás önállóan
- segítség ágyazásnál (kis- középső-és nagycsoportban eltérő fokozatok)
- csoport életéhez kapcsolódó munka: halak etetése
virágok öntözése
- megbízatások teljesítése (dajka behívása, üzenet más csoportba,...)

6.1.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, melyet tevékenységi formában szervezeti és időkeretekben valósítunk meg.

Célunk: Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Feladataink:

- Biztosítjuk, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjen, differenciált feladatadással készítjük a gyermeket sokoldalú tevékenységre.
- Arra törekszünk, hogy a gyermekek maguk vonjanak le következtetést, alkossanak ítéletet, általánosítsanak.
- Ügyelünk arra, hogy mindvégig a játék motivációs hatására épüljön a tanulás.
- Építünk a gyermek már meglévő ismereteire (környezetében élő felnőttek tevékenységének megfigyelése közben, azok elbeszéléséből, tömegkommunikációból, saját tevékenységük közben szerzett).
- Meggyőződésünk, hogy a spontán és irányított tapasztalat- és ismeretszerzés szoros kölcsönhatásban van egymással, erre alapozzuk tevékenységünket.
- A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység. ***A tanulás nem lehet csak ismeretszerzés.***

A tanulás folyamatában a legfontosabb a gyermek cselekvő aktivitása, és a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása. A gyermeknél a gondolkodási folyamat a valóságos cselekvésből indul, később belső, gondolati képek jelennek meg, majd ezek képszerű, szemléletes gondolkodássá alakulnak - s a legvégén alakul fogalmi gondolkodássá.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, (szokások alakítása) ld. előzőekben az óvónő „modell szerepe”.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés (kíváncsiságra építve). - A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- A gyakorlati probléma és feladatmegoldás;
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás (leginkább nagycsoportban 5-6-7 éves gyermekek);

6.1.9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
2. Az iskolaérettségnek az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.
 - a./ A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
 - b./ A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciáló képességének, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának). A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:
 - Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
 - Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem,

fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c./ Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
 - feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
3. Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése (és nem csak iskolára előkészítés).
 4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

6.1.10. HAGYOMÁNYAINK, ÜNNEPEINK.

Célunk: Az óvodai élet mindennapjainak színesítése ünnepekkel.

A gyermekek születésnapjának megünneplése hagyomány - a gyermekek ajándékot kapnak, társaikat megvendégelik, zene-tánc teszi emlékezetessé ezt a napot számunkra.

A Mikulás várása, - hagyományaink szerint az óvoda udvarán keresztül érkezik hozzánk, a gyermekek már az ablakon át is láthatják, izgalommal várják a csoportba érkezését, az ajándékot meglepésként kapják.

A karácsonyi ünnepkör az adventi időszakkal kezdődik, az ünnepi készülődés jellemzi a tevékenységeket.

Adventi vásárt rendezünk.

Csoportonként történik a karácsony megünneplése, közös fa állításával, ünnepi ruhában.

A Farsang hagyományosan jelmezes multság, kiegészítve érdekes, mókás játékokkal.

Március 15. hazafias ünnepünk, melyet jelképeivel, dalaival közel tudunk hozni a gyermekekhez. Hagyomány középső és nagycsoportban Petőfi Sándor szobrának meglátogatása, kokárda, zászló, virág elhelyezése.

Csoportonként történik Március 15. megünneplése, ünnepi ruhában.

Húsvét, melyet népszokások felelevenítésével, locsolással, verssel, piros tojás keresésével vidám hangulatban töltünk.

Anyák napja - legszebb tavaszi ünnep - csoportonként, kis, középső és nagycsoportban ünnepeljük.

Iskolába menő gyermekek búcsúztatása - hagyományos módon dalok, versek felelevenítésével, közös játékkal, vidámsággal, az óvodában maradó gyermekek búcsúztatójával.

Gyermeknap igazi gyermekünnep szülőkkel közösen tervezett versenyekkel, sok-sok tréfás játékkal, népi kismesterségek örömeivel, nyereményekkel, a leendő óvodások meghívásával.

6.1.11. AZ ÓVODA SZOLGÁLTATÁSAI

Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatások

- Logopédia. Fejlesztés beszédhibás gyermekek részére, heti két alkalommal.
- Speciális fejlesztés tanulási- és magatartási zavarokkal küzdő gyermekek részére folyamatosan. Sindelar egyéni képességfejlesztő

- és Ayres mozgásfejlesztő program segítségével.
- Tartásjavító gerinc-prevenciós testnevelés.
- „Duci”torna.

Nevelési időben szervezett térítéses szolgáltatások

- Bábszínház
- Bűvész évi egy alkalommal, igény szerint.
- Vízhez szoktatás uszodában, szakemberrel.

Nevelési időn túl szervezett térítésmentes szolgáltatások

- Nevelési Tanácsadóban fejlesztőpedagógus, pszichológus.

Nevelési időn túl szervezett térítéses szolgáltatás

- Német nyelvű foglalkozások (szülői igény alapján nemzetiségi végzettségű óvodapedagógus vezetésével).
- Gyermektorna (szülői igény alapján szakvezetővel).
- Gyermek néptánc (szülői igények alapján óvodapedagógus szakvezetővel)

A térítéses szolgáltatások esetén, ha a család anyagilag rászorult és szeretnék igénybe venni a szolgáltatást, akkor az óvoda dolgozói által alapított FICÁNKA EGYESÜLET fedezi a térítést.

6.2. Jereváni Kék Óvoda AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A csoportszervezésnél az óvoda hagyományait folytatjuk, figyelembe véve a helyi adottságokat, a gyermekek életkori megoszlását, szülői igényeket. Osztatlan csoportokat szervezünk, összehangolt munkavégzésre törekedve.

A vegyes életkorú csoportok szervezése mellett azért döntöttünk, mert így

- a testvérek egy csoportba kerülhetnek,
- a nagyobb testvérek, gyerekek segítik a kisebbik beilleszkedését, kapcsolatteremtését, szokások megismerését,
- eredményesebb a szociális tanulás,
- megtanulnak, alkalmazkodni, viselkedni, a heterogén életkorú közösségben.
- Óvodánkban az integrációnak két típusa érvényesül.
- Teljes integráció: A gyermek minden tevékenységben részt vesz együtt halad a többiekkel
- Részleges integráció: a gyermeknek speciális foglalkozásokra is szüksége van, melyet külön biztosítunk számára.
- Inkluzív nevelési formában csoportonként maximálisan egy olyan kisgyermek, aki kettő főnek számít, vagy egy olyan, aki három főnek számít.

Napirend.

Az óvodai nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az egymást követő, napi rendszerességgel végzett időhatárok közé illeszthető tevékenységek sora, amely hozzájárul az egészséges fejlődésük biológiai és pszichológiai feltételeinek megteremtéséhez.

A csoportok napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy az segítse a gyermekek biztonságérzetének, kiegyensúlyozottságának, nyugalmanak megteremtését.

Ehhez elengedhetetlen, hogy egyes tevékenységekre (étkezés, pihenés) azonos időben kerüljön sor. A tevékenységek kezdeményezése a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartalmú csoportos tevékenykedtetésen alapszik, amit az óvodapedagógus által szervezett tevékenység tervezésével, szervezésével valósul meg. A tevékenységek megvalósítására elegendő időt biztosítunk és fejlettségüknek megfelelő segítséget adunk.

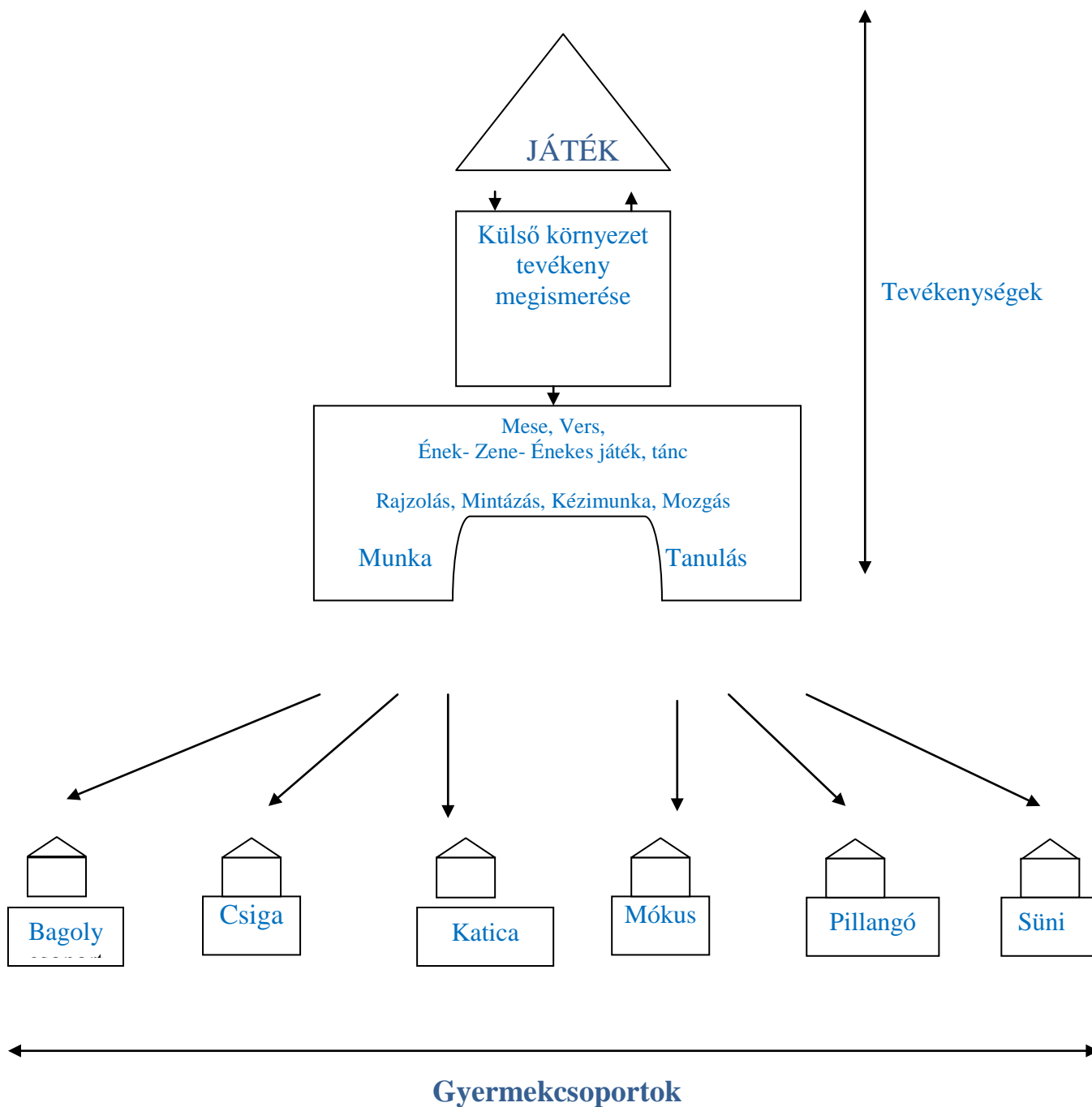
Rugalmasan változó elemek a napirendben:

- játék,
- mese,
- tisztálkodás,
- udvari tevékenységek.

- a tevékenységekben megvalósuló tanulás.

Programunkban központi helyet foglal el a játék. A játék elsődlegességére építő óvodát tartjuk gyermekközpontúnak. Továbbá fő szerepet kap a külső világ tevékeny megismerése, hisz az egyes tevékenységformák tartalmának meghatározásánál, a témaválasztásnál természeti és társadalmi környezetünk, aktuális jelenségeit (évszakok, ünnepek) vesszük figyelembe.

Tevékenységek kapcsolata.

6.2.1. Játék

Alapelvünk:

Biztosítjuk a játék elsődlegességét, miközben a szabad játék és a tanulási tartalmat hordozó játékokban érvényesülnek a játék sajátosságai, a szabadság és önkéntesség, az élmények, a valóságról szerzett benyomások, ismeretek. A játék a napirendben és a tevékenységszervezésben egyaránt túlsúlyban van jelen.

Célunk:

A gyermekek napi tevékenységét a játék hassa át, a „mintha” helyzet megteremtésével a gyermeki képzelet, fantázia gazdagítása, a társas kapcsolatok alakítása, nyugodt játékfeltételek között.

Feladat:

A nyugodt légkör biztosításához

- megfelelő játszóhelyek kialakítása,
- a mozgalmasabb és nyugalmasabb tevékenységek elkülönítése,
- kuckósítás,
- játékot gazdagító, motiváló élményekhez juttatás.

Szem előtt tartjuk a játék sajátosságait:

„A játék nem más, mint a lélek megnyilvánulás”

(Ancsel Éva)

A gyermek életében a játék önkifejezési mód, kifejeződnek benne vágyai, érzelmei, valóságról szerzett ismeretei.

- A játék cselekvő szembesülés a világgal. Senkit nem lehet játékra erőltetni vagy kényszeríteni. A játék önmagáért folyik, folyamata magában is ösztönző és örömet adó.
- A játék a megismerés eszköze, hatással van az értelmi képességek fejlődésére. Játék közben fejlődik érzékelésük, észlelésük, figyelmük, megfigyelőképességük, emlékezetük, gondolkodásuk.
- A gyermek a játékban számtalan információt ad önmagáról, kellemes és kellemetlen élményiről.
- Figyelembe vesszük, hogy a játékot belső motivációk hajtják, ezért a játék előre nem tervezhető, irányítható. Hozzáállásunkban megengedő és

modellnyújtó magatartást tanúsítunk. Az elsővel biztosítjuk a gyermekek nyugodt légkörben és belső hatásokra létrejövő szabad játékát, az utóbbi segítségével pedig megvalósulhat fejlesztő, kulturális értéket, normákat közvetítő szerepünk.

A szabad játékban a gyermekek önként vállalt tevékenységei időtartamban dominánsak a nap folyamán.

A gyermek részéről szabad a választás mind a tevékenységben, mind annak tartalmában, társban, eszközben, helyben és időtartamban.

Az óvodapedagógus jelenlétével tudatosan alakítja, biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Biztosítjuk a megfelelő feltételeket, a játék helyének, térelosztásának, napirendjének, játékszokásoknak, élménynek, tapasztalatoknak megtervezésével és megszervezésével.

A játék menetét az óvodapedagógus szükség és igény szerint együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt módon irányítja. Az óvodapedagógus készenlétével és készségével, konfliktus feloldási javaslataival, a gyermek elképzeléseit támogató, követő magatartásával támogatja a játék folyamatát.

Játékfajták:

- Gyakorló játék
- Szerepjáték
- Barkácsolás
- Dramatizálás, bábozás
- Építő, konstruáló játék
- Szabályjáték

A tanulási tartalmat hordozó játéktevékenységet mi kezdeményezzük, de a gyermekek önkéntes alapon vesznek részt benne. Ezeket a játékokat az óvónő részvételével játsszák. A játékot mi indítjuk ugyan, de a menete, folyamata nagymértékben a gyerekektől függ. A gyerekek élményei, tapasztalatai segítik előre a játék, az ismeretszerzés folyamatát, menetét. Az ilyen és ehhez hasonló játékszituációk komplex ismeretszerzést eredményeznek, vagyis a játékon belül énekelünk, mesélünk, verselünk, beszélgetünk, rajzolunk, számolunk stb.

Óvónői tevékenységek

- Játékot gazdagító, motiváló élményekhez juttatja a gyermekeket.
- Megengedő és modellt nyújtó magatartásával, változatos eszközök biztosításával segíti az egyes játékfajták kibontakozását, fejlődését.
- Külső szemlélőként, értő megfigyeléssel, támogató, serkentő, ösztönző példaadással, indirekt módon követi a gyermekek szabad játékát, ha szükséges bekapcsolódik.
- A játékszituációknak megfelelően él a komplex ismeretnyújtási lehetőségekkel.

- Alakítja az együttjátszás szabályait.

Szokás és szabályrendszer:

- A játékok szabadon levehetőek, egymásnak átadhatók, de a játéktevékenység után a helyükre kell, hogy kerüljenek.
- A játékszereket a gyerekek kérjék el egymástól, az elutasítást is el kell tudni viselni – türelemre nevelünk.
- A játékeszközöket rongálni, szájba venni nem szabad.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek az egyszerű szimbolikus játéktól eljutnak a bonyolultabb szerep-szabály- konstruáló játékhoz.
- Képesek együttjátszásra, a közös játék tervezésére, szerepek elosztására, a maguk és más által alkotott szabályok elfogadására, alkalmazására.
- Alkalmazkodnak egymáshoz, türelmesebbek, kitartóbbak a játékban.

6.2.2. A külső világ tevékeny megismerése

Alapelvünk:

A környezet megszerettetése, védelmére nevelés, környezettudatos magatartás kialakításával.

Célunk:

Saját és távolabbi környezetünk megismertetése, megszerettetése, védelme, formai mennyiségi téri viszonyok feltárása.

A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismerésével.

Feladat:

- A környezet esztétikumának, a természet szépségének tevékenységek sorozatában történő megláttatása, megismertetése.
- A tapasztalatszerzés, az ismeretek feldolgozása természetes környezetben és játék közben történik.

E tevékenység az óvodai nevelés egészét átható folyamat. A gyermek kíváncsi, keres, kutat, kipróbál, megtapasztal, megoldásokat keres problémáira, közben ismerkedik a világgal, környezete természeti, emberi, tárgyi dolgaival.

Témakörök:

- A család
- Testünk
- Közlekedés
- Évszakok
- Növények
- Állatok
- Gyümölcsök
- Zöldségek

A témakörökhöz szervesen kapcsolódnak a környezet és természetvédelmi feladatok, a természet megszerettetése. Tanítjuk, neveljük gyermekeinket arra, hogy:

- a szemetet a tartóba tegyék,
- óvják, gondozzák a növényeket, virágokat.
- figyeljék meg, védjék a bogarakat, állatokat,
- a természetet az ember óvja, mert életünk része, de tönkre is tehetjük, ha nem vigyázunk rá.

Megemlékezünk a jeles napokról: Föld, víz, madarak és fák napja, állatok világnapja.

A környezeti neveléshez kapcsolódó természetes élethelyzetekben tanítjuk gyermekeinket a helyes viselkedésre, minden olyan dologra, ami segíti világban való eligazodásukat. Például:

- helyes viselkedés a járműveken,
- gyalogos közlekedés szabályai,
- udvariassági szabályok,
- segítségkérés felnőttől.

A matematikai tapasztalatszerzés szerves része a környezet megismerésének. Nem matematikai fogalmakat tanítunk, hanem folyamatosan, a mindennapok adta lehetőségek felismerésével, az élet közelség biztosításával, matematikai tapasztalatok szereztetése, a gondolkodás fejlesztése feladatunk.

A gyermekek játék, salátakészítés, sütés, barkácsolás közben végeznek összehasonlításokat, szétválogatásokat, sorba rendezéseket, számlálnak, jutnak el geometriai tapasztalatokhoz, hallanak matematikai kifejezéseket, fogalmakat.

Óvónői tevékenységek

- Az élmények biztosítása közben épít a gyermekek kíváncsiságára.
- A szabad önkifejezés, alkotás lehetőségének megteremtésével segíti a pozitív érzelmi viszony alakulását a természethez, emberi alkotásokhoz, miközben a gyermekekkel tanítja azok védelmét.
- Természetes élethelyzetekben neveli a gyermekeket a helyes viselkedés szabályaira.
- Él a matematikai tapasztalatszerzés adta lehetőségekkel.
- Változatos tevékenységek közben alkalmat ad számlálásra, összehasonlításokra, válogatásokra, rendezésekre.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A folyamatos megfigyelések, tapasztalatszerzések, próbálkozások, kísérletek hatására képesek eligazodni szűkebb környezetünkben.
- A környezet megismerése során kialakulnak a gyermekekben a kulturált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák.
- Ismerik az évszakokat, azok jellemzőit, felismernek állatokat, növényeket, gyümölcsöket, zöldségeket.
- Elemi ismereteik vannak önmagukról, szüleikről.
- Tisztában vannak alapvető közlekedési szabályokkal.
- Ragaszkodnak környezetükhöz, védik, óvják azt.
- Fogékonyabbak a szép iránt, esztétikai érzékük fejlettebb.
- Elemi matematikai ismeretekkel rendelkeznek, képesek számlálni, sorba rendezni, összehasonlítani, szétválogatni.
- Gondolataik folyamatos önkifejezésére képesek, jól kommunikálnak.

6.2.3. Vers, mese

Alapelvünk:

A verset és mesét úgy tekintjük, mint az óvodai élet mindennapjait megszépítő szórakozást, mely feltárja az emberi kapcsolatokat, tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, hozzájárul a gyermekek biztonságához.

Célunk:

Az élményekhez juttatás, az élmények feldolgozásának segítése, szorongások oldása, az érzelmi nevelés és az anyanyelv fejlesztése.

Feladat:

- Népi mondókák, versek, népmesék sajátos hangzóvilágának, ritmusának, dallamának naponta történő közvetítése a gyermekeknek.
- A verset mondogatjuk, és nem tanítjuk!
- A mondókák, dúdolóok, ringatók, versek naponta előkerülnek, hiszen ezeket a játék hangulata, lüktetése hozza magával.
- Játszóverseket mondogatunk a szobában, udvaron, amíg a játék lendülete tart.
- A gyermekek játék közben szívesen mondókáznak, verselnek a maguk szórakoztatására is, ezeket felkaroljuk. A rajzolás, mintázás, kézi munka érdekesebb lehet egy-egy jó rigmustól.
- A mesemondáson minden gyermek részt vesz!
Úgy mesélünk, hogy a mese „a felnőtt szívből jövő ajándéka „(Bruno Bettelheim), az egybehangelődés, az összetartozás eszköze legyen. Figyelembe vesszük, hogy a mese az óvodai zajban a csend szigete, mely pihentet, szórakoztat.

Óvónői tevékenységek

- Igényes irodalmi anyag választásával és átadásával segíti a gyermekek érdeklődését a vers és mese iránt.
- A játék során és egyéb alkalomnak megfelelően mondogat verseket, ringatókat, mondókákat.
- Szem előtt tartja és megteremti a jó mesemondás feltételeit.
- Különböző mese előtti szertartással teremti meg a meseélményhez szükséges légkört.
- Az együttesen átélt élmény létrejöttéhez könyv nélkül mesél a gyermekeknek.
- Tagolt, érthető mesemondással, beszédfonetikai eszközök alkalmazásával meseélményt nyújt.
- A gyerekek kedvenc meséit ismétli.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen hallgatnak, mondogatnak mondókákat, verseket, mesét.
- Képesek bonyolultabb és hosszabb mesék meghallgatására.
- Tudnak 10 –15 mondókát, 10 –15 verset.
- Vállalkoznak önálló verselésre mesélésre.

6.2.4. Ének, zene, énekes játék, tánc

Alapelvünk:

A személyiségfejlődés egyik fontos eszköze a zenei anyanyelv megalapozása.

Célunk:

Népi kultúránk gyermekdalainak, mondókáinak, énekes játékeinak megismertetésével formáljuk a gyermekek személyiségét, zenei ízlését, érzélemvilágát.

Feladat:

- Népi játékok, dalok, mondókák, ringatók, dúdoló, táncok élményt nyújtó közvetítésével, tanításával az éneklés megszerettetése, az érdeklődés felkeltése a zene iránt.
- Zenéléshez használatos hangszerekkel ismerkedés, hozzáférés biztosítása.
- Zenei képességek fejlesztése, a ritmus, éneklés, hallás, mozgás és zenei kreativitás alakításának elősegítése.
- A népi gyermekjátékokhoz kapcsolódó egy-egy népi hagyomány ápolása.
- Figyelembe véve a nemzeti etnikai hovatartozást is.

A fejlesztés tartalma:

Zenei képességek fejlesztése:

- a zenei hallás, ritmus- és formaérzék fejlesztés,
- magas – mély, halk - hangos éneklés, hang felismerése,
- a dalok, mondókák egyenletes lüktetésének, ritmusának érzékeltetése,
- beszédhanggal való játékok,
- környezet hangjainak megismerése, felismerése,
- hangszín felismerés,
- egyszerű ütőhangszerek megismerése, próbálgatása.

A zenei kreativitás fejlesztése:

- improvizációk,
- dallambújtatás,
- dallamfelismerés.

A dalok kiválogatásának szempontjai:

- életkornak megfelelő hangterjedelem,

- a játékszabályok áttekinthetősége
- a térformák és mozgásanyag változatossága.
- aktualitás.

Óvónői tevékenységek

- A gyermekek hangterjedelmének, az aktuális érzelmi állapotnak megfelelő, igényes dalválasztás.
- Él a napi énekelgetésből adódó zenei élménynyújtás kezdeményezés lehetőségével.
- Saját mintaadással megszeretteti az éneklést.
- A hangszerek használatának bemutatásával serkent azok kézbevételére, és ez által a zenei, ritmus- és hallásfejlesztési feladatok végzésére.
- A zenehallgatás során az óvónői ének, zenélés mellett olyan gépi zenehallgatási anyagot választ, amely a zenei ízlés formálása érdekében az igényes zenei kultúrát közvetíti.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Vállalkoznak önálló éneklésre, egyenletes lüktetés, ritmus hangoztatására.
- Ismerik és használják az egyszerű ütőhangszereket.
- Felismernek különböző hangszíneket, magasabb és mélyebb hangokat, ismerik a halkat és hangosat.
- Szívesen játszanak körjátékokat, népi játékokat.
- Tudnak 15 –20 mondókát, éneket.
- Ismernek egyszerűbb tánclépéseket.

6.2.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Alapelvünk:

A gyermekek ábrázoló tevékenysége személyiségfejlődésük pontos eszköze, mely élményeiket, szárnyaló fantáziájukat tükrözi.

Célunk:

A tevékenység öröme keresztül ismerkedjenek az ábrázolás különböző anyagaival, technikáival, az alkotás élményével, a népművészeti elemekkel, az esztétikus környezettel.

Feladat:

A gyermekek ismerjék meg

- a rajzolást, festést, mintázást, kézi munkát,
- a tevékenységekhez szükséges eszközöket, azok használatát, technikákat.
- A gyermeki alkotások a belső gyermeki képek gazdagítását építsék, a térforma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásunk fejlődését esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A fejlesztés tartalma:

- A gyermekek készítenek képet firkálgatással, rajzolással, festéssel, nyomattal, agyagba karcolással, különböző formál ragasztásával, természetes anyagok, termékek felhasználásával.
- Gyurkálnak különféle anyagokat (homok, hó, agyag, textil darab, fonál stb.), készítenek plasztikákat.
- Próbálkoznak szövessel, fonással, szerkesztő és konstruáló munkával, különböző díszek, tárgyak készítésével.

Óvónői tevékenység:

- A gyermekek közelében elhelyezett eszközök hozzáféréssel motiválja a gyermekeket, hogy kedvük szerint bármikor élhetnek az alkotás lehetőségével.
- Elfogadja fejlettségi szintjüknek megfelelő munkát, nem siettet a környezet leképezését, hanem hagyja, hogy a gyermekekben érlelődjenek meg a formák, témák.
- Kerüli a „vizuális panelek” adását, nem javít bele alkotásukba, hagyja hogy a képi és plasztikai ábrázolás egyes fázisait megéljék a gyerekek.
- Belső készletéből fakadó, kényszermentes ábrázolási tevékenység megvalósítására törekszik, ezáltal a gyermekek az ábrázolást játékként élik meg.
- A gyermekrajz esztétikumát, sajátosságait figyelembe véve fejleszti ábrázoló tevékenységüket.

A gyermekrajz esztétikumát éppen az adja meg, hogy sematizmustól mentes, lendületes vonalvezetésű, aránytalanság, szúfoltság, sokszínűség jellemzi, tükrözi a gyermekben rejlő indulati feszültségeket, világról, környezetről szerzett ismereteit, élményeit.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Alakul képi – plasztikai kifejezőképességük, komponáló, térbeli tájékozódó képességük.

- Gazdagodik élmény- és fantáziaviláguk.
- Fejlődik tér- és színeképzetük.
- Alakul szép iránti igényességük.
- Képesek képalkotásra különböző technikákkal.
- Emberábrázolási készségük kialakul.
- Sokféle ábrázolási technika birtokosai.

6.2.6. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Alapelvünk:

Az óvodai nevelés folyamatában a torna és mozgásos játékok a gyermekek egészséges testi és mozgásfejlesztése útján a személyiségfejlődést szolgálják.

Célunk:

A gyermekek életkori sajátosságaiból adódó természetes mozgásigény kielégítése, mozgásuk fejlesztése, egészségük óvása, fizikai erőnlét fejlesztése.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni.

Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás,

szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Feladat:

- A mozgás megszerettetése, a tornának, játékos mozgásnak naponkénti biztosításával.
- Az egyéni fejlettségnek megfelelő játékos gyakorlatok végeztetése, ehhez megfelelő eszközök adása.
- A gyermekek edzése érdekében minél több szabad levegőn végzett mozgás, mozgásos játék szervezése.
- A sajátos nevelési igényű gyermek esetében, a gyermek állapotának megfelelően a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- Megfelelő mozgástér biztosítása, mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét, az együttműködés, a kommunikáció segíti a spontán tanulást.
- változatos, sokszínű, érzelmi biztonságban zajló mozgásformákkal elégtűnk ki a korosztályra jellemző mozgásigényt.

A szervezett torna fontos feltétele a kényelmes ruházat, ezért gyermekeink a testnevelés foglalkozásra a mozgást akadályozó ruhadarabokat levetik, illetve „tornaruhába” öltöznék át.

A fejlesztés tartalma:

- Szerep – szabály – szabály – utánzó – labdajátékok szervezése, versenyjátékok.
- Gimnasztikai gyakorlatok végzése: kar – törzs – lábmozgások, szabad-, páros-, társas-, kézi szer-, padgyakorlatok.
- Járásgyakorlatok: természetes járás, járásguggolásban, külső talp élen, különböző alakzatokban, jobbra, balra haladás.
- Ugrások: távol-, magas-, mélyugrás, ugrás szerre fel és le.
- Futások: természetes módon különböző alakzatokban, versenyszerűen.
- Bújások, csúszások, mászások.
- Gurulás a test hossz tengelye körül, gurulóátfordulás.

- Egyensúlyozások különböző eszközökön.
- Dobások: alsó-, felső- dobások gyakorlása, célba dobások
- Labdagyakorlatok

Óvónői tevékenység:

- A mozgás megszerettetése érdekében élményszerűvé teszi a mozgásos játékokat, testnevelés foglalkozásokat.
- Játékos gyakorlatokat szervez, de a nagyobbaknál a szép végrehajtásra is buzdít.
- Minden gyermek számára napi szinten lehetőséget biztosít az egészségfejlesztő testmozgásra, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, szükségleteit.
- A legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékokat alkalmazza, a szabad levegő kihasználásával.
- A feladatok elvégzéséhez dicsérettel, buzdítással, segítségadással, saját példamutatásán keresztül motiválja a gyermekeket.
- Elfogadja a gyermekek különbözőségét, fejlettségüknek megfelelően értékeli teljesítményüket, alkalmazza a pozitív megerősítést.
- A szabad játékba ágyazott mozgásos tevékenységeket, irányított mozgással egészíti ki.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

Az egyre bonyolultabb mozgásformák eredményeként:

- mozgásuk összerendezettebb, harmonikusabb lesz,
- fejlődnek értelmi, pszichomotoros képességeik (pl. játékszabályok, téri helyzetek felidézése),
- bővülnek a térről való ismereteik, koordinációs képességek (irányok, térformák),
- fejlődik személyiségük, „én” tudatuk, pozitív énképük
- Meg tanulnak alkalmazkodni társaikhoz, alakul problémamegoldó gondolkodásuk,
- fejlődik önuralmuk, figyelmük
- fejlődik a finommotoros mozgáskészségek

6.2.7. Munka jellegű tevékenységek

Alapelvünk:

A gyermek munkára nevelése a személyiségfejlesztés fontos eszköze, a cselekvő tapasztalással szerzett önként vállalt, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodás gyermekmunkára nevelése akkor eredményes, ha azt játékként éli meg, tevékenység közben átélt sikerélményért.

Célunk:

Játékidőben, élethelyzetekben bármely tevékenységből adódó munkavégzésbe a gyermekek bevonása fejlettségüknek megfelelő mértékben, képességeik fejlesztése, tapasztalásaik bővítése, rendszerezése.

Feladat:

- A gyermekek megismertetése a különböző munkafajtákkal.
- Alkalmoszerű megbízatások adása az életkornak megfelelően.

A kisebbek önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvónő segítségével, a nagyobbak társaikért is szívesen végeznek munkát.

Leggyakoribb munkafajtáink:

- Önkiszolgáló munkák, melyek a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását fejlesztik.
- Mindennapi élettel kapcsolatos, alkalmoszerű munkák.

A fejlesztés tartalma:

A kisebb gyermekek az óvónővel együtt, a nagyobbak önállóan vesznek részt a következőkben:

- segítenek környezetük rendjének fenntartásában,
- szétszórt tárgyakat helyére teszik,

- segítenek a csoportszoba díszítésében,
- ajándékokat készítenek ünnepekre,
- különböző megbízatásokat teljesítenek (eszközök kivitele, behozatala, üzenet átadása, stb.),
- gondozzák a növényeket, (ültetés, öntözés, gyomlálás)
- gyűjtenek terméseket, magvakat,
- segítenek az avar összegyűjtésében, seprésében, hólapátolásban,
- segítenek az asztal, étkezéshez való megterítésében,
- ismétlődő munkává válhat a süteménysütés, salátakészítés, eltevések tételre, játékeszközök készítése, ünnepre készülődés.

Óvónői tevékenység:

- A gyerekek életkori sajátosságát, fejlettségét szem előtt tartva ad feladatot a munka jellegű tevékenység végzésére, ezáltal juttatja sikerélményhez a gyerekeket.
- Pozitív megerősítéssel, dicsérettel éri el, hogy a gyermek érzi munkájának fontosságát, ami további cselekvésre motiválja.
- Úgy buzdítja a gyermekeket, hogy társaikért is szívesen tevékenykedjenek.
- A szervezésnél ügyel arra, hogy a tevékenységek kényszermentesek, szabadon választhatók legyenek, együttműködni tanítsanak.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- önállóan, szívesen végeznek munkát,
- örülnek a munka eredményének,
- segítenek egymásnak, vállalnak munkát a közösségért.

6.2.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Alapelvünk:

A tanulás akkor eredményes, ha az a gyermekek belső késztetéséből fakad, felfedező és kötetlen helyzetben folyik.

A gyermek belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Célunk:

A tanulás oly módon történő megszervezése, hogy a gyermek természetes kíváncsiságára, tevékenységi vágyára épüljön, hogy ez által minél több ismerethez, tapasztalathoz jusson.

Az óvodáskorú gyermek kompetenciáinak fejlesztése, a tanulást támogató környezet megteremtése. (kompetens gyermek).

Feladat:

- Nevelőmunkánk során a tanulás minden formájának érvényesítése.
- Kötetlenség biztosítása, egyéni és mikro-csoportosformák alkalmazása.

A szabad játékban a gyermekek önállóan tehetnek szert tapasztalatokra, sokszínű ismereteket, készségeket szerezhettek, tárgyi, szociális környezetük más-más lehetőségeit, adottságait fedezhetik fel.

A tanulás formái:

- az utánzásos minta és modellkövetés,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,

A cselekvéses tanulás

- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés és tapasztalatszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.

A tanulás megszervezése minden csoportban kötetlenül történik.

Tervezés:

A tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit, az egyes gyermekek fejlődését.

Minden csoport készít éves tervet, mely többek között tartalmazza

- a kiemelt feladatokat,
- képesség és részképesség fejlesztési területeit,
- a feltételrendszer ütemezését,
- a feldolgozandó, előre ismert témaköröket, ünnepeket, az ezekhez kapcsolódó dalokat, mondókákat, verseket, meséket.

Az éves terv lebontásra kerül, mely szólhat heti, havi, vagy a témakör feldolgozásától függő, előre meg nem határozott időszakokra. Ezt a csoportvezető óvónők döntenek el, olyan időszávot alkalmaznak, melyben a leghatékonyabban

tudnak dolgozni, gondolkodni, előre tervezni, mely az általuk választott módszereknek legjobban megfelel.

6.2.9. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési programja

Alapelv:

„A korai segítségnyújtás nem korai szelekciót jelent, a korai diagnosztizálás nem címkét jelent, hanem egyéni állapot megismerést, az esélyek diagnosztizálását, amelynek célja a megfelelő időben és megfelelő módon biztosított korai nevelés.”

Célunk:

„hogy óvodánk befogadó-elfogadó, intézmény legyen, ahol a szülővel együttműködve, biztonságos környezetben nevelődjön együtt a sajátos nevelési igényű, a szociálisan hátrányos helyzetű, a tanulási magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő, és a tehetséges gyermek”.

Feladat:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, az esélyegyenlőség biztosításával.
- Fejlesztő- segítő pedagógiai környezet megteremtése

1. Személyi feltételek biztosítása

Az együttnevelésben részt vevő szereplők: a család, a gyermek, a gyermekközösség, az óvodapedagógus, a gyógypedagógus, a nevelőtestület. A befogadó környezet megteremtése során rendszeresen konzultálunk külső szakemberrel.

2. Csoportszervezés elvei:

Inkluzív nevelési formában csoportonként maximálisan egy olyan kisgyermek aki 2 főnek számít, vagy egy olyan aki 3 főnek számít.

A szocializáció segítése a játék, és a többi óvodai tevékenységen keresztül.

A kontrollvizsgálatokat figyelemmel kísérjük, félévente a fejlődést értékelő konzultáció.

A gyermek után-követése egy évig.

3. A rendelkezésre álló tárgyi feltételek biztosítása:

A gyógypedagógus által javasolt speciális fejlesztőeszközök és a mindennapi tevékenységet segítő eszközök biztosítása.

Fejlesztőszoba, logopédiai szoba, tornaszoba, fejlesztőprogramok, feladatlapok, szakkönyvek beszerzése.

Az integrációt elősegítő pedagógiai tevékenységek:

A fejlesztés kiemelt területei:

- **Habilitációs, rehabilitációs tevékenységek:**
Cél: A hátrányok csökkentése
A gyakoriság, a módszer a szakember segítségével, személyre szabottan munkatervben kerül meghatározásra.
- **Fejlesztő foglalkozások, támogató tevékenységek:**
Cél: Kognitív és szociális képességek, készségek fejlesztése, gyakorisága, módszere, a szakember felelős meghatározása.
- **Szülői értekezlet, szülői fórum:**
Cél: Befogadó szülői környezet kialakítása, társadalmi érzékenységet, integrációt támogató környezet megteremtése.
- **Családkonzultáció:**
Cél: Az SNI gyermek szüleivel való együttműködés, kooperáció erősítése.
- **Továbbképzések:**
Nyitottabbá és alkalmassá tenni a nevelőtestületet az együttnevelésre, a segítő és támogató kommunikációs technikák, konfliktus megoldási technikák átvételére.
- **Szakmai támogatás, szakmai konzultáció:**
Esetmegbeszélés az óvodán belül, és óvodán kívül.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése az alábbi figyelembevételével kerül megvalósításra:

- a kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet segíti,
- elvárásainkat, sérülésének jellege, súlyosságának mértéke határozza meg,
- e gyermekek nevelésénél is az óvodai nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk, a nevelés hatására a sérülés arányában :
 1. ki kell alakulnia az alkalmazkodó képességnek,
 2. az akaraterőnek,
 3. az önállóságra törekvésnek,
 4. az együttműködésnek

A különbözőséget, a másságot a segítségnyújtás formáit keresve a fejlődés/fejlesztés folyamatában a gyermek érdekeit látva, az elért fejlettségi szinten elemezzük. Eközben a gyermek érzi, hogy ismerjük őt, tisztában vagyunk képességeivel, s épp a szükségletének megfelelő segítséget kapja meg tőlünk.

A hatékony fejlődés/fejlesztés alapja az elfogadás. A gyermeket valamennyi szükségletével együtt /fiziológiai, intellektuális, szociális, érzelmi...) fogadjuk el.

A fejlődés/fejlesztés folyamatában, s annak feltételeként az aktuális érdeklődés felismerése és számításba vétele fontos számunkra. A sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent. Nem az a fontos számunkra, amit a gyermek nem tud, hanem elsősorban azt keressük, amit tud, s megpróbálunk a továbblépésben erre építeni.

A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai – orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslatára építjük.

Az integrált nevelés megvalósításának feladatai:

- Sajátos nevelési igényű gyermeket az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján fogadunk, ha az megállapította, hogy a gyermek normál óvodai csoportban nevelhető.
- Abban a kérdésben, hogy a gyermek beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő, a nevelési tanácsadó megkeresésére a szakértői és rehabilitációs bizottság dönt.
- Egy óvodai csoportba, maximum kettő különböző sajátos nevelési igényű gyermekkel foglalkozunk
- A sérülés típusának megfelelő szakembert, képességfejlesztő eszközöket az óvodának biztosítani kell.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek heti rendszerességgel, meghatározott számú speciális fejlesztő foglalkozáson vesznek részt.

Óvónői tevékenység:

A sajátos nevelési igényű gyermekek fogadását megelőzi:

1. A szülővel való beszélgetés, azon eseményekről, amelyek a gyermek életében meghatározó fontosságúak voltak:
 - Részesül-e a gyermek állapotának megfelelő állandó kezelésben?
 - Írtak-e elő gyógyszeres terápiát?
 - Rendszeresen jár-e kontroll vizsgálatra?
 - Vannak-e olyan helyzetek, amik fokozott figyelmet igényelnek a gyermek mindennapi életében (étkezés, gondozás, közlekedés, stb.)?

2. Családlátogatás: a gyermek viselkedésének megfigyelése az otthoni környezetben.
3. A gyermek megfigyelése az óvodában, a szülő jelenlétében.
 - Mozgás
 - Érdeklődünk, hogy az önkiszolgálás milyen szinten van (öltözködés, vetkőzés, étkezés stb.)
 - Megfigyeljük, érdeklődünk, hogy a gyermek nyugodt, vagy nyugtalan; félénk, szorongó, vagy agresszív; kezdeményező-e, vagy ösztönzésre szorul; állandó, fokozott felügyeletet igényel, vagy huzamosabb ideig eljátszik önállóan is.
 - Megfigyeljük kommunikációját, beszédét.
4. A gyermekcsoport felkészítése.

Beszélünk a gyermekeknek társuk érkezéséről. Csak akkor várhatjuk el, hogy megértsék egymást, ha tudják mi az, amit el kell fogadniuk társuk állapotáról.

Óvodánkban az integrációnak két típusa érvényesül:

1. Teljes integráció: a gyermek minden tevékenységben részt vesz, együtt halad a többiekkel
2. Részleges integráció: a gyermeknek speciális foglalkozásokra is szüksége van, amelyeket külön biztosítunk számára.

A gyermeki fejlődés nyomon követésének ajánlott szakaszai:

- az óvodával való ismerkedés szakasza
- a fejlődés nyomon követése féléves időkeretben,
- ajánlás az egyes gyermekekre és csoportra irányuló értékelési rendszerünk hatékonyságának elemzése középső és nagycsoportos gyermekek számára,
- a fejlődés áttekintése 5 éves korban,
- döntés a beiskolázásról 6-7 éves korban, szakvélemény alapján.

Tájékozódás a gyermek fejlődéséről interjúkérdésekkel a szülővel való beszélgetés alapján:

- Ismeri e a szülő az óvoda nevelési programját?
- Milyen segítséget kapott az óvodába lépéskor?
- Hogyan érezték magukat az első napokban?
- Volt e zavaró körülmény a megismerkedési szakaszban?

- A tájékoztatás és a kapott segítség elegendő volt e a zökkenőmentes beilleszkedéshez?
- Jól érzi e magát a gyermeke az óvodában?
- Óvodai élményeiről mesél e?

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének elvei, feladatai:

1. Enyhén mozgáskorlátozott gyermek esetében feladat:

- a gyermek állapotának megfelelően a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése,
- megfelelő mozgástér biztosítása, mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét,
- a mozgásnevelés óvodai foglalkozások körébe történő beépítése.

2. Enyhébb fokban nagyothalló gyermek fejlesztésének feladatai:

- hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése,
- a beszédértés, a szókincsfejlesztés,
- a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció szituatív alkalmazása.

3. Enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos kisgyermek fejlesztésének feladatai.

- Az enyhe értelmi fogyatékoság esetén minta a kortárs csoport, a társakkal való együttműködés, kommunikáció segíti a spontán tanulást
- Középsúlyos esetben az óvodai nevelés a korai fejlesztésre épül. Kis lépések elvét alkalmazva a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe véve olyan képességfejlesztést kell megvalósítani, mely kellő időt, alkalmat biztosít.

4. Akadályozott beszédfejlődésű gyermek fejlesztésének feladatai:

- a fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító intenzív, komplex nevelési környezetben valósulhat meg,
- az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, kommunikáció gazdagítása
- illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése fontos feladat,
- alapmozgások kialakítására,
- kooperációs készség, verbális kommunikáció fejlesztésére,
- beszédindításra, beszédmegértés fejlesztésére,
- alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítására,
- kognitív funkciók fejlesztésére.

5. Pervazív zavarban szenvedő, autisztikus kisgyermek fejlesztésének feladatai:

- az óvodai nevelés elsődleges feladata a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia.
- ennek érdekében fontos a természetes élethelyzetek kihasználása a fejlesztésre, egyénileg motiváló, speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módon,
- az óvodai fejlesztés minden esetben pszichológiai képességmérés, fejlődési szint és szociális adaptáció követése alapján, egyéni tervekkel történik, speciális módszerekben képzett szakember segítségével.
- Minden sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése szakember bevonásával történik,
- a fejlesztési tervet az óvónő és a szakember együtt készíti el.
- A szakmai megállapításoknak megfelelően szükség szerint módosítjuk.
- *A sajátos nevelési igényű gyermekek beiskolázása szakértői vélemény alapján valósul meg.*

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése:

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésére különös gondot fordítunk.

Alapelvünk:

A gyermeknek joga van az életkorának, fejlettségének megfelelően biztosított óvodai életrendhez, a biztonságos, egészséges környezethez, adottságainak, érdeklődésének képességeinek, valamint nemzeti, etnikai hovatartozásának, ill. fogyatékosságának megfelelő neveléshez.

A gyermekvédelmi munka kiemelt szerepet kap nevelőmunkánkban.

A gyermekvédelmi munkaterv feltérképezi az óvodába járó gyermekek családi, szociális hátterét.

Munkánkban a prevenció elsődlegessége érvényesül.

Célunk:

Enyhíteni a veszélyeztető körülményeket, csökkenteni azok hatását, az új esetek előfordulási arányát.

Másodlagos célunk:

- csökkenteni az ennek ellenére előforduló
- zavarok, rendellenességek, ártalmak,
- veszélyeztető körülmények előfordulási időtartamát
- az észlelő és jelzőrendszer megfelelő működtetése

- a gyermekjóléti szolgáltatás és a családgondozási rendszer tekintetében.

Harmadlagos célunk:

- a veszélyeztető körülmények következtében kialakult defektusok, devianciák előfordulási arányának csökkentése
- a rehabilitáció és reintegráció.
- Az esélyegyenlőségi törvény alkalmazása az ennek megfelelő intézkedési tervek kidolgozása

Feladat:

- tájékoztatás a szülők felé a gyermekjogokról,
- a támogatásokról,
- a mentálhigiénés tanácsadásról.
-

Óvónői tevékenység:

- biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkör megteremtése
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és az életkornak megfelelő alakítása,
- a gyermekközösségben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységek szervezése, a játék elsődlegességének érvényesítésével,
- e tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítése,
- a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez nélkülözhetetlen személyi és tárgyi környezet biztosításával.

A tanulási magatartási beilleszkedési zavarral küzdő és kiemelkedő képességű gyermekek integrációjának gyakorlata:

A tanulást megalapozó képességek fejlesztésével a Helyi Pedagógiai Programunk foglalkozik.

Alapelv:

Óvodai nevelésünkben, a speciális, gondozási, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok, illetve a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő alacsonyabb fejlődési szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése megfelelő szakemberek bevonásával, közreműködésével valósul meg.

Cél:

Az óvodai nevelés egészét átfogó prevenciós, korrekciós tevékenységek végzése,

- A gyermekek védelme
- optimális fejlődésének elősegítése
- minden óvodai dolgozó kötelessége.

Feladat:

Az alapvető gyermeki jogok, a szabadság tisztelete, az életkori és az egyénileg eltérő sajátos szükségletek kielégítése.

Beilleszkedési nehézséggel küzdő kisgyermeknek azt tekintjük:

- Aki az óvodai élet szabályaihoz nehezen alkalmazkodik
- Aki nehezen kapcsolódik be a közös tevékenységekbe
- Aki csak azzal szeret foglalkozni ami őt érdekli, így félő hogy kevesebb dolgot fog megtanulni az óvodában mint társai
- Aki gyakran keveredik konfliktusba a társaival, így kevesebb barátja lesz
- A probléma megoldásában a család részvétele és pszichológus irányítása egyaránt szükséges.

Magatartási nehézséggel küzdő kisgyermeknek azt tekintjük:

- amely mögött szorongás, félelem
- érzelmi fejlődési zavar
- aktivitásbeli probléma állhat
- megnyilvánulhat ez alvás -evés -zavar, bepisilés stb. dühkitörés, figyelemzavar, túlmozgás formájában.

Pszichológiai megsegítésre van szüksége a kisgyermeknek és családjának, hogy iskoláskorra megszűnjenek, vagy csökkenjenek a problémák.

A tanulási problémák leggyakoribb típusai:

- tanulási zavar tünetei: beszédfejlődés zavara, egyes tevékenységek eredménytelensége
- tanulási akadályozottság: kognitív funkciók, beszéd lassúbb fejlődése, szociális tanulás, beilleszkedés problémái
- Tanulási gyengeség, nehézség: részképesség zavar, fejlesztőpedagógiai, logopédiai vizsgálatokkal állapítható meg, fejlesztő foglalkozásokkal jól korrigálható.

Óvónői tevékenység:

Az óvodai nevelés folyamatában a nevelés teljes eszközrendszerével, amelyben domináns az egyéni bánásmód, a differenciált fejlesztés átfogó tervezése és megvalósítása, a szülővel való együttműködés, a teljes személyiségfejlődés, fejlesztés, a képességek kibontakoztatása, az iskolai alkalmassághoz szükséges testi, lelki, értelmi fejlettség elérése érdekében.

- Megelőzés, segítség:
- *A lehetséges beavatkozásnak mindig a hiányzó képességek fejlesztését kell megcéloznia.*

Így óvodában szó lehet:

- A figyelem
- Formaészlelés
- Testséma kialakításának folyamatáról
- A kognitív képességek
- A logikus gondolkodás
- Az ok okozati összefüggések megláttatásáról

Az erősségek és a gyengeségek feltérképezése, intenzív fejlesztése:

A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermek gyakran valamilyen pszichés problémával küzd:

A speciális kognitív terápia célja:

- a hiányzó készségek pótlólagos fejlesztése
- kompenzálása,
- a szocializáció erősítése.

A gyermek fejlődése szempontjából fontos, az érdeklődés felkeltése, a motiváció, a környezet inspiráló hatása, a gyakorlási lehetőség biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, a családi nevelés, valamint a programunkban megfogalmazott célok elérésének eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A gyermek az óvodáskor végére belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az iskolára való alkalmasság jellemzői.

Testileg fejlett teherbíró gyermek, akinek mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik mozgáskoordinációja és a finom-motorikája. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit irányítani képes.

Lelkileg egészségesen fejlődő gyermek készen áll, érdeklődéssel várja az iskolát. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.

Különösen fontos:

- a téri észlelés fejlettsége, a vizuális és akusztikus differenciáció, a téri tájékozottság, a térbeli mozgásfejlettség, a testséma kialakulása,
- az önkéntelen bevésés mellet, a szándékos emlékezeti bevésés és felidézés,
- a tanulás alapját képező szándékos figyelem megjelenése,
- kialakulóban van a szemléletes és képi gondolkodás mellet az elemi fogalmi gondolkodás,
- érthetően, folyamatosan kommunikál,
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, környezetéről,
- ismeri a napszakokat, az évszakokat, lakóhelyét, a környezetében található állatokat, növényeket, a viselkedés alapvető szabályait
- elemi mennyiségi ismeretekkel bír

Szociálisan éretté válik a kedvező iskolai légkörben, az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- kialakulóban van feladattudata, kitartása, önfegyelme,
- szükség szerint kreatív
- a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolára való alkalmassága tükrözi a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.
- ki kell alakulnia az alkalmazkodó képességnek,
- az akaraterőnek,
- az önállóságra törekvésnek,
- az együttműködésnek.

6.2.10. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Ünnepeinkre hosszan készülődünk, az ünnepváró hangulat megteremtésére törekszünk. Mondogatunk verseket, énekelünk, mesélünk, díszeket, eszközöket, ajándékokat készítünk.

Az ünnepek fényét, misztikumát fokozza a feldíszített óvoda, az ünneplő ruha, az együttlét, a közös éneklés, verselés, ajándékozás.

Az ünnepek megszervezése csoportonként történik, az óvónők módszertani szabadságának érvényesítésével.

Ünnepeink:

- Mikulás
- Karácsony – adventi előkészületekkel, mézes sütéssel, ajándékkészítéssel, hangversenyekkel, pásztorjátékkal
- Húsvét – hagyományok ápolásával, tojásfestés, díszítés, ajándékozás, locsolkodás
- Anyák napja
- Nagyok búcsúztatása
- Gyermek születésnapja
- Március 15. a gyermekek számára érthető külsőségekkel, játékkal,
- hagyományőrző és jeles napok megtartása

Az óvoda – család közös rendezvényei:

- Adventi vásár
- Játzóházak (karácsony, húsvét)
- Farsang
- Gyermeknap

Az óvoda kirándulásai: (jeles napoknak megfelelően)

- Lővérek
- Gyöngyvirág tanösvény
- Fertő tó
- Fertő- Hanság Nemzeti Park
- Nagycenki kisvasút
- és egyéb aktualitásnak megfelelő kirándulások.

Egyéb rendezvények.

- Szakmai tapasztalatcsere látogatások
- Pedagógiai és családi napok

6.3. Dózsa György Utcai Tagóvoda

6.3.1. A játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, önmegvalósítása érzelmeinek, vágyainak, lelkiállapotának önkifejezése, fejlettségének legjobb mutatója. A játék - szabadképzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé

A játékban a legfontosabb, hogy örömszínezetű, mert:

- önkéntes és szabad
- nem a végeredmény, a produkció a fontos, hanem a folyamat
- valóságszerű, de nem valóságos
- nem érvényesek a valóság idő -és térbeli korlátai
- megfelel az életkori sajátosságoknak
- kockázatos, kiszámíthatatlan
- saját, gyermeki rendje van.

A gyermek első, valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt. Utánozható munkát ad, bevonható, segítő, kezdeményező, ha a játék elakad.

A játékban a szimbólumok elemzésével érthetjük meg a gyermek érzelmi állapotát, viselkedését, megfigyelhetjük kommunikációs, kognitív fejlettségét, információt kapunk a teljes személyiségéről. A gyermek jelzéseit értő óvónő felismeri, érzékeli a problémákat, segít a gyermeknek a feldolgozásban.

Játékformák:

- A gyakorlójáték valamilyen újszerű cselekvés ismételtetése, mely tovább fejlődik a szerepjátékokig.
- A szerepjáték a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta. A környezet benyomásait, élményeit szubjektív módon jelenítik meg, a vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a világ számukra lényeges mozzanatait. A tárgyi környezetten kívül emberi tulajdonságokkal, szerepekkel, elvárásokkal és szociális helyzetekkel is szembesülnek, és játékos kísérletezgetéssel fokozatosan megismerik őket.
- Dramatizálás alkalmával a gyermekek irodalmi élményeiket szabadon, kötetlen formában játsszák el.
- A bábozás forrása esztétikai élmény, az óvónő bábjátéka, a gyermekek bábkészítő tevékenysége.

- Az építő, konstruáló játékokban az alkotás öröme készlet játékokra.
- Barkácsolással a gyermekek igényeinek megfelelően, maguk készítik el eszközeiket a szerepjátékokhoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz.
- A szabályjáték pontos, meghatározott szabály szerint zajlik. Mozgásos szabályjátékok a testnevelési játékok, dalos, mondókás népi játékok, labdajátékok stb.. Értelmi képességeket fejlesztő játékok a társasjátékok, kártyajátékok, nyelvi játékok stb.

Óvodapedagógusaink szerepe a játékokban:

- megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A játék kiemelt jelentősége az óvoda napirendjében, időbeosztásában is megmutatkozik
- a szabad játék folyamatosságának megteremtése
- a magatartási formák, szabályok kialakítása
- különböző fejlettségű gyerekek együttjátzásának segítése
- a gyermek igényeinek megfelelő, a gyermekvilághoz közelálló játékok támogatása, a feltételek megteremtése

A fejlesztő játékok

A fejlesztésnél figyelembe kell vennünk a játékokra jellemző fő sajátosságokat. A gyermek spontán manipulációjának és az óvodapedagógus tudatos fejlesztő munkájának együtt kell érvényesülnie a fokozatosság betartásával.

-mozgásfejlesztés:

nagymozgások-finom mozgások, egyensúlyozó gyakorlatok, szem-kéz koordináció

-testséma fejlesztés

-vizuális figyelem fejlesztés (összerakó)

-memória és emlékezet fejlesztő játékok

-verbális fejlesztés (képes dominó-meselánc)

-gondolkodást fejlesztő, problémamegoldást fejlesztő játékok

6.3.2. Vers, mese

A gyermek szellemi-lelki fejlődésének legfőbb hordozója az anyanyelv. Az élet, a napok, hetek, évszakok ritmikusságát, a szívverés ütemét a mondókák és versek teszik hallhatóvá és testközelivé. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményt adnak. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mozgás elválaszthatatlan a mondókától.

- Míg a vers közösségteremtő ereje a közös mondogatásban rejlik, addig a mesehallgatás éppen a gyerekek figyelmének egy szempárra való koncentrálásával alkot egyet a sokból.
- A gyermekek sokszor igénylik egy mese többszöri előadását. A mesemondásban érvényes alapelv, hogy ne a repertoár legyen túl bő, hanem inkább az előadás legyen élvezetes. Fontos a mesék kiválasztásában az életkor figyelembe vétele. Az esetleg előforduló, gyerekeknek ismeretlen szavakat célszerű érthetővé tenni. Mesélni a nap bármely szakában lehet és kell is, mert a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- A mesét hallgató gyermek kettős tudata nem engedi, hogy szó szerint vegye, amit hall, mindig a győztes helyébe képzeletileg magát és a történet végeztével új lendülettel veti bele magát a valóság forgatagába. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást is kínál. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
- A mese magát a mesélőt is egy más világba röpíti, belső világában megelevenednek a mesehősök, s már érzi is, hogy érzelmeit, belső viaskodásait önti szavakba, vagyis önmagát adja át a gyerekeknek.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- A mesélő óvodapedagógus példa a gyerek számára. Azon kívül, hogy belső képzettársításuk is függnek az előadásmódtól, anyanyelvük elsajátításában illetve helyes használatában is óriási szerepet játszik az óvodapedagógus példája. Óvodánkban a népi a klasszikus és irodalmi műveknek egyaránt helyt adunk.
- A mesevárás megfelelő hangulatának megteremtését az óvodapedagógusok egyéni módszerekkel valósítják meg (gyertyagyújtás, mesepárna, mesesarok kialakítása, stb.)

6.3.3. Ének, zene, énekes játék, tánc

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget, megalapozza a zenei anyanyelvet. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Az éneklés természetesen ösztönöz a jól intonált hangképzésre, az egyenletességre, a hangmagasság változásaira, a zenei hangsúly kiemelésére. A dalanyag hangterjedelme feleljen meg a gyerekek életkori adottságainak, a mozgásanyag és a térformák változatosan kövessék egymást, a játékszabályok illeszkedjenek a gyermekek értelmi képességeihez, az aktuális érzelmi állapot fejeződjön ki a dalos tevékenység során.

- Az óvodában az óvodapedagógus teremtsen nap mint nap alkalmat a környezet hangjainak megfigyelésére, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklésre, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

6.3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

- Az alkotás egyrészt a különféle anyagok és technikák megismeréséhez, másrészt a formák és színek gazdagságának felismeréséhez vezet. A nevelés lényege főképpen a lehetőségek felkínálásában rejlik, az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

- Az alkotó tevékenység mindennapi (rajzolás, vérépítés), vagy évszakhoz kapcsolódó (levélragasztás, hóemberépítés), illetve népszokáson alapuló (tojásfestés, karácsonyi készülődés).
- Az óvodai évek alatt válik az alkotás ábrázolássá, tehát amíg egy 3 éves gyermeknek maga az alkotó mozgás az öröme, a 7 évesnek már az elkészült mű. A gyermek a maga művét értékeli, így szépérzéke is alakul.
- Az óvodapedagógus feladata megmutatni az ábrázoló eszközök helyes használatát. Újabb és újabb technikák (rajz, festés, papírhajtogatás, -tépés, ragasztás, vágás, stb.) bemutatásával teheti érdekessé és színessé az alkotás folyamatát.
- Képzőművészeti kiállítások megtekintésében megalapozhatjuk a későbbi felnőtt gazdag és érzékeny érzelmvilágának kifejlődését.
- A gyermekek művei (főként a színes rajzok és festmények), pontosan tükrözik alkotóik lelki világát (szorongásait, családi helyzetét stb.).
- A vizuális nevelés az óvoda udvarán is folytatódik. Télen hóemberkészítés, hógolyó-gyúrás, tavasszal homokvár-építés, aszfaltrajz stb..

6.3.5. Mozgás

A 3-7 éves gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, támaszok, függések stb.) és testi képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés).

Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét. Fontos szerepük van az egészség megóvásában, értelmi és szociális képességek alakulásában

Mozgásfejlesztés fő feladatai:

- a gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése
- egészséges életvitel kialakítása
- testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése
- mozgáskészség alakítása
- értelmi struktúrák, szociális képességek fejlesztése.

Mindezt két területen kívánjuk megvalósítani, a szabad játékban és a kötelező testnevelés foglalkozásokon.

Mozgásfejlesztés szabad játékban

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy egész nap biztosítsuk számukra a megfelelő helyet és eszközöket a csoportszobában és az udvaron egyaránt (kötélhágcsók, gólyaláb, trambulín, hinta, egyensúlyozó csészealj, biciklik,

rollerek, kosárlabda stb.) Az eszközök kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodunk.

- 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk előtérbe helyezni
- 4-5 éves korban a szem-kéz, szem-láb koordináció és egyensúlyérzék fejlesztésén van a hangsúly
- 5-6-7 éves korban pedig a finommotorika fejlesztése a legfőbb feladat (pl.: ábrázolási technikák – tépés, vágás, gyöngyfüzés, varrás, szövés stb.)

Mozgásfejlesztés testnevelés foglalkozásokon és mindennapos testnevelésben:

A testnevelési foglalkozások az pedagógusaink által szervezett kötelező tevékenységek. Maximális lehetőséget biztosítunk, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolhassák a különböző mozgásokat, a lehető legkevesebb várakozási idővel. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben. Alkalmat teremtünk speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére (pl.: lábboltozat erősítés lábtornával)

A testnevelés foglalkozásokon gyakran használjuk a kéziszerket. A foglalkozásokba beépítve alkalom nyílik a testséma, alaklátás, formaállandóság, a kinesztetikus mozgásészlelés, a térészlelés fejlesztésére. A verbális fejlesztést a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos és gyakori megnevezésével valósítjuk meg.(módszertani útmutatóként Dr. Tótszóllósné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában fejlesztőprogramja ajánlott)

Az óvodai testnevelés szerves része a mindennapi testnevelés. ezt minden korcsoportban naponta legalább egyszer, 10-20 perces időtartammal szervezzük meg a csoport egyéni igényeihez alkalmazkodva, a napirendbe illesztve. Anyagát elsősorban a mozgásos játékok alkotják, kiegészítve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. A játékot céltudatosan a kötelező foglalkozásokhoz és a korosztály számára legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazodva válasszuk ki.

Ha rendszeresen és megfelelően végezzük ezt a tevékenységet, akkor a gyerekek örömmel vesznek részt benne. Igénnyé, majd szokássá válik a mindennapi mozgás

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

6.3.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az érték megőrzését.

Miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Célunk, hogy minél több mozgásos és érzékszervi tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő világról életkoruknak megfelelő szinten. Eközben – építve tapasztalataikra, élményeikre, spontán kíváncsiságukra, érzelmeikre – bővítjük, rendszerezzük, mélyítjük ismereteiket.

A természeti társadalmi környezet témakörei átfogják és körülölelik a többi nevelési területet, áthatják a gyermek életét, az óvodai tevékenységek egészét. Spontán játékhoz kapcsolva, beszélgetések során, séta, kirándulás, udvari tevékenység közben folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel a környezetüket.

Az óvónőink biztosítják az időt, helyet, eszközt a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre. Figyeljük a természet változásait, az évszakok jellemzőit, hatását a növényekre, gyűjtögetünk terméseket, magvakat, leveleket, ellátogatunk a piacra, kiskertbe, gyümölcsöket, zöldségeket, virágokat nevezünk meg, tapasztalatokat szerzünk ezek felhasználásáról (saláták, kompótok készítése, ízlelése). Szimulációs játékokat játszunk a családról, a családtagok munkájáról. Megismerkedünk testrészeinkkel, azok funkciójával. Gyakoroljuk a közlekedést, megnevezzük a közlekedési eszközöket. Ismerkedünk a színekkel. A lehetősége kihasználva szerzünk ismereteket, tapasztalatokat az állatokról, madarokról, rovarokról, növényekről.

Környezetvédelem

A környezetvédelem a környezet ismeretén, megbecsülésén, rendben tartásán alapul, s a megfelelő érzelmi viszonyulás kialakításának eredményeként a legnagyobb fokú tiszteletre nevel mind társadalmi, mind a természeti környezettel szemben. Ennek érdekében nagyon sok lehetőség áll rendelkezésünkre: tél végén palántákat nevelünk, együtt ültetjük a virágokat, gondozzuk, gyomláljuk, öntözzük. Madarainknak (feketerigó, rozsdafarkú) itatót, etetőt helyezünk ki. Óvodánkban elhelyezett elemgyűjtő fontosságával megismertetjük gyermekeinket, folyamatosan használjuk.

Figyelemmel kísérjük az Ikva patak tisztaságát...

Óvodánk minden csoportjában van akvárium. Az akvárium együttes berendezése óta nap, mint nap érdemes néhány pillantásra. A gyerekek megnézik meg van- e minden hal, csiga. Szorgalmasan etetik őket egy-két

csipet eleséggel. Izgalommal várják a kishalak születését. Udvarunkban minden évben fészket rak egy rigó pár. A gyerekek nyomon követhetik a fészek készítését, a fiókák gondozását.

Rendszeresen ellátogatunk a Fertő-Hanság Nemzeti Parkba, ahol a gyerekek közvetlen kapcsolatba kerülhetnek az állatokkal.

Óvodásainknak a növényekkel más a kapcsolatuk. azok nem néznek vissza, nem futnak el, mégis milyen csodálatos, hogy a földre vetett kis magból gondos ápolással virágzó növény lesz! Ha ők vetik el a magot, ők próbálkozhatnak a csíráztatással, hajtatással, - ne feledkeznek el róluk.

Olyan alapelvek szerint élünk ma már óvodánkban, melyeket nemcsak a kicsiknek, de szüleiknek is szeretnénk természetes módon átadni:

- tudjuk, hogy nemcsak azért kell a vízzel és energiákkal takarékoskodni, hogy kevesebb legyen a kiadásunk, hanem mert ezeknek az előállítás is energiákba kerül,
- a családok együttműködésével folyamatosan gyűjtjük az újságpapírt, a használt elemeket elemgyűjtőbe rakjuk,
- a gyermekek kreativitásának fontos mozgatói a mindenféle „szemétbe való” - rongyok, spárgák, fonalak, dobozok, sokféle termés, faágak, ceruzafaragvány, tollak stb....
- KRESZ-pályánk motiválja a gyermekeket, hogy a négykerekű helyett biciklivel, rollerrel jöjjenek óvodába,
- gyermekcsoportonként egy-egy fenyőfát ültetünk cserépbe, hogy néhány év múlva az ünnep közeledtével ne kelljen értünk egyetlen élő fát sem kivágni.

A környezetünk megismerésével és megszerettetésével kapcsolatos „munkák” izgalmas tevékenységek a gyermekek számára és közben mennyi-mennyi ismerethez jutnak:

- megismerik a kerti szerszámokat, megtanulják, hogyan kell használni azokat,
- láthatják növényeink növekedését a kezdeti vegetációtól a hervadásig,
- tudják a növények nevét, azonosítani fogják a levelével, a virágával, termésével,
- megismerik a föld, a virágok, a frissen nyírt fű, a zivatar, a hó stb. illatát, szagát,
- izgalmas lesz megfogni, megtapogatni a fák törzsét, a fakéreg árkait, a selymes pázsitot, a puha földet, az étellel teli és a zizegő falevelet,
- figyelhetnek a természet hangjaira,
- pompázatos színekkel találkozhatnak, rácsodálkozhatnak a természet színváltozásaira
- kedves madarainkon kívül találkozhatnak földigilisztával, hangyával, méhecskével, szöcskével, katicabogárral, hernyóval, lepkevel stb.

A gyermek és az élettelen, épített környezet

A gyermekek kapcsolata élettelen környezetükkel hasonlóan sokrétű. A föld, a tűz, víz, levegő mindig jelen van játékukban.

Városunkban sok a műemlék jellegű épület, külön említést érdemelnek a középkori lakóházak, ahol szívesen barangolunk a XXI. században felnövő gyermekeinkkel.

„Mi csak azt fogjuk megvédeni, amit szeretünk, mi csak azt fogjuk szeretni, amit értünk, de csak azt fogjuk megérteni, amire megtanítottak bennünket.”

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései

A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érezékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül történik. Játék és szabadidőben folyamatosan jönnek létre olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére. Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük.

Feladatunk, olyan eszközök, tevékenységek biztosítása, amelyek felkeltik a gyerekek érdeklődését, természetes élethelyzetekben tesszük lehetővé a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését. Figyeljük a gyerekeket, megismerve érdeklődésüket, képességeiket előkészítjük és megtervezzük a z egyénekre szabott fejlesztési területeket. Minél több érdekes problémahelyzetet hozunk létre, annál inkább aktivizáljuk a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Összehasonlításokat, szétválogatásokat végzünk, egy-egy kiemelt tulajdonság alapján. Játékban szerzett tapasztalatok alapján egyszerű megállapításokat fogalmazzunk meg. Sorba rendezésekkel, összemérésekkel próbálkozunk, tulajdonságok szerint válogatunk, hasonlítunk, különböző egységekkel mérünk, számlálunk.

6.3.7. Munkajellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a munka, a munka jellegű játékos tevékenység, mert kitartásra, felelősségérzetre, fegyelmezettségre nevel, erőfeszítésre készítet, sokoldalúan hat a motoros képesség fejlődésére. A gyermekek sokszínű tapasztalatot szereznek a környezetről, az anyagok milyenségéről, az eszközök használatáról.

Fontos, hogy:

- a gyermekek tudják, hogy mikor végeznek hasznos, eredményt hozó munkát,
- szívesen, önként vállalják,
- tanulják meg a munkavégzés pontos menetét, részmozzanatokat

- becsüljék meg mások munkáját
- tanulják meg, hogy rendszeresen ismétlődő tevékenység, újra és újra kell végezni
- a gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel

A gyermek munka jellegű tevékenységei:

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Önkiszolgáló munka:

Saját magukkal kapcsolatos tevékenység, nem kötjük életkorhoz, mindenkinek a saját fejlődési ütemében várható el a fokozatos, majd teljes önállóság, igény az esztétikus, tiszta, rendezett külső környezet iránt. Tartalma. étkezés, öltözködés, testápolás.

Naposság:

Bevezetése 4 éves kortól, önként vállalkozás alapján történik. Kezdetben az óvónő irányításával, segítségével:

- étkező asztalok leterítése, szalvétatartók elhelyezése, étkezés után az asztal leszedése, terítők összehajtogatása,
- szükség szerint a terem átrendezésében segítség,
- morzsák összesepreése, kiömlött folyadék feltörzése.

Mindennapi étellel kapcsolatos munkák:

Olyan tevékenységek, amelyek spontán élethelyzetekben bukkannak elő, vagy

tervezhetően végezhető:

- környezetük rendjének fenntartásában segítenek,
- segítenek a csoportszoba díszítésében,
- játékok, könyvek, más eszközök javításában segíthetnek,
- megbízatásokat teljesítenek (illemes viselkedés gyakorlása)

Környezeti ciklushoz kapcsolódó munkák:

- virágmagokat gyűjtünk, palántát nevelünk, ablakainkat, udvarunkat

díszítjük

- fák, bokrok alját lazítjuk, locsoljuk, gyomláljuk,
- fűnyírás után gereblyézünk,
- fagyérzékeny növényeinket teleltetjük,

- akváriumi halakat etetjük, az akváriumot tisztítjuk, stb.

6.3.8. Tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, amely a nap folyamán adódó helyzetekben, természetes környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A spontán tanulási helyzetek mellett szükség van az óvodapedagógus által rendszeresen szervezett, tervszerű tanulásra is.

Az a szerencsés és kívánatos, ha maga a tevékenység vonzza a gyermeket, a tanulás öröme, élménye, sikere motiválja, nem valamilyen külső, felhívó inger.

A gyermek számára a részvétel önkéntes, az óvodapedagógus pedig a megfelelő időben teremti meg a tanulás feltételeit, egyszerre többféle tevékenységet kínálva, szervező, előkészítő munkát végez.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- gyermeki kérdésekre épülő ismeretszerzés
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlat probléma- és feladatmegoldás
- cselekvéses tanulás
- projektmódszer alkalmazása minden nevelési területen
- kooperatív tanulásszervezés
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

6.3.9. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Az ünnepek jelentős alkalmak az óvoda életében. A közös élmény erejével hatnak, hagyományokat teremtenek, közösséget teremtenek, illeszkednek a gyerekek természetes életmenetébe. Tevékeny készülődés előzi meg, a közös várakozás kiemeli az óvoda mindennapi életéből. Ünnepeinket a csoportok saját maguk szervezik, esetenként szülők segítségével, de egymás látogatásával, vendégvárással.

Ünnepeink:

- Mikulásvárás és titokzatos ajándékozás
- Karácsony, adventi készülődéssel, karácsonyi játszóházzal
- Farsang, farsangi játszóházzal, téltemetéssel
- Húsvét locsolkodással és hímes tojás ajándékozásával
- Március 15. - a gyerekek számára is átélhető folklorisztikus hagyományaival
- Anyák napja - évváró családi, bensőséges hangulatban, kerülve a direkt szerepeltetési helyzeteket
- Iskolába készülő bűcsúztatása játékos délután keretében
- Gyermek születésnapja a csoport egyéni szokásaihoz igazítva
- Gyermeknap játszóház

7. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

7.1. A gyermek-szülő-óvodapedagógus kapcsolata

A gyermekek nevelése a család feladata. Az óvodában a családi nevelésre építve, kiegészítve azt (tudatos pedagógiai eljárásokkal) gondozzuk, neveljük, fejlesztjük a gyermekeket.

Célunk: Olyan nyitott óvoda megvalósítása, ahol a szülők és partnereink kéréseit, elvárásait, javaslatait, észrevételeit pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük.

Feladataink:

- beíratás: az első személyes kapcsolat,
- szülői értekezletek, közös beszélgetések,
- közös munka a feltételek javításáért,
- családlátogatás,
- nyitott napok,
- közös ünnepek, kirándulások, sportdélután,
- egyéni igények figyelembe vétele,
- napi kapcsolat.

A családban és az óvodában nevelkedő gyermekekért az óvoda és a család is felelős. Jelentősen romlott a felnőtt minta minősége a családban. Az értékrend felbomlása tapasztalható. Személyre szóló, személyes segítségre van szüksége a családnak. A problémák személyesek, melyeket megoldani csak a szülők tudhatnak, de segíthetjük Őket önerejük mozgósításában. A család komplex segítségének középpontjában a gyermek érdeke, védelme, jogainak biztosítása áll.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait

A nyitottságról, az óvodai értékrend, kultúra átadásáról és a szülők mozgósításáról nem mondhat le az óvoda. Ezért fontos a jó együttműködés és partnerkapcsolat a szülők és az óvoda között, melynek alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás.

Megismertetjük a szülőkkel nevelési elképzeléseinket, programunk célját és feladatát.

Óvodánkban hagyomány a szülővel történő beszoktatás, - így a szülő közvetlenül tapasztalatot szerezhet az óvoda légköréről, az óvónő emberi és

pedagógiai attitűdjéről - gyermekét egyéni igény szerint (fokozatosság) szoktathatja be a gyermekközösségbe.

Biztosítjuk a szülő részére, hogy előzetes egyeztetés után (a csoportban folyó nevelőmunka zavarása nélkül) megismerhesse gyermeke óvodai életét.

7.2. Az óvoda-bölcsőde kapcsolata

Az óvodánkba felvett gyermekek 50 %-a bölcsődéből kerül hozzánk. Együttműködési megállapodással megerősítettük hagyományosan jó kapcsolatunkat a Módszertani Bölcsődével, ahol a gyermekeket már az óvodába lépés előtt meglátogatjuk, szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket óvodánk nevelési programjáról, kínálatunkról. Nyílt napot szervezünk leendő óvodások és szülei részére. Megismerjük a gondozónők tapasztalatait a gyermekek korai fejlődéséről, egyéni nehézségekről, esetleges problémákról, s ezek megkönnyítik a bölcsődéből óvodába átmenetet. Ápolandó hagyományunk, hogy vendégül látjuk a bölcsődéseket az óvodában (a szülői visszajelzések nagyon jók). Hagyományos módon az óvodába jövő gyermekeket a bölcsődei gondozónő és az óvónő közösen fogadja az első napon.

A jó emberi és szakmai kapcsolat fenntartása is a gyermekek érdekét szolgálja.

7.3. Az óvoda-iskola kapcsolata

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje nevelési programunkat. Óvodánkban a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy képesek legyenek az iskolai munkára. Ennek érdekében igyekszünk jó emberi, szakmai kapcsolat kialakítására, az iskolákkal a gyermekek óvoda-iskola átmenetének megkönnyítésére.

Az együttműködés formái:

- a gyermekek kölcsönös meglátogatása, (óvodában, iskolában) tapasztalatgyűjtés,
- szakmai programok, módszerek megismerése,
- közös programok, játékok, előadások,
- az iskolákat bemutató, tájékoztató füzetek, plakátok

7.4. Óvodánk egyéb kapcsolatai:

Fenntartóval:

Formái:

- * értekezletek, kölcsönös tájékoztatás,
- * egyéni megbeszélések,
- * az óvodavezető beszámolóí,

- * az óvodavezető által részvétel az oktatási közösség munkájában,
- * kölcsönös információáramlás.

Egészségügyi szervekkel ÁNTSZ, orvos, védőnő:

Formái: (szerződés szerint)

- * esetmegbeszélések,
- * rendszeres orvosi vizsgálat,
- * rendszeres védőnői ellenőrzés,
- * iskola alkalmassági vizsgálat,
- * ütemezett higiénés ellenőrzések.

Gyermekjóléti Szolgálattal:

Formái

- * egyéni problémák megbeszélése,
- * segítségkérés,
- * szükség esetén rendszeres kapcsolattartás,
- * értekezletek, kölcsönös tájékoztatás.

Közművelődési intézményekkel GYIK, Városi Könyvtár, múzeumok:

Formái:

- * gyermekprogramok,
- * gyermekkönyvtár,
- * kiállítások.

Szakmai szervezetekkel:

Megyei Pedagógiai Intézet (szakmai továbbképzések),

Benedek Elek Pedagógiai Főiskola (előadások, szakmai továbbképzések).

Pedagógiai Szakszolgálati Központ:

Formái:

- * logopédiai foglalkozások,
- * szűrések, vizsgálatok, mérések,
- * fejlesztőpedagógiai foglalkozások,
- * pszichológiai vizsgálat,
- * megbeszélések, értekezletek.

8. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Az intézmény fenntartója: Soproni Megyei Jogú Város Önkormányzata.

Az intézményeket koordinálja:

Humánszolgáltatási Osztály

8.1. Az óvoda belső szervezeti felépítése

A.) Az óvodát az **óvodavezető** irányítja, az intézmény egyszemélyi felelőse.

Feladatköre sokrétű:

1. a nevelőtestület vezetése
2. a pedagógiai munka irányítása, ellenőrzése
3. a nevelőtestület jogkörébe tartozó döntések előkészítése, végrehajtások szakszerű megszervezése, ellenőrzése
4. a rendelkezésre álló költségvetés alapján az intézmény működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása
5. a fenntartóval, a társintézményekkel, a pedagógiai és egészségügyi szolgáltatókkal, szülői szervezetekkel való együttműködés, kapcsolattartás, koordináló tevékenység
6. az óvoda minél hatékonyabb megjelenítése a társadalomban
7. állandó feladata az önfejlesztés, önképzés
8. az ünnepek munkarendhez igazodó, méltó megszervezése
9. a gyermek-és ifjúságvédelmi munka irányítása
10. a tanuló- és gyermekbaleset megelőzésével kapcsolatos tevékenység irányítása

B.) A tagóvoda-vezető, **óvodavezető-helyettes** a vezető közvetlen munkatársa, aki a vezető távollétében teljes felelősséggel végzi a vezetési feladatokat. Minőség irányítási csoport.

C.) Nevelőtestület:**2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 4. §**

„ a nevelési-oktatási intézményben közalkalmazotti jogviszony, munkaviszony keretében pedagógus-munkakörben, valamint a felsőfokú végzettséggel rendelkező, nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak közössége,”

Döntési jogkörébe tartozik:

1. pedagógiai program meghatározása
2. az SZMSZ elfogadása
3. az éves munkaterv elkészítése
4. az intézmény munkáját átfogó elemzések, értékelések, beszámolók elfogadása,
5. nevelőtestület képviselőjében eljáró pedagógus kiválasztása
6. házirend elfogadása
7. az intézményvezetői pályázathoz készített vezetési programmal összefüggő szakmai vélemény kialakítása,
8. véleményt nyilvánít az intézmény működésével kapcsolatos valamennyi kérdésben.

D.) Az óvodapedagógusok alapvető feladata.

1. a rábízott gyermekek nevelése,
2. a gyermek fejlődését figyelemmel kíséri, segíti,
3. nevelői tevékenységében az ismereteket sokoldalúan nyújtja, az egyéni képességeket figyelembe véve,
4. a szülőket az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztatja,
5. a szülő kérdéseire érdemi választ ad,
6. a gyermekek emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja,
7. közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok feltárásában, megelőzésében, megszüntetésében.

8.2. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

A célok eléréséhez szükséges a fejlesztő folyamat ellenőrzése az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig. Ez magába foglalja a gyermek és környezetének, fejlődési jellemzőinek, az óvodapedagógus nevelői hatékonyságának nyomon követését.

Az óvónők a csoportnaplóban dokumentálják a gyermekcsoportok nevelési/fejlesztési terveit, minden gyermekről fejlődési/fejlesztési naplót vezetnek:

 felmérik a gyermekek fejlettségi szintjét az óvodába lépéskor,
 folyamatosan mérik (puha módszerekkel, megfigyeléssel) a gyermekek fejlődését a gyermekcsoportban,
 évente kétszer összegzik, értékelik a mérések eredményeit, elkészítik az egyes gyermekre
 (szülővel együttműködve), a gyermekcsoportra fejlesztési terveiket,

-tájékozódnak a család szociokulturális jellemzőiről, nevelési légköréről, leggyakrabban használt nevelői eljárásokról; a gyermek korai fejlődési üteméről, gondokról, melyek a jelenlegi problémák gyökerei lehetnek.

-a csoport mindennapi életében a szabad és szervezett foglalkozások alkalmával a gyermekek jellegzetes viselkedés módját megfigyelési szempontok alapján rögzítik. Ezek segítségével könnyen kiszűrhetők a részfunkció-zavaros gyermekek és a szükséges támogató nevelés egészen korán elkezdhető. A megfigyelések mindig természetes helyzetben, esetenként játékos egyéni vizsgálaton alapulnak.

Az óvodavezető feladata a program végrehajtásának átfogó ellenőrzése, értékelése melynek ütemét éves munkatervében rögzíti. Csoportlátogatásai alkalmával tapasztalatokat gyűjt a program helyi alkalmazhatóságáról, mennyiben segítette elő a gyermekek fejlődését, nevelését. Az ismeretek alapján segítséget tud nyújtani az óvodapedagógusoknak abban, hogy meg tudják valósítani célkitűzéseit. Szükség szerint vesszük igénybe a szaktanácsadók, egyéb speciális szakemberek segítségét.

Az óvoda nem egyszerű munkahely, a pedagógiai intézmények között is specifikus. A negatív hatású, szankcionált, büntetéseket kilátásba helyező, fenyegetettség érzetét keltő ellenőrzés veszélyesen hat ki a pedagógiai légkörre, a kisgyermekre. Ezért az előremutató, „segítő”, kizárólag pozitív hatású értékelést végez az óvodavezető.

9. A HELYI NEVELÉSI PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK NYOMON KÖVETÉSE, ÉRTÉKELÉSE.

A program ellenőrzésében és értékelésében a vezető óvónő irányításával valamennyi óvónő részt vesz:

- Megjelennek-e a nevelő-fejlesztő tartalmak; a program milyen eredményeket hozott; a nevelőtestületet milyen mértékben befolyásolta a program; mit mutatnak a szülők visszajelzései?
- Kidolgozott szempontsor alapján a program gyakorlati beválásának nyomon követése.
- A bevezetést követően 3 évenként a nevelési folyamat vizsgálata a kimenet oldaláról. Mennyire sikeres az óvodánk nevelő-fejlesztő munkája
- Célja a hatékonyság, a minőségjavítás, az önképzés és továbbképzés tudatos tervezése. Az elemzésben, értékelésben segíthet a szaktanácsadó és a szakértő.

10. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

Határozatlan időre.

A nevelőtestület döntése alapján.

A program módosításának lehetséges indokai:

- törvényi előírás,
- szervezeti átalakítás,
- ha a nevelőtestület a program módosításáról határoz,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.

11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK**Véleményezte:** **Dátum:** 2011.08.31.

Bognár Sándorné
Országos Közoktatási Szakértő

Véleményezte: **Dátum:** 2013.08.31.

Trefort Téri Óvoda Szülői Képvisellete
Jereváni Kék Tagóvoda Szülői Képvisellete
Dózsa György Utcai Tagóvoda Szülői Képvisellete

Elfogadta: **Dátum:** 2013.08.31.

Trefort Téri Óvoda Nevelőtestülete
Jereváni Kék Tagóvoda Nevelőtestülete
Dózsa György Utcai Tagóvoda Nevelőtestülete

Jóváhagyta: **Dátum:** 2011.08.31.

Sopron Megyei Jogú Város
Önkormányzat Közgyűlése

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:

1. SMJV Önkormányzat
2. Országos Közoktatási Szakértő
3. Szülői képviseltek
4. Nevelőtestület

Irodalom

Óvodai nevelés országos alapprogramja

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? OKI, 1997.

Óvodai nevelési program. Tankönyvkiadó, Bp. 1989.

Dr. Húvös Éva: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban. OKKER, Bp. 1998. Perlai Rezsőné: Az óvodások viselkedéskultúrája. OKKER, Bp. 1998. Atkinson: Pszichológia. OSIRIS, Bp., 1997.

Brigitte Sindelar: „De jó, már én tudom!” Bárczi G. Gyógyped. Főisk. Bp., 1995.

Dr. Gósy Mária: Beszéd és óvoda. NIKOL GMK, Bp. 1997. Minősített óvodai programok: OKI, 1997.

Tevékenységek központú óvodai nevelési program. (Fábián Katalin) Lépésről - lépésre óvodai program. (Delfiné Fráber Katalin) Óvodai nevelés játékkal, mesével. (Zilahi Józsefné)

Játék - mozgás - kommunikáció óvodai program. (Pereszlényi Éva - Porkolábné dr. Balogh Katalin).

Hétköznapi varázslatok. Óvodai nevelés Freinet-elemekkel.

(Karczewich Józsefné)

Komplex prevenciós óvodai program. (Porkolábné dr. Balogh Katalin - Páli Judit)

Mozgásműveltség fejlesztő óvodai nevelési program. (Patócs Béláné)

Differenciált óvodai bánásmód program. (Dr. Húvös Éva)

Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel. (Nagy Jenőné)

Érték és minőség az óvodai gyakorlatban. (Németh Istvánné)

Módszertani ajánlás:

Dr.Tótszöllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában

A világ befogadásának elérhetősége 5. könyv

Játékos mozgásgyűjtemények (Kalózy Marianna: Komámasszony hol az olló?)

Bekker Zoltánné: Kiegészítő segédlet a komplex fejlesztési tervekhez 5. könyv

Fehér Anna: Játszunk? Természetesen

Kompetenciaterület Tématerv javaslatok- Külső világ tevékeny megismerése fejezetek

Óvodai Nevelés Kompetenciaterület Tématerv Javaslatok Irodalom

Dr.Tóth Tiborné: Néphagyomány

Székely Andrea: A világ befogadásának elérhetősége 6 .könyv

Túri György: Játék-Tánc-Élet

Reikort Ildikó: Zenevarázs

Túri György: Játék-Tánc-Élet

Bekker Zoltánné: Kiegészítő segédlet a komplex fejlesztési tervekhez 5 .könyv

Óvodai Nevelés Kompetencia Terület Tématerv javaslatok Vizuális nevelés

Dr. Gyarmati Éva: A tehetség I. II.

Kékszentmihályi Mihály: Tehetséges gyerekek

Dr. Dorothy Eionon: Kreatív gyerekek

Franz Mönks: A nagyon tehetséges gyerek

Gefferth Éva – Herskovits Mária: Csak keresni kell... A tehetséges gyerek

Czeizel Endre: Sors és tehetség

Molnár Sándor – Börcsök Zoltán: Barátaink a fák

Molnár Sándor – Répay Dorottya – Börcsök Zoltán: Mesélnek a fák

Vass Albert: Tavak és erdők könyve

Dr. Nádain Magda: Vigyázz rájuk, vigyázz magadra

Dr. Nádain Magda: Csörgő fáról cinke szól

Dr. Juhász Ágnes: Logopédiai kézikönyv

Dr. Torda Ágnes: Példatár az emberalak ábrázolás és a vizo-motoros koordináció diagnosztikus értékeléséhez

Rosta Katalin: Szinezd ki...és rajzolj te is

Dr. Papp János – Cserős Erika: Találgató

Dr. Illyés Sándor: Gyógypedagógiai alapismeretek

Gósy Mária: Beszédészlelési és beszédmegértési zavarok

Borszéki Klára: Kéztorna

Borszéki Klára: Kéztorna

Borszéki Klára: Agytorna

Melléklet